

SIA Depozīta Iepakojuma Operatora “Depozīta sistēmas darbības organizēšanas un īstenošanas plāns”, publiskā daļa

6., 7., un 8. nodaļas šobrīd netiek publiskotas, lai nekavētu DIO iespējas saņemt pēc iespējas labākus piedāvājumus no iekārtu un pakalpojumu sniedzējiem, kur šobrīd tiek organizēti konkursi.

DEPOZĪTA SISTĒMAS DARBĪBAS ORGANIZĒŠANAS UN ĪSTENOŠANAS PLĀNS

SIA Depozīta Iepakojuma Operators; 44103146177

(komersanta nosaukums, reģistrācijas numurs)

laikposmam no 2022. gada 1. februāra līdz 2029. gada 31. janvārim

SATURA RĀDĪTĀJS

PLĀNĀ IZMANTOTIE APZĪMĒJUMI	5
1. PLĀNOTAIS DEPOZĪTA IEPAKOJUMA DAUDZUMS UN ATKĀRTOTI LIETOJAMĀIS DEPOZĪTA IEPAKOJUMS	7
1.1. Plānotais depozīta iepakojuma daudzums un aprēķinātais dabas resursu nodoklis	7
1.2. Atkārtoti lietojamais depozīta iepakojums	9
3. DEPOZĪTA SISTĒMAS VISPĀRĪGS APRAKSTS	11
3.1. Izlietotā dzērienu depozīta iepakojuma pieņemšana	11
3.1.1. Izlietotā dzērienu depozīta iepakojuma pieņemšana	11
3.1.1.1. Galvenais DIO plānotais pieņemšanas kanāls - depozīta iepakojuma pārdevēju tirdzniecības vietas	11
3.1.1.2. Citi pieņemšanas kanāli	14
3.1.1.3. Apsvērumi iespējamai pieņemšanas vietu tīkla paplašināšanai	14

3.1.1.4. Kopsavilkums un darbību raksturojošais shematiskais attēls	16
3.1.2. Dzērienu depoziņa iepakojuma pieņemšanas organizācija Latvijas Republikas teritorijā	17
3.1.3. Informācija par izlietotā dzēriena depoziņa iepakojuma pieņemšanas tehnisko risinājumu	18
3.1.3.1. Izlietotā dzērienu depoziņa iepakojuma pieņemšanas tehniskais risinājums	18
3.1.3.2. Automātiskās pieņemšanas tehnoloģiskie risinājumi	20
3.1.3.3. RVM iekārtu piegādātāja/(-u) atlases principi	24
3.1.3.4. Manuālās pieņemšanas risinājums	25
3.1.3.5. IT risinājums, uzskaitē un norēķināšanās process	26
3.1.3.6. Depoziņa iepakojuma pieņemšanas uzskaitē un norēķināšanās kārtība	28
3.1.3.7. Centrālā DIO IT sistēma	30
3.2. Izlietotā dzērienu depoziņa iepakojuma loģistikas organizēšana (apraksts)	31
3.2.1. DIO Šķirošanas centrs	31
3.2.2. Dzērienu depoziņa iepakojuma transportēšana no pieņemšanas vietām	32
3.2.3. Pieņemtā depoziņa iepakojuma transportēšanas iesaiņojuma risinājums	35
3.2.4. Izlietotā depoziņa iepakojuma transportēšanas un uzskaites process	36
3.2.5. Iepakojuma transportēšana pārstrādei un atkārtotai lietošanai	37
3.3. Izlietotā dzērienu depoziņa iepakojuma atkārtotā lietošana	38
3.3.1. DIO plānotās izlietotā depoziņa iepakojuma nodošanas atkārtotai lietošanai apraksts	38
3.3.1.1. Divi plānotie atkārtoti lietojamā iepakojuma aprites procesi	38
3.3.1.2. Plānotais universālā (BBH) atkārtoti izmantojamā iepakojuma aprites process	39
3.3.1.3. Plānotais individuāla dizaina atkārtoti izmantojamā iepakojuma aprites process	41
3.3.1.4. Laiks no atkārtoti lietojamā iepakojuma pieņemšanas brīža līdz tā atkārtotai izmantošanai	42
3.3.1.5. Tehnoloģiskais risinājums iepakojuma aizsardzībai pret bojājumiem pieņemšanas, savākšanas un transportēšanas laikā	43
3.3.1.6. Aprēķinātais atkārtoti lietojamā depoziņa iepakojuma apjoms pret kopējo depoziņa iepakojuma apjomu	44
3.3.2. Komersanti, kuri atkārtoti izmantos depoziņa iepakojumu	45

3.4. Depozīta iepakojuma plūsmas uzskaitē un kontrole	46
3.4.1. Depozīta iepakojuma uzskaitē un tās kontrole	46
3.4.1.1. Iepakojuma reģistrācija DIO Iepakojuma reģistrā.....	46
3.4.1.2. DIO depozīta sistēmas drošības kontrole un aizsardzība pret krāpniecību.....	47
3.4.1.3. Industriālās iepakojuma uzskaites un kontroles tehnoloģiju izvēle	49
3.4.2. Auditora izvēle	49
4. IZLIETOTĀ DZĒRIENU DEPOZĪTA IEPAKOJUMA PĀRSTRĀDES ORGANIZĀCIJA.....	51
4.1. Izlietotā dzērienu depozīta iepakojuma pārstrāde	51
4.1.1. Depozīta iepakojuma pieņemšana un nogādāšana DIO Šķirošanas centrā	51
4.1.2. Depozīta iepakojuma apstrāde DIO Šķirošanas centrā	51
4.1.3. Pārstrādātāju izvēles procedūra	56
4.1.4. PET depozīta iepakojuma pārstrāde.....	59
4.1.5. Metāla (tērauda un alumīnija) depozīta iepakojuma pārstrāde.....	59
4.1.6. Vienreiz lietojamā stikla depozīta iepakojuma pārstrāde	60
5. SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANAS PASĀKUMI	62
5.1. Komunikācijas pasākumu plāns.....	62
5.2. Informācija par to, kā tiks nodrošināts informatīvais atbalsts saziņai ar galalietotājiem	67
5.2.1. Fona informācija	67
5.2.2. Mērķi un uzdevumi.....	67
5.2.3. Mērķa auditorijas.....	68
5.2.4. Stratēģiskā pieeja	69
5.2.5. Komunikācijas rīki	72
6. DEPOZĪTA SISTĒMAS DARBĪBAS FINANŠU PLĀNS.....	77
7. DEPOZĪTA IEPAKOTĀJU SARAĶSTS	78
8. DEPOZĪTA IEPAKOJUMA PĀRDĒVĒJU SARAĶSTS	79

PLĀNĀ IZMANTOTIE APZĪMĒJUMI:

Apzīmējums	Apzīmējuma izskaidrojums
DIO	nozīmē SIA Depozīta Iepakojuma Operators, reģistrācijas numurs: 44103146177, kuru ir izveidojuši depozīta iepakotāji.
Centrālā DIO IT sistēma	nozīmē pēc DIO pasūtījuma piegādātu un pielāgotu specializētu IT programmatūras risinājumu jeb resursu vadības sistēmu, ar kuras palīdzību tiks pārvaldīta depozīta iepakojuma pieņemšanas uzskaitē un norēķini, kā arī DIO grāmatvedība, un kuras funkcijas detalizēti aprakstītas DIO Plāna 3.1.3. nodaļās zemāk.
DIO Iepakojuma reģistrs	nozīmē visu produktu depozīta iepakojumā, kas tiks laisti tirgū Latvijas teritorijā, depozīta iepakojuma reģistru, kuru izstrādās un uzturēs DIO, un kurā ietveramā informācija detalizēti aprakstīta DIO Plāna 3.4.1. nodaļā zemāk.
DIO Plāns	nozīmē šo DIO depozīta sistēmas darbības organizēšanas un īstenošanas plānu, kas sagatavots un iesniegts Valsts vides dienestam saskaņā ar MK noteikumiem, DIO pretendējot kļūt par izlietotā depozīta iepakojuma operatoru Latvijā.
DIO Šķirošanas centrs	nozīmē depozīta iepakojuma uzskaites un šķirošanas centru, kuru izveidos DIO depozīta sistēmas ietvaros savāktā depozīta iepakojuma uzskaitē, šķirošanai un sagatavošanai pārstrādei. Šķirošanas centra izveide un funkcijas detalizēti aprakstītas DIO Plāna 3.2.1. nodaļā zemāk.
Depozīta iepakojuma pārdevējs	nozīmē depozīta iepakojuma pārdevēju Iepakojuma likuma izpratnē. Tas ir, “persona, kura piedāvā vai pārdod dzērienus depozīta iepakojumā galalietotājiem” (1.panta 1. ⁵ punkts).
Depozīta iepakotājs	nozīmē depozīta iepakotāju Iepakojuma likuma izpratnē. Tas ir, “pakalpojuma sniedzējs, preces ražotājs vai izplatītājs, kas Latvijā laiž tirgū dzērienus depozīta iepakojumā” (1.panta 1. ⁴ punkts).
Iepakojuma likums	nozīmē 2001.gada 20.decembra Iepakojuma likumu.

MK noteikumi

nozīmē 2020.gada 11.augusta Ministru kabineta noteikumus Nr.519 “Depozīta sistēmas darbības noteikumi”.

USAD

nozīmē Lietuvā reģistrētu bezpeļņas organizāciju “Užstato Sistemose Administratorius”, kas ir Lietuvas depozīta sistēmas operators.

***

1. PLĀNOTAIS DEPOZĪTA IEPAKOJUMA DAUDZUMS UN ATKĀRTOTI LIETOJAMĀIS DEPOZĪTA IEPAKOJUMS

1.1. Plānotais depoziņa iepakojuma daudzums un aprēķinātais dabas resursu nodoklis

Plānotais tirgū pirmo reizi laistais depoziņa iepakojums 2022-2024.gados (tabulai ir informatīvs raksturs):

Nr.p.k	Depoziņa iepakojuma materiāla veids	Tirgū pirmo reizi laistais depoziņa iepakojums (vienību skaits)			Tirgū pirmo reizi laistais depoziņa iepakojums (kg)			Dabas resursu nodokļa likme (euro/kg)	Aprēķinātais dabas resursu nodoklis (euro)		
		2022.gads	2023.gads	2024.gads	2022.gads	2023.gads	2024.gads		2022.gads	2023.gads	2024.gads
1.	Stikls	41 220 000	38 425 200	34 859 200	12 958 800	11 840 268	10 603 078	0,44	5 701 872	5 209 718	4 665 354
2.	Plastmasa	211 050 000	244 660 000	249 550 000	6 845 117	7 935 212	8 093 812	1,22	8 351 043	9 680 958	9 874 451
3.	Melnais metāls	1 100 000	1 280 000	1 310 000	19 166	22 302	22 825	1,10	21 083	24 533	25 108
4.	Alumīnijs	109 130 000	126 500 000	129 030 000	1 901 452	2 204 102	2 248 184	1,10	2 091 597	2 424 512	2 473 002
5.	KOPĀ	362 500 000	410 865 200	414 749 200	21 724 535	22 001 884	20 967 899		16 165 594	17 339 720	17 037 915

Plānotais tirgū pirmo reizi laistais depoziņa iepakojums 2025-2028.gados (tabulai ir informatīvs raksturs):

Tirgus attīstības tendences vēl uz 4 gadiem:

Nr.p.k	Depoziņa iepakojuma materiāla veids	Tirgū pirmo reizi laistais depoziņa iepakojums (vienību skaits)				Tirgū pirmo reizi laistais depoziņa iepakojums (kg)			
		2025.gads	2026.gads	2027.gads	2028.gads	2025.gads	2026.gads	2027.gads	2028.gads
1.	Stikls	35 551 400	36 259 200	36 982 600	37 720 200	10 813 676	11 029 028	11 249 134	11 473 518
2.	Plastmasa	254 540 000	259 630 000	264 820 000	270 120 000	8 255 656	8 420 743	8 589 073	8 760 972
3.	Melnais metāls	1 340 000	1 370 000	1 400 000	1 430 000	23 348	23 871	24 393	24 916
4.	Alumīnijs	131 610 000	134 240 000	136 920 000	139 660 000	2 293 137	2 338 961	2 385 657	2 433 398
5.	KOPĀ	423 041 400	431 499 200	440 122 600	448 930 200	21 385 816	21 812 603	22 248 258	22 692 804

Nr.p.k	Depozīta iepakojuma materiāla veids	Dabas resursu nodokļa likme (euro/kg)	Aprēķinātais dabas resursu nodoklis (euro)			
			2025.gads	2026.gads	2027. gads	2028. gads
1.	Stikls	0,44	4 758 017	4 852 772	4 949 619	5 048 348
2.	Plastmasa	1,22	10 071 900	10 273 306	10 478 670	10 688 385
3.	Melnais metāls	1,10	25 683	26 258	26 833	27 408
4.	Alumīnijs	1,10	2 522 451	2 572 857	2 624 223	2 676 738
5.	KOPĀ		17 378 051	17 725 194	18 079 344	18 440 879

Tabulās augstāk ir sniegtas DIO prognozes par depozīta iepakojuma prognozēto apjomu, kas tiks laists tirgū visā līguma ar Valsts vides dienestu darbības periodā un tā sadalījumu pa materiālu veidiem. Pirmajā depozīta sistēmas darbības gadā ir uzrādīts apjoms par nepilnu kalendāro gadu, kā arī ņemot vērā normatīvajos aktos noteikto pārejas periodu no 01.02.2022 – 01.08.2022. Pārejas periodā tirdzniecības vietās būs iespējams iegādāties gan produktus depozīta iepakojumā ar depozīta zīmēm, par kuriem DIO jau būs saņēmis depozīta maksu no depozīta iepakotāja, gan produktus iepakojumā bez depozīta zīmes, kuru iepakojuma apsaimniekošana tiks veikta saskaņā ar iepriekšējo kārtību. Tāpat ir ņemts vērā arī tirgus papildīšanās efekts – paiet zināms laiks, līdz depozīta iepakojums, kurš reģistrēts DIO Iepakojuma reģistrā, nonāks līdz galalietotājam (laiks, kurā produkti tiek ražoti, veidoti uzkrājumi ražotāju, vairumtirgotāju un mazumtirgotāju noliktavās, norit produktu loģistikas process).

Datus par prognozētajiem depozīta iepakojuma apjomiem DIO ir aprēķinājis balstoties uz depozīta iepakotāju, DIO dalībnieku un nākotnes dalībnieku, sniegto informāciju. Papildus DIO apkopoja katra depozīta iepakotāja tirgvedības speciālistu novērtējumus par attiecīgo produkta tirgus daļu Latvijas tirgū (depozīta iepakotāja konkrētā produkta % īpatsvara novērtējums pret visiem attiecīgās kategorijas produktiem Latvijas tirgū) un balstoties uz to tika aprēķināts kopējais tirgus apmērs konkrētai produktu grupai. Ņemot vērā, ka dažādu depozīta iepakotāju vērtējumi atšķiras, DIO ir aprēķinājis un lietojis kopējai prognozei vidējos tirgus novērtējumus, šādi nosakot kopējo iepakojuma skaita tirgus prognozi Latvijā. Visi minētie aprēķini balstīti uz datiem par pilnu 2019. kalendāro gadu. 2022. gada un turpmāko depozīta sistēmas darbības gadu apjoms iegūts, pieņemot, ka kopējais produktu apjoms depozīta iepakojumā aug vidēji 2% gadā. Šāda vidējā tirgus izaugsmes prognoze atbilst depozīta iepakotāju prognozētajām pieprasījuma izmaiņām pēc produktiem depozīta iepakojumā.

1.2. Atkārtoti lietojamais depoziņa iepakojums

Depoziņa iepakojuma materiāla veids	Tirgū pirmo reizi laistais iepakojums				Rotācijas	
	Viss depoziņa iepakojums ⁵		Atkārtoti lietojamais depoziņa iepakojums		Atkārtoti lietojamais depoziņa iepakojums	
	(kg)	(vienības)	(kg)	(vienības)	(kg) ²	(skaits) ³
1	2	3	4	5	6	7
Stikls	12 958 800	41 220 000	7 486 800	22 020 000	26 203 800	3,50

Tabulā norādīts atkārtoti lietojamā depoziņa iepakojuma apjoms pirmajā depoziņa sistēmas darbības gadā no 01.02.2022. – 31.12.2022., norādot tirgū pirmo reizi laisto atkārtoti lietojamo depoziņa iepakojumu skaitu vienībās (5. kolonna). Atkārtoti lietojamā depoziņa iepakojuma pilno rotāciju skaits attiecīgajā gadā aplēsts, balstoties uz depoziņa iepakotāju, kas izmanto atkārtoti lietojamo iepakojumu, novērtējumu.

2. PLĀNOTAIS PĀRSTRĀDĀTĀ IZLIETOTĀ DZĒRIENU DEPOZĪTA IEPAKOJUMA DAUDZUMS UN ĪPATSVARŠ

Nr. p.k.	Depozīta iepakojuma materiāla veids	Izlietotā dzērienu depozīta iepakojuma daudzums (pa gadiem), ko plānots sagatavot pārstrādei (kg) ⁴			Izlietotā dzērienu depozīta iepakojuma daudzums (pa gadiem), ko plānots pārstrādāt											
					Pārstrādātais (kg)											
		Latvijas Republikas teritorijā			Citas valstīs			Pārstrādātais kopā (kg)			Pārstrādātais kopā ⁵ (%)					
		gads			gads			gads			gads					
2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024		
1.	Stikls	3 912 480	5 138 721	5 566 221				3 912 480	5 138 721	5 566 221	3 912 480	5 138 721	5 566 221	0,72	0,81	0,86
2.	Plastmasa	4 791 582	6 903 634	7 446 307	4 791 582	6 903 634	7 446 307				4 791 582	6 903 634	7 446 307	0,70	0,87	0,92
3.	Melnais metāls	13 800	17 842	19 401	13 800	17 842	19 401				13 800	17 842	19 401	0,72	0,80	0,85
4.	Alumīnijs	1 235 943	1 763 281	1 910 956				1 235 943	1 763 281	1 910 956	1 235 943	1 763 281	1 910 956	0,65	0,80	0,85
5.	KOPĀ	9 953 805	13 823 478	14 942 885	4 805 382	6 921 476	7 465 708	3 148 423	6 902 002	7 477 177	9 953 805	13 823 478	14 942 885	0,70	0,84	0,89

Nr. p.k.	Depozīta iepakojuma materiāla veids	Izlietotā dzērienu depozīta iepakojuma daudzums (pa gadiem), ko plānots sagatavot pārstrādei (kg) ⁴			Izlietotā dzērienu depozīta iepakojuma daudzums (pa gadiem), ko plānots pārstrādāt											
					Pārstrādātais (kg)											
		Latvijas Republikas teritorijā			Citas valstīs			Pārstrādātais kopā (kg)			Pārstrādātais kopā ⁵ (%)					
		gads			gads			gads			gads					
2025	2026	2027	2025	2026	2027	2025	2026	2027	2025	2026	2027	2025	2026	2027		
1.	Stikls	5 676 516	5 789 262	5 904 459				5 676 516	5 789 262	5 904 459	5 676 516	5 789 262	5 904 459	0,86	0,86	0,86
2.	Plastmasa	7 595 203	7 747 083	7 901 948	7 595 203	7 747 083	7 901 948				7 595 203	7 747 083	7 901 948	0,92	0,92	0,92
3.	Melnais metāls	21 013	21 961	22 442	21 013	21 961	22 442				21 013	21 961	22 442	0,90	0,92	0,92
4.	Alumīnijs	2 063 823	2 151 844	2 194 804				2 063 823	2 151 844	2 194 804	2 063 823	2 151 844	2 194 804	0,90	0,92	0,92
5.	KOPĀ	15 356 556	15 710 151	16 023 653	7 616 216	7 769 044	7 924 389	7 740 339	7 941 106	8 099 263	15 356 556	15 710 151	16 023 653	0,89	0,90	0,90

Nr. p.k.	Depozīta iepakojuma materiāla veids	Izlietotā dzērienu depozīta iepakojuma daudzums (pa gadiem), ko plānots sagatavot pārstrādei (kg) ⁴			Izlietotā dzērienu depozīta iepakojuma daudzums (pa gadiem), ko plānots pārstrādāt											
					Pārstrādātais (kg)											
		Latvijas Republikas teritorijā			Citas valstīs			Pārstrādātais kopā (kg)			Pārstrādātais kopā ⁵ (%)					
		gads			gads			gads			gads					
2028			2028			2028			2028			2028				
1.	Stikls	6 142 206	-	-				6 142 206	-	-	6 142 206	-	-	0,86	-	-
2.	Plastmasa	8 221 224	-	-	8 221 224	-	-				8 221 224	-	-	0,92	-	-
3.	Melnais metāls	23 404	-	-	23 404	-	-				23 404	-	-	0,92	-	-
4.	Alumīnijs	2 283 449	-	-				2 283 449	-	-	2 283 449	-	-	0,92	-	-
5.	KOPĀ	16 670 283	-	-	8 244 628	-	-	8 425 655	-	-	16 670 283	-	-	0,90	-	-

3. DEPOZĪTA SISTĒMAS VISPĀRĪGS APRAKSTS

3.1. Izlietotā dzērienu depozīta iepakojuma pieņemšana

3.1.1. Izlietotā dzērienu depozīta iepakojuma pieņemšana

3.1.1.1. Galvenais DIO plānotais pieņemšanas kanāls - depozīta iepakojuma pārdevēju tirdzniecības vietas

DIO veidotās depozīta sistēmas izlietotā depozīta iepakojuma pieņemšanas galvenais kanāls, atbilstoši Iepakojuma likuma 18.⁸ pantā ietvertajam principam “atpakaļ mazumtirgotājam” (depozīta iepakojumu pārdevējiem ir pienākums pieņemt depozīta iepakojumu no galalietotāja), būs pieņemšanas vietas, kas atrodas depozīta iepakojuma pārdevēju tirdzniecības vietās vai to tiešā tuvumā.

Iepakojuma savākšana depozīta iepakojumu pārdevēju tirdzniecības vietās ir ērta galalietotājam sekojošu iemeslu dēļ:

- depozīta iepakojuma pārdevēju tirdzniecības vietu tīkls ir blīvs, plašs, aptver visu Latvijas teritoriju un visas pašvaldības, turklāt ir ērti pieejams visiem galalietotājiem;
- tirdzniecības vietas tiek regulāri apmeklētas, tāpēc galalietotājam nav jāveic atsevišķs gājiens/brauciens uz pieņemšanas vietu un nav jāmaina savi ieradumi;
- depozīta iepakojuma pieņemšana notiek vietā, kur galalietotāji pērk dzērienus depozīta iepakojumā;
- pieejams darba laiks.

Depozīta iepakojuma pieņemšana depozīta iepakojuma pārdevēju tirdzniecības vietās ir efektīva un ekonomiski izdevīga, jo:

- Darbojas sinerģija (un no tā izrietošas ekonomiskās priekšrocības), ja pieņemšanas procesu apkalpo tirdzniecības vietas darbinieki – pieņemšanas procesam ir nepieciešama nepilna laika apkalpošana un epizodiska darbinieka iesaistīšanās dienas laikā;
- Darbojas sinerģija savāktā depozīta iepakojuma loģistikā, jo transportlīdzekļi, kas piegādā preces tirdzniecības vietai, atpakaļceļā var nogādāt depozīta iepakojumu šķirošanas centrā;
- Darbojas sinerģija, izmantojot procesus un infrastruktūru, kas jau ir depozīta iepakojuma pārdevēju rīcībā, proti, kases sistēmas depozīta maksas izmaksai, drošības sistēmas, apgaismojums, apkure u.c.

DIO ir veicis rūpīgu analīzi, lai izvērtētu, vai Iepakojuma likumā paredzētā obligātā pieņemšanas kanāla izmantošana atbilst depozīta iepakojuma pieņemšanas vietu teritoriālā pārklājuma minimālajām prasībām un ietver visas Latvijas pašvaldības.

Informāciju par depoziņa iepakojuma pārdevējiem un to tirdzniecības vietām DIO piegādāja uzņēmums AC Nielsen, kas ir mazumtirdzniecības nozarē atzīts informācijas analīzes un izpētes uzņēmums. Šādā veidā tika iegūta datu bāze, kas tika izmantota par pamatu DIO plānotajam pieņemšanas vietu pārklājumam.

Izanalizējot AC Nielsen informāciju, tika noteiktas tirdzniecības vietas, kuras atbilst Iepakojuma likuma 18.⁸ pantā noteiktajiem kritērijiem un tām ir pienākums pieņemt depoziņa iepakojumu:

- 300 tirdzniecības vietas, kuru tirdzniecības platība pārsniedz 300 kvadrātmetrus un kuras atrodas lielajās republikas nozīmes pilsētās;
- 981 tirdzniecības vietas, kuru tirdzniecības platība pārsniedz 60 kvadrātmetrus un kuras atrodas ārpus lielajām pilsētām.

Tātad pavisam kopā 1281 tirdzniecības vietas, kurās depoziņa iepakojuma pārdevējiem ir pienākums pieņemt depoziņa iepakojumu no gala lietotājiem.

AC Nielsen datu bāzē nav ietvertas pilnīgi visas dzērienu mazumtirdzniecības vietas Latvijā. AC Nielsen nav ietverti aptuveni 24 mazie supermārketi, 52 degvielas uzpildes stacijas, un 622 pārtikas preču veikali.

Tātad, papildus AC Nielsen ietvertajām tirdzniecības vietām, atbilstoši DIO aplēsēm, depoziņa iepakojums Latvijā ir obligāti jāpieņem vēl aptuveni 284 tirdzniecības vietām. DIO ir aprēķinājis, ka kopumā Latvijā ir $1281+284=$ **1565 tirdzniecības vietas**, kurās izlietotais depoziņa iepakojums ir obligāti jāpieņem atbilstoši Iepakojuma likuma prasībām.

DIO arī ir veicis analīzi par tām tirdzniecības vietām, kuras atrodas līdz 300m attālumā viena no otras, un atbilstoši Iepakojuma Likumam var savstarpēji vienoties par kopīgas depoziņa iepakojuma pieņemšanas vietas izveidi. Pēc DIO aprēķiniem, šādu puduru, kuros ir vismaz divi un vairāk veikali, skaits pārsniedz 150. Ja depoziņa iepakojuma pārdevēji, savstarpēji vienojoties, ierīkos kopēju iepakojuma pieņemšanas vietu, DIO plāno piedāvāt IT risinājumu, kas nodrošinās vairāku veikalu kases sistēmu integrāciju ar konkrētās pieņemšanas vietas RVM iekārtu, nodrošinot kupona izmantošanas iespēju jebkurā no pudurī esošajiem veikaliem, kuri ir izmantojuši integrācijas iespēju. Šajā gadījumā kopējais pieņemšanas punktu skaits nedaudz samazinātos (DIO pieņēmums – **apmēram par 70 individuālām pieņemšanas vietām**), savukārt patērētāju ērtības neciestu, jo vairākus veikalus apvienojošajos pieņemšanas punktos būtu iespējams uzstādīt lielākas jaudas RVM iekārtas. Līdz ar to **kopējais obligāto pieņemšanas vietu skaits būs aptuveni 1500 depoziņa iepakojuma pieņemšanas vietas**.

Lai novērtētu vai DIO piedāvāto depoziņa iepakojuma pieņemšanas vietu skaits vērtējams kā pamatā pietiekams, DIO veica salīdzinošu analīzi ar Lietuvas situāciju. Saskaņā ar informāciju no USAD Lietuvā uz DIO plāna sagatavošanas brīdi ir 1697 depoziņa iepakojuma pieņemšanas vietas. Lietuvas iedzīvotāju skaits (https://en.wikipedia.org/wiki/Outline_of_Lithuania) ir 2800 tūkstoši. Tātad, Lietuvā ir viena depoziņa iepakojuma pieņemšanas vieta uz 1650 iedzīvotājiem. Balstoties uz Lietuvas depoziņa sistēmas operatora USAD veikto pētījumu Lietuvas sabiedrībā 2019. gada nogalē 94% iedzīvotāji bija apmierināti ar depoziņa iepakojuma sistēmas darbību. Tas vērtējams kā augsts rādītājs, kas apliecina, ka Lietuvas

pieņemšanas vietu pārklājums ir pietiekams iedzīvotāju vērtējumā. Papildu tam 2019. gadā USAD savāca 92% PET, 93% metāla un 86% vienreiz izmantojamā stikla depozīta iepakojumu, tādējādi priekšlaicīgi izpildot Eiropas Savienības noteiktās normas līdz 2029. gadam (pētījums atrodams USAD mājaslapā <https://grazintiverta.lt/wp-content/uploads/2020/09/Vartotoju-nuomones-tyrimo-ataskaita-2019-1.pdf>).

Latvijas iedzīvotāju skaits 2019. gadā bija 1,957,2 tūkstoši (<https://en.wikipedia.org/wiki/Latvia>). Balstoties uz DIO veikto aprēķinu, obligāto pieņemšanas vietu teritoriālais pārklājums nodrošinātu vienu depozīta iepakojuma pieņemšanas vietu uz 1305 iedzīvotājiem (1957200 tūkst / 1500 vietas), tātad pieņemšanas vietu pārklājums Latvijā pret iedzīvotāju skaitu jau ir lielāks nekā Lietuvā. Var secināt, ka Iepakojuma likumā noteiktais depozīta iepakojuma pieņemšanas vietu skaits Latvijā ir pietiekams no depozīta iepakojuma savākšanas mērķu izpildes viedokļa.

Veicot minēto analīzi, DIO arī secināja, ka katrā Latvijas pašvaldībā ir depozīta iepakojuma pārdevēji, kuriem ir pienākums pieņemt depozīta iepakojumu, tāpēc MK noteikumu 29.punktā noteiktās minimālās prasības attiecībā uz teritoriālo pārklājumu tiek izpildītas ar iepriekš minēto, DIO piedāvāto, depozīta iepakojuma pieņemšanas vietu skaitu.

DIO apkopotie dati liecina, ka Latvijā vēl ir aptuveni 1700 – 2000 tirdzniecības vietas, kurās nav obligāts pienākums pieņemt izlietoto depozīta iepakojumu saskaņā ar Iepakojuma likumu. Tomēr DIO ieskatā, ņemot vērā depozīta iepakojuma pārdevēju vēlmi sniegt pēc iespējas plašāku pakalpojumu klāstu saviem klientiem, daļa no šādām tirdzniecības vietām izvēlēties brīvprātīgi iesaistīties depozīta sistēmā. DIO vispārējais darbības plāns un plānotā kapacitāte ietver DIO gatavību parakstīt sadarbības līgumus un sniegt ar depozīta iepakojuma apriti saistītos pakalpojumus arī papildus tirdzniecības vietām, uz tādiem pašiem nosacījumiem, kādi attiecas uz tām tirdzniecības vietām, kurās ir obligāts pienākums pieņemt depozīta iepakojumu.

Lai nodrošinātu iepakojuma pieņemšanu depozīta iepakojuma pārdevēju tirdzniecības vietās, DIO par saviem līdzekļiem sniegs šādus pakalpojumus:

- nodrošinās automatizētos depozīta iepakojuma pieņemšanas risinājumus, t.i. RVM iekārtas un to izvietojanas kioskus, ja tie atradīsies ārpus telpām, un šādu iekārtu apkopi (remontdarbus, rezerves daļas);
- nodrošinās manuālos pieņemšanas rīkus (iekājuma maisus un maisu turētājus);
- piegādās depozīta iepakojuma transportēšanai nepieciešamos materiālus: transportēšanas maisus un kastes, kas nepieciešami, lai safasētu pieņemtos depozīta iepakojumus nogādei uz DIO Šķirošanas centru;
- nodrošinās loģistiku no tirdzniecības vietas līdz DIO Šķirošanas centram;
- nodrošinās pieņemtā depozīta iepakojuma uzskaiti.

Depozīta iepakojuma pieņemšanas vietu valdītājiem DIO maksās depozīta maksu un depozīta iepakojuma apsaimniekošanas maksu, pamatojoties uz pieņemto depozīta iepakojuma apjomu un savstarpēji noslēgtajiem līgumiem.

3.1.1.2. Citi pieņemšanas kanāli

Lai nodrošinātu papildu ērtības iedzīvotājiem, DIO plāno piedāvāt papildus iespēju depoziņa iepakojuma pieņemšanai šķirotu atkritumu savākšanas laukumos, kuri vēlēsies nodrošināt šādu iespēju galalietotājiem. Šādā veidā galalietotājiem, kuri šobrīd pieraduši šķirot atkritumus (t.sk. izlietoto dzērienu iepakojumu) un tos nodot šķirotu atkritumu savākšanas laukumos, tiks nodrošināta iespēja to darīt arī turpmāk depoziņa sistēmas ietvaros.

DIO ir veicis pārrunas ar iespējamajiem apakšuzņēmējiem, kas varētu nodrošināt depoziņa iepakojuma savākšanu no šķirotu atkritumu savākšanas laukumiem, un tie ir apņēmušies bez maksas nodrošināt papildus šķirotu atkritumu konteineru uzstādīšanu depoziņa iepakojuma pieņemšanas vietās, ja tam piekritīs šo pieņemšanas vietu valdītāji. Šķirotu atkritumu konteineri būs paredzēti vieglajam iepakojumam (papīra/kartona/plēves/plastmasas/ metāla iepakojumam) un stikla iepakojumam, kas netiks pieņemts depoziņa pieņemšanas vietās dažādu iemeslu dēļ, piemēram, bojāts iepakojums un to nevar nolasīt, neatbilstošs iepakojums vai citi. Šķirotu atkritumu konteineriem būs atbilstošs marķējums (uzlīme) un konteineru krāsa, kas ļaus iedzīvotājiem ērti identificēt tajos izmetamo iepakojumu veidus. To izvešana tiks nodrošināta ar pieņemšanas vietas valdītāju saskaņotā grafikā un bez maksas.

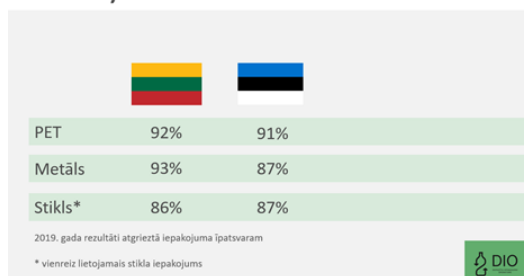
Pēc pirmā darbības gada DIO izvērtēs šķirotu atkritumu savākšanas laukumu darbības efektivitāti depoziņa sistēmas ietvaros, galalietotāju pieprasījumu un citus aspektus.

Papildus augstāk minētajām depoziņa iepakojuma pieņemšanas vietām (pārdevēju tirdzniecības vietās un atkritumu savākšanas laukumos) DIO plāno nodrošināt bezmaksas loģistikas servisu komersantiem, kuri darbojas viesnīcu, restorānu, kafejnīcu, konferenču centru u.c. jomās, kur regulāri tiek patērēti lieli apjomi dzērienu depoziņa iepakojumā. Ar šādiem komersantiem DIO būs gatavs slēgt atsevišķus līgumus, kuros tiks atrunāta depoziņa iepakojuma savākšanas regularitāte un apjomi, kā arī depoziņa maksas atmaksa par saņemto iepakojumu. Balstoties uz Lietuvas pieredzi, DIO prognozē, ka šādi depoziņa iepakojums tiks savākts no apmēram 200 – 300 sabiedriskās ēdināšanas vietām.

3.1.1.3. Apsvērumi iespējamai pieņemšanas vietu tīkla paplašināšanai

DIO uzskata, ka izlietotā iepakojuma pieņemšana depoziņa iepakojuma pārdevēju tirdzniecības vietās ir pietiekoši efektīvs kanāls, lai nodrošinātu augsta līmeņa ērtības galalietotājam un maksimālu atgrieztā depoziņa iepakojuma apjomu, turklāt šī metode ir sevi pierādījusi kaimiņvalstīs, kurās jau darbojas depoziņa sistēma atkārtoti izmantojamajam iepakojumam. Par to liecina gan Igaunijas, gan Lietuvas depoziņa sistēmu operatoru sasniegtie iepakojuma atgriešanas un pārstrādes rādītāji. Skat. attēlu zemāk (*Datu avots: Igaunijas depoziņa sistēmas operators (EestiPandiPakend) un Lietuvas depoziņa sistēmas operators (USAD)*):

SASNIEGTIE REZULTĀTI – KAIMIŅVALSTU PIEMĒRS

Depozīta iepakojuma pieņemšanas tīkla paplašināšana ārpus iepriekš uzskaitītajām un DIO plānotajām pieņemšanas vietām ir saistīta ar papildu neattaisnotām izmaksām un lielākām CO2 emisijām (jo nepieciešama papildus loģistika), un var nedot papildu ieguvumu atgrieztā iepakojuma īpatsvara palielināšanā. Lēmums par pieņemšanas vietu tīkla paplašināšanu ir jāpieņem, rūpīgi izvērtējot galalietotāju papildu ērtības un nepieciešamo atgriešanas apjoma palielinājumu pēc pirmā darbības gada.

DIO nepārtraukti uzraudzīs, cik ērts galalietotājam ir DIO depozīta sistēmas pieņemšanas vietu tīkls un nepieciešamības gadījumā paplašinās to. Ņemot vērā, ka DIO rīcībā būs izsmeljoša informācija par iepakojuma atgriešanas rādītājiem katrā iepakojuma savākšanas punktā, būs iespējams sekot līdzi pieņemtā iepakojuma skaita izmaiņām. DIO arī plāno reizi gadā veikt pētījumu sabiedrībā, lūdzot novērtēt depozīta sistēmas pieejamību un ērtumu. Tāpat galalietotājiem būs iespēja sniegt priekšlikumus par papildu pieņemšanas vietu nepieciešamību. Papildu pieņemšanas kanālu izveidošana tiks apsvērta pēc depozīta sistēmas ieviešanas:

- Tiešsaistes tirdzniecības kanāls. Ņemot vērā šī tirdzniecības kanāla attīstību, ja būs pieprasījums no galalietotāju puses, būtu saprātīgi nodrošināt depozīta iepakojumu pieņemšanu arī tiešsaistē.
- Atsevišķi stacionāri pieņemšanas laukumi. To mērķis būtu apkalpot galalietotājus, kuri pirms nodošanas uzkrāj lielus depozīta iepakojuma apjomus, izvietojot specializētus automātiskās savākšanas risinājumus blīvi apdzīvotās vietās vai vietās ar intensīvu satiksmi.
- Atsevišķas vietas, saņemot iedzīvotāju pieprasījumus vai sūdzības, būs iespējams nodrošināt mobilo savākšanu, kas var tikt organizēta veicot īpašus depozīta iepakojuma pieņemšanas autotransporta reisos definētos laikos.

Lēmums par depozīta iepakojuma pieņemšanas paplašināšanas iespējām tiks pieņemts pēc pirmā darbības gada, ņemot vērā galalietotāju aptauju rezultātus, pieprasījumu un izvērtējot sistēmas tīkla ērtības un ekonomiskos aspektus.

3.1.1.4. Kopsavilkums un darbību raksturojošais shematiskais attēls

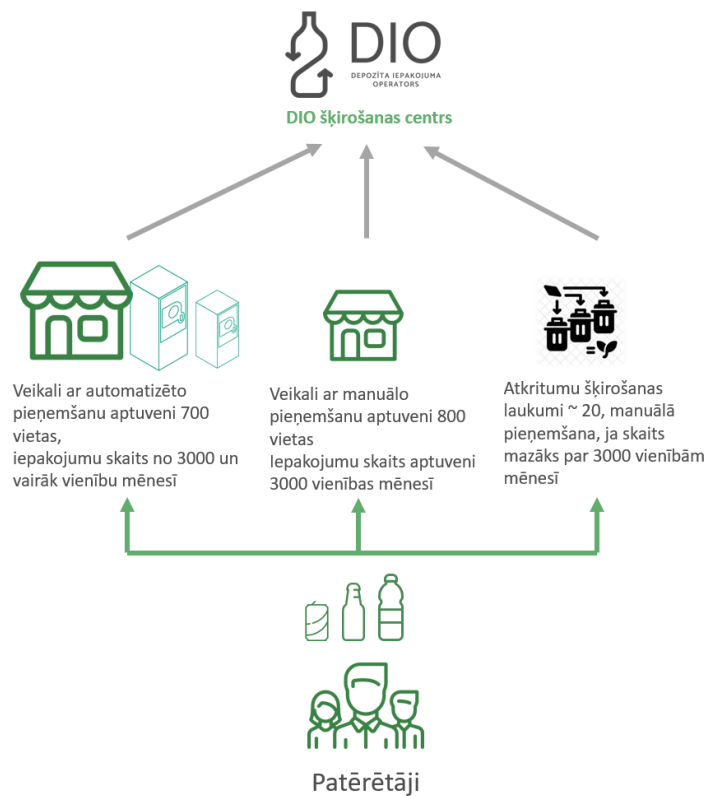
Rezumējot DIO plānoto depoziņa iepakojuma pieņemšanas infrastruktūru, uzsākot depoziņa sistēmas darbību 2022. gada 1. februārī, to veidos sekojošas depoziņa pieņemšanas vietas:

- 1281 vietas depoziņa iepakojuma pārdevēju tirdzniecības vietās, kas identificētas balstoties uz AC Nielsen Ziņojumu;
- 129 vietas depoziņa iepakojuma pārdevēju tirdzniecības vietās, kuras DIO identificējis sadarbībā ar dzērienu ražotājiem;
- 18 vietas šķiroto atkritumu savākšanas laukumos;
- ~ 70 tirdzniecības vietas, kuras plāna izstrādes brīdī nav identificētas/

Tātad **DIO plānotais depoziņa iepakojuma pieņemšanas vietu skaits ir aptuveni 1500 vietas un tas tiks precizēts depoziņa sistēmas ieviešanas laikā.**

DIO depoziņa iepakojuma pieņemšanas infrastruktūras shematiskais attēls.

3.1.2. Dzērienu depozīta iepakojuma pieņemšanas organizācija Latvijas Republikas teritorijā

DIO plānotā, provizoriskā depozīta iepakojuma pieņemšanas vietu izvietojums redzams zem zemāk esošās saites pieejamajā kartē <https://projects.kartes.lv/dio/>

3.1.3. Informācija par izlietotā dzēriena depozieta iepakojuma pieņemšanas tehnisko risinājumu

3.1.3.1. Izlietotā dzērienu depozieta iepakojuma pieņemšanas tehniskais risinājums

Depozieta iepakojuma pieņemšana iepakojuma pieņemšanas vietās tiks organizēta divos veidos:

- Automatizētā pieņemšana, izmantojot pieņemšanas automātus (*Reverse Vending Machine*, turpmāk “**RVM**”);
- Manuālā pieņemšana.

Lai izvērtētu efektīvāko nepieciešamo automatizētās un manuālās pieņemšanas vietu skaitu un katram risinājumam nepieciešamo telpu platību, DIO veica sekojošu analīzi:

1) Depozieta iepakojuma pārdevēju tirdzniecības vietu un to platību apzināšana

Informāciju par depozieta iepakojuma pārdevējiem, kuri savās tirdzniecības vietās pārdod dzērienus depozieta iepakojumā, DIO nodrošināja tirgus izpēti uzņēmums AC Nielsen. Pamatojoties uz AC Nielsen sniegto informāciju un DIO aplēsēm, tika noteikts tirdzniecības vietu dalījums grupējot tos pēc tirdzniecības zāles platības:

- 300 tirdzniecības vietas, kuru tirdzniecības platība pārsniedz vai ir vienāda ar 300 kvadrātmetriem un kuri atrodas lielajās republikas nozīmes pilsētās;
- 394 tirdzniecības vietas, kuru tirdzniecības platība pārsniedz vai ir vienāda ar 150 kvadrātmetriem un kuras atrodas ārpus lielajām republikas nozīmes pilsētām;
- 716 tirdzniecības vietas, kuru tirdzniecības platība pārsniedz vai ir vienāda ar 60 kvadrātmetriem, bet nepārsniedz 150 kvadrātmetrus, un kuras atrodas ārpus lielajām pilsētām.
- Aptuveni 70 neapzinātas tirdzniecības vietas, kuru platība pārsniedz 60m² un atrodas ārpus republikas nozīmes pilsētām
- 18 atkritumu šķirošanas laukumi, kuri ir izteikuši vēlmi pieņemt depozieta iepakojumu.

Kopā aptuveni 1500 depozieta iepakojuma pieņemšanas vietas.

2) Efektīvākās pieņemšanas metodes izvēle, ņemot vērā tirdzniecības telpu platību

Depozieta iepakojuma automātu ražotāji un Lietuvas un Igaunijas depozieta iepakojuma operatori, kuriem ir praktiska pieredze depozieta iepakojuma pieņemšanā pasaulē, dalījās ar DIO ar savu pieredzi citās valstīs. Secinājumi, izvērtējot RVM iekārtu piegādātāju sniegto informāciju:

- Lielākoties RVM risinājumi ir ekonomiski efektīva izvēle tajās tirdzniecības vietās, kuru platība pārsniedz 150 kvadrātmetrus;
- Gan RVM, gan manuālās pieņemšanas risinājumi ir ekonomiski efektīva izvēle tirdzniecības vietās, kuru platība ir līdz 300m²
- Galvenais iepakojuma pieņemšanas veida izvēles kritērijs ir attiecīgajā pieņemšanas vietā pieņemtā depozieta iepakojuma apjoms;

- Lielākoties manuālās pieņemšanas risinājumi ir ekonomiski efektīva izvēle tirdzniecības vietās, kuru platība nepārsniedz 150 kvadrātmetrus;
- Atkritumu šķirošanas laukumos sākotnēji DIO plāno organizēt pieņemšanu manuālā veidā, tomēr, ja apjoms pārsniegs 3000 iepakojuma vienību mēnesī, var tik uzstādītas RVM iekārtas.

Ņemot vērā augstāk minēto analīzi, DIO plāno nodrošināt:

- 694 (46,2%) punktus ar automatiskās pieņemšanas risinājumiem (RVM);
- 806 (53,8%) punktus ar manuālās pieņemšanas risinājumu;

Pavisam kopā aptuveni 1500 (100%) pieņemšanas vietas.

Lai novērtētu nepieciešamo automatizēto pieņemšanas punktu daudzumu un pietiekamību, DIO salīdzināja automatizēto pieņemšanas vietu skaitu ar kopējo valsts iedzīvotāju skaitu. Tā, piemēram, Lietuvā, kurā ir ar Latviju salīdzināma mazumtirdzniecības veikalu struktūra, ir 1009 automatizētās pieņemšanas vietas uz 2800 tūkst. iedzīvotāju, jeb 1 automatizētā pieņemšanas vieta uz 2775 iedzīvotājiem.

DIO modelis Latvijā paredz aptuveni 700 automatizētās pieņemšanas vietas uz 1,957,2 tūkst. iedzīvotāju, jeb 1 automatizētā pieņemšanas vieta uz 2796 iedzīvotājiem. Tādejādi plānotais Latvijas automatizēto savākšanas vietu pārklājums vērtējams kā ļoti līdzīgs Lietuvas situācijai. Saskaņā ar Lietuvas depoziāta operatora USAD 2019. gadā veikto pētījumu (<https://grazintiverta.lt/wp-content/uploads/2020/09/Vartotoju-nuomones-tyrimo-ataskaita-2019-1.pdf>) sabiedrība automatizēto vietu pārklājumu Lietuvā vērtē kā pietiekamu. Uz jautājumu “Vai jūs uzskatāt ka automatizēto/manuālo iepakojuma pieņemšanas vietu skaits ir pietiekams?”, 61% respondentu atbildēja, ka ir pilnībā pietiekams, un 30% respondentu atbildēja, ka pietiekams. Līdz ar to var secināt, ka kopā 91% iedzīvotāju uzskata ka Lietuvas iepakojuma pieņemšanas infrastruktūras pārklājums ir pietiekams.

Turklāt DIO paredz, ka reālais pieprasījums pēc RVM risinājumiem var atšķirties no plānotā. DIO ir gatavs apmierināt faktisko pieprasījumu no depoziāta iepakojuma pieņemšanas vietu valdītāju puses. Turpmāka pieprasījuma izvērtēšana tiks veikta gadījumā, ja DIO tiks piešķirtas tiesības ieviest depoziāta sistēmu Latvijā, iesaistot depoziāta iepakojuma pārdevējus un apkopojot papildus informāciju – it īpaši, informāciju par depoziāta iepakojuma pārdošanas apjomiem un RVM risinājumam nepieciešamās platības pieejamību.

Lai sasniegtu augstāko depoziāta sistēmas efektivitāti ar automatizēto iepakojuma pieņemšanu ir būtiski, ka ir pieejami dažādas jaudas pieņemšanas automāti. Ņemot vērā RVM ražotāju rekomendācijas un dažādu RVM tipu ražošanas iespējas, DIO plāno ievērot šādus apjoma sliekšņus, lai izvērtētu, kāda veida RVM būs piemērots attiecīgajai pieņemšanas vietai:

- 900 000 un vairāk depoziāta iepakojuma vienību gadā – 2 un vairāk lieljaudas RVM iekārtas ar palīgtelpu, kur veikt šķirošanu, iepakojuma presēšanu un savāktā iepakojuma uzglabāšanu;

- No 480 000 līdz 900 000 depoziņa iepakojuma vienību gadā – 1 lieljaudas RVM iekārta ar palīgtelpu, kur veikt šķirošanu, presēšanu un savāktā iepakojuma uzglabāšanu;
- No 120 000 līdz 480 000 depoziņa iepakojuma vienību gadā – 1 vidējas jaudas RVM iekārta ar šķirošanas un presēšanas funkcijām, bet bez palīgtelpas;
- No 36 000 līdz 120 000 depoziņa iepakojuma vienību gadā – 1 mazjaudas RVM ar šķirošanas funkciju, bet bez presēšanas funkcijas un bez palīgtelpas;
- 36 000 vai mazāk depoziņa iepakojuma vienību gadā – manuālā pieņemšana.

Augstāk minētie sliekšņi tika noteikti, ņemot vērā vidējo tirgū pieejamo RVM iekārtu veiktspēju. DIO ir gatavs pārskatīt sliekšņus atbilstoši konkursā izvēlētajā RVM piegādātāja modeļu specifikācijai, kā arī balstoties uz konkrēto piegādāto RVM modeļu klāstu (un to ražotāja paredzēto veiktspēju).

DIO ņems vērā arī depoziņa iepakojuma pārdevēju viedokli, RVM risinājumam atvēlēto telpu konkrētā tirdzniecības vietā, normatīvo aktu prasības un, ja nepieciešams, piegādās ārpus telpām uzstādāmu risinājumu – īpaši izstrādātus kioskus, kurus var novietot pieņemšanas vietas valdītāja stāvvietā vai līdzīgā teritorijā ārpus tirdzniecības vietas un kas ir piemērota RVM iekārtu izvietošanai, kā arī aprīkota ar palīgtelpu šķirošanai, presēšanai un savāktā depoziņa iepakojuma uzglabāšanai.

DIO ir aplēsis, ka automatizētās depoziņa iepakojuma pieņemšanas risinājums aizņems sekojošas aptuvenās platības depoziņa iepakojuma pārdevēju tirdzniecības vietās:

- 2 RVM iekārtas ar palīgtelpu – aptuveni 40 m²;
- RVM iekārta ar palīgtelpu - ~ 30 m²;
- RVM ārtelpu risinājums - ~ 35m²;
- RVM bez palīgtelpas – ~ 6m²;
- RVM bez presēšanas funkcijas un palīgtelpas – ~4m².

Atbilstoši DIO prognozēm, kas balstītas uz Igaunijas un Lietuvas operatoru pieredzi, aptuveni 89% no visa Latvijā atgrieztā depoziņa iepakojuma tiks savākti automatizēti un atlikušie 11% - manuāli.

3.1.3.2. Automātiskās pieņemšanas tehnoloģiskie risinājumi

DIO mērķis ir uzstādīt depoziņa iepakojuma pieņemšanas vietas prognozētajam iepakojuma apjomam atbilstošas kapacitātes RVM visās depoziņa iepakojuma pieņemšanas vietās, kur šādas iekārtas uzstādīšana ir ekonomiski pamatota (atbilstoši augstāk minētajai analīzei) līdz depoziņa sistēmas darbības sākumam 2022.gada 1.februārī. Lai nodrošinātu minētā izpildi, DIO rīkos starptautisku, atklātu konkursu, lai izvēlētos RVM piegādātāju/(-us). Saskaņā ar konkursa noteikumiem DIO RVM piegādes pretendentiem prasīs dokumentāli apliecināt to kapacitāti piegādāt un uzstādīt nepieciešamo RVM iekārtu apjomu, tostarp visas ar to saistītās datorsistēmas un programmatūru, kā arī nepieciešamo pieredzi un kapacitāti nodrošināt šo RVM iekārtu apkalpošanu.

DIO uzskata, ka atklāts, caurspīdīgs konkurss RVM iekārtu piegādātāja izvēlē ir viens no efektīvas depoziņa sistēmas priekšnoteikumiem, jo RVM izmaksas veido būtisku sistēmas darbības izmaksu daļu, savukārt RVM iekārtu funkcionalitāte, ērtums un stabilitāte ir faktori, kas nosaka kādi būs izlietotā depoziņa iepakojuma atgriešanas un attiecīgi arī pārstrādes rādītāji. Savukārt RVM iekārtu nodrošinātie tehnoloģiskie risinājumi pret iespējamo krāpšanos ir izšķirošs faktors depoziņa sistēmas un tās operatora ilgtspējā.

DIO plānotais RVM iekārtu nodrošināšanas modelis paredz, ka RVM piegādātājs nodrošina pilnīgu automatizētās depoziņa iepakojuma pieņemšanas pakalpojumu: nepieciešamo, DIO noteikto RVM iekārtu un kiosku skaita piegādi, RVM iekārtu pavadošo IT risinājumu piegādi, iekārtu un sistēmas apkopi un uzturēšanu uz visu depoziņa sistēmas operatora līguma darbības laiku. DIO norēķināsies ar RVM iekārtu piegādātāju, maksājot vienu, konkursa kārtībā noteiktu maksu par vienu automatizēti pieņemta depoziņa iepakojuma vienību. Tādejādi tiek nodrošināta pēc iespējas lielāka iekārtu piegādātāja ieinteresētība ērtā un atbilstošā tehnoloģiskā risinājuma piegādē un nevainojamā tā darbības nodrošināšanā.

Depoziņa iepakojuma pārdevējiem būs tiesības izvēlēties arī citu RVM piegādātāju, kura atbilstību depoziņa sistēmas prasībām būs izvērtējis un apstiprinājis DIO. DIO apstiprinājums iekārtu izvēlei ir nepieciešams, lai izvairītos situācijas, kad depoziņa iepakojuma pieņemšanas infrastruktūrā tiek uzstādītas nekvalitatīvas vai nedrošas iekārtas, kas rada krāpniecības riskus, kas saistīti ar depoziņa maksas izmaksu par iepakojumu, kas nav reģistrēts Latvijas depoziņa sistēmā un par kuru depoziņa maksa nav samaksāta.

Konkursa nolikumā tiks ietverta prasība, ka RVM piegādātājs (piegādātāji) savā piedāvājumā norādīs apjoma un cenas atkāpes, kas atkarīgas no iepirkumā norādītā prognozētā RVM skaita, jo sagaidāms, ka sistēmas ieviešanas un darbības gaitā faktiskais iekārtu skaits varētu atšķirties no sākotnēji prognozētā.

DIO plāno RVM iekārtu konkursa nolikumā iekļaut šādas tehniskās prasības:

1) Minimālās prasības:

Drošības un atpazīšanas risinājumi, lai nodrošinātos pret patērētāju krāpniecības mēģinājumiem

- RVM ir jāatpazīst depoziņa iepakojuma forma;

- RVM ir jāfiksē depoziņa iepakojuma svārs un jāspēj atteikt pieņemšana, ja svārs pārsniedz noteiktu lielumu;
- RVM ir jāspēj noteikt materiāla tips (metāla depoziņa iepakojumam);
- Nododamais depoziņa iepakojums nedrīkst būt izņemams no RVM pēc tā noskanēšanas (reģistrēšanas) un akceptēšanas kā atbilstošs depoziņa sistēmai (jānodrošina aizsegi, drošības sensori, kas spēj detektēt, piemēram iepakojumam pievienotu auklu, brīdinājuma signāli utml.), kā arī jāierobežo cita veida krāpšanas mēģinājumu iespējamība;
- RVM nodrošinātajam atpazīšanas procesam ir jābūt piemērotam PET, metāla un stikla depoziņa iepakojuma (atbilstoši normatīvajiem aktiem) atpazīšanai;
- RVM pieņemšanas un atpazīšanas procesam ir jābūt papildināmam (neveicot iekārtas nomaiņu pilnībā), lai būtu iespēja pieņemt dzērienu iepakojumus, kas tiek tirgoti PET, metāla vai stikla iepakojumā, bet kas nepiedalās depoziņa sistēmā šobrīd, bet varētu tikt iekļauti nākotnē (vīns, stiprais alkohols, piens, tēja, kafija, sīrups un citi dzērieni);
- RVM pieņemšanas un atpazīšanas procesam ir jābūt papildināmam (neveicot iekārtas nomaiņu), lai būtu iespēja pieņemt arī citus iepakojuma veidus – daudzslāņu materiāla (tetrapak tipa) dzērienu iepakojumus, HDPE plastmasas pudeles (piemēram, šampūnus, kečupu);
- RVM atpazīšanas procesam ir jābūt koriģējamam, lai citi iepakojumi, kas nav depoziņa iepakojumi, bet ir reģistrēti DIO reģistrā, tiktu atpazīti pēc EAN koda un pieņemti, neizmaksājot depoziņu;
- RVM ar PET un metāla iepakojuma presēšanas funkciju ir jānodrošina, lai pieņemtās pudeles nevarētu apiet presēšanas procesu un lai presēšanas procesā pudeles tiktu pilnībā iznīcinātas un nerastos iespēja tās vēlreiz nodot kā depoziņa pudeles.

Šķirošana un presēšana

- RVM iekārtai jābūt ar iespēju atsevišķi sašķirot PET, alumīnija, metāla, vienreiz lietojamā stikla un atkārtoti izmantojamo depoziņa iepakojumu. Atkārtoti izmantojamā iepakojuma pieņemšana un nošķirošana jānodrošina tādā veidā, lai iepakojums netiktu bojāts (tai skaitā neradītu mikro plaisas), būtu pasargāts no triecieniem un būtu izmantojams atkārtotai produkta uzpildīšanai;
- RVM apkalpojošajam personālam jābūt ērtai piekļuvei atsevišķi nošķirotajam atkārtoti lietojamam depoziņa iepakojumam, lai veiktu tā tālāku sašķirošanu pēc formām atbilstošās transportēšanas kastēs;
- PET un metāla iepakojumam jātiek saspiestam vismaz līdz 50 procentiem no tā oriģinālā izmēra, nodrošinot, ka tā atkārtota nodošana depoziņa sistēmā nav iespējama un speciālā norāde un svītrkods vai kvadrātkods nav atkārtoti nolasāms.

RVM IT sistēma

- RVM IT sistēmai jākonstatē, jāsavāc, jāuzglabā un jāpiegādā (integrācijā ar Centrālo DIO IT sistēmu) detalizēta informācija par pieņemtā iepakojuma apjomu vismaz šādā līmenī: pieņemtais apjoms katrā pieņemšanas vietā kalendārā mēneša ietvaros pēc EAN koda. Detalizētāks informācijas līmenis (piemēram, pēc datuma, precīza laika, kvīts) tiks uzskatīts par priekšrocību;

- RVM IT sistēmai jāsniedz datu apmaiņas pakalpojumi, atjauninot DIO Iepakojuma reģistra datus no Centrālās DIO IT sistēmas vismaz 4 reizes mēnesī (vienu reizi nedēļā) un vismaz 2 reizes mēnesī jāveic RVM IT sistēmas datu par pieņemto depoziāta iepakojumu ielāde Centrālajā DIO IT sistēmā;
- RVM IT sistēmai jāspēj pārvaldīt RVM tīkls reālā laikā – kuri RVM darbojas, kuri nedarbojas, dīkstāves iemesls, dīkstāves laiks, problēmas novēršanas laiks;
- Jānodrošina iespēja atpazīt vismaz 100 000 dažādu depoziāta iepakojumu (EAN kodi, formas, materiāls u.c.);
- IT sistēmai jābūt vienkārši savietojamai ar depoziāta iepakojuma pārdevēju IT sistēmām.

Apkalpošana un piegāde

- RVM piegādātājam būs juridiski saistošs pienākums piegādāt un uzstādīt lietošanas gatavībā nepieciešamo RVM iekārtu skaitu līdz 2022. gada 1.februārim;
- RVM piegādātājs nodrošinās uzstādīto RVM iekārtu pilnu servisu un apkalpošanu;
- RVM piegādātājam (piegādātājiem) jānodrošina pilns RVM serviss, tehniskās apkopes, remontu, mazumtirgotāju atbalsta tālrunis, programatūras atjaunināšana u.c. visā līguma ar DIO darbības laikā bez papildus maksas (iekļauta līguma cenā).

Ar patērētāju saistītās prasības

- RVM ir jābūt aprīkotam ar ekrānu, displeju, kurā ir nepārprotamas norādes un informācija patērētājam, kā arī jāpiedāvā vismaz 3 valodu izvēli;
- Kuponā, ko izsniedz RVM pēc Depoziāta iepakojuma saņemšanas no galalietotāja, jābūt norādītam:
  - kupona izsniedzēja nosaukumam un reģistrācijas numuram;
  - kupona izsniegšanas vietas apzīmējumam;
  - kupona numuram;
  - kupona izsniegšanas datumam un laikam;
  - RVM iekārtas autentiskam un oriģinālam identifikatoram;
  - depoziāta sistēmas svītrkodam vai kvadrātkodam.

2) Papildu prasības:

- Kā priekšrocība tiks vērtētas RVM iespējas atpazīt mazumtirgotāju lojalitātes kartes un nodrošināt integrāciju ar mazumtirgotāju lojalitātes karšu sistēmām;
- Kā priekšrocība tiks vērtēta ar RVM iekārtām savietojama viedtālruna lietotne, kas izmantojama patērētāju mudināšanai un motivēšanai atgriezt depoziāta iepakojumu;
- RVM jānodrošina depoziāta maksas ziedojuma funkcija, kuru var aktivizēt DIO;
- galalietotāja autentifikācijas iespējas – NFC, svītrkoda, kvadrātkoda lasītājs utt;

- Jāparedz iespēja uz vai blakus RVM iekārtai izvietot grafisku vai tekstuālu informāciju par to, kur patērētājs var nodot nederīgo (RVM nepieņemto) iepakojumu;
- RVM piegādātājam pēc nepieciešamības jānodrošina iespēja gala lietotājam noteiktas RVM iekārtas izsniegto kuponu izmantot vairākās mazumtirdzniecības vietās, kuru valdītāji savstarpēji vienojušies par kopēju depozīta iepakojuma pieņemšanas punkta izveidošanu normatīvajos aktos paredzētajos gadījumos.

3.1.3.3. RVM iekārtu piegādātāja/(-u) atlases principi

Paziņojums par DIO rīkoto RVM iekārtu konkursu tiks publicēts DIO tīmekļa vietnē, vienlaikus uzrunājot arī zināmos RVM iekārtas ražojošos uzņēmumus individuāli, nosūtot tiem informāciju par RVM iepirkumu elektroniski uz uzņēmumu publiskotajām saziņas e-pasta adresēm.

DIO izvērtēs RVM iekārtu piegādātāju piedāvājumus un noteiks:

- Vai tie atbilst minimālajām prasībām;
- Piegādātāju piedāvāto papildu funkcionalitāti vai tehnoloģiskos risinājumus;
- Eksploatācijas izmaksu atšķirību, izmantojot dažādu piegādātāju piedāvātos RVM (piemēram, atšķirīgs presēšanas līmenis var ietekmēt loģistikas izmaksas, bet atšķirīgas telpas platības prasības vai apkalpojošā personāla darba laika prasības var ietekmēt depozīta iepakojuma apsaimniekošanas maksas apmēru);
- Piedāvāto cenu līmeni par vienas depozīta iepakojuma vienības pieņemšanu;
- Piedāvāto RVM iekārtas apkalpošanas reakcijas laiku, remonta laiku, iekārtas nomaiņas laiku.

RVM piegādātājam jārada pārliecība par piedāvātās tehnoloģijas un produkta uzticamību un izturību – produkta sertifikācija atbilstoši ES un Latvijas normatīvo aktu prasībām (obligāts RVM iekārtas CE marķējums), produkta testēšanas laiks reālos darba apstākļos un testēšanas pārskati, nepieciešamo iekārtu skaita pieejamība DIO plānotās depozīta sistēmas ietvaros un termiņos. Būtiska ir dažādas kapacitātes RVM modeļu pieejamība piegādātāja piedāvājumā, lai būtu iespējams nodrošināt visefektīvāko depozīta iepakojuma pieņemšanas infrastruktūru Latvijā.

RVM piegādātājs (piegādātāji) būs finansiāli atbildīgs(-i) par neatbilstošu vai kļūdainu kupona izsniegšanu, kurš dod tiesības saņemt depozīta maksas atmaksu, ja tā notikusi RVM tehnoloģijas kļūdas dēļ (piemēram, bet neaprobežojoties ar depozīta iepakojumam pievienotas auklas/diega nekonstatēšanu, kā rezultātā Depozīta iepakojumu iespējams no RVM izvilkt, RVM ievietotā materiāla neatpazīšanu, RVM neveikta vai kļūdaini veikta RVM ievietotā iepakojuma formas atpazīšanu un kontroli un tml.).

DIO vērtēs RVM piegādātāja (piegādātāju) iesniegto piedāvājumu atbilstoši RVM iekārtu eksploatācijas izmaksām 7 gadu periodā, ieskaitot kvantitatīvi un kvalitatīvi efektīvas depozīta iepakojuma savākšanas un apsaimniekošanas maksas prognozes, lai nodrošinātu maksimāli iespējamo

tirgū laistā depozīta iepakojuma daudzuma savākšanu. Attiecīgi, RVM piegādātāja (piegādātāju) finanšu piedāvājums tiks vērtēts atbilstoši visas depozīta sistēmas un DIO kā depozīta iepakojuma operatora saimnieciskā izdevīguma principam.

DIO plāno veikt precizējošas sarunas ar 2-3 saimnieciski izdevīgākos piedāvājumus iesniegušajiem RVM piegādātājiem, lai pārbaudītu to kapacitāti un pieredzi, kā arī motivāciju izpildīt RVM iekārtu piegādes līgumu(s). DIO paturēs tiesības slēgt līgumus ar vairākiem RVM piegādātājiem, ja iepirkuma izvērtēšanas rezultātā tiks konstatēts, ka tiem ir atšķirīgi izdevīgi piedāvājumi dažādām depozīta iepakojuma pieņemšanas vietām un/vai depozīta sistēmas kvalitatīvas darbības nodrošināšanai nepieciešamajam RVM tipam/veidam (piem. iekštelpu un ārtelpu RVM iekārtas).

Paziņojums par izvēlēto RVM piegādātāju (piegādātājiem) tiks publicēts DIO tīmekļa vietnē, un paziņots Valsts vides dienestam.

Priekšizpētes rezultātā DIO secinājis, ka lielākā daļa vadošo RVM iekārtu ražotāju nodrošina RVM iekārtas, kas aprīkotas ar moderniem datorredzes un 360 grādu digitālo kameru atpazīšanas risinājumiem, kas iepakojuma atpazīšanā izmanto arī mašīnmācīšanās algoritmus, līdz ar to RVM iekārtu pielāgošana papildus materiālu pieņemšanai neprasa būtiskus finansiālus vai laika ieguldījumus.

DIO ir atvērts arī jebkuru citu iespējamo RVM iekārtu ražotāju un/vai piegādātāju piedāvājumiem, kuri nav iesnieguši savus apliecinājumus līdz DIO Plāna sagatavošanas brīdim, proti, kā minēts iepriekš, visi ieinteresētie RVM iekārtu piegādātāji tiks aicināti piedalīties konkursā.

3.1.3.4. Manuālās pieņemšanas risinājums

Manuālās depozīta iepakojuma pieņemšanas process ietvers depozīta iepakojuma (depozīta atpazīšanas zīmes, materiāla) manuālu pārbaudi depozīta iepakojuma pieņemšanas vietā, uzskaiti, ievietošanu maisā un depozīta maksas atgriešanu gala lietotājam. Depozīta iepakojuma pārdevējiem, kuri savās tirdzniecības vietās depozīta iepakojuma pieņemšanu organizēs manuālā veidā, kā arī citām depozīta iepakojuma pieņemšanas vietām, kuras darbosies DIO depozīta sistēmā un pieņems depozīta iepakojumu manuāli, DIO par saviem līdzekļiem nodrošinās specializētus iepakojuma maisu turētājus, lai nodrošinātu efektīvu manuālo pieņemšanu.

Vienreiz lietojamais depozītu iepakojums pieņemšanas vietas darbiniekam būs jāsašķiro divu veidu speciālos paaugstinātas izturības plastikāta maisos, kurus nodrošinās DIO. Vienā maisā būs jānodala PET un metāla iepakojums, un otrā maisā vienreiz lietojamais stikla iepakojums. Atkārtoti lietojamais depozīta iepakojums būs jānovieto atsevišķās plastikāta kastēs. Paredzams, ka vienas tirdzniecības vietas darbiniekam manuālajam pieņemšanas procesam būs jāvelta pavisam maz laika, jo pieņemšanas apjomi manuālajās pieņemšanas vietās būs nelieli – mazāk par 3000 depozīta iepakojuma vienībām mēnesī jeb 100 vienībām dienā (depozīta iepakojuma pieņemšanas vietām ar lielāku apjomu tiks piedāvāts automatizētas pieņemšanas risinājums).

Manuālās pieņemšanas gadījumā DIO aplēstā vidējā nepieciešamā telpas platība ir aptuveni 7,5 m² uz vienu pieņemšanas vietu.

Būtisks nosacījums būs nodrošināt pietiekami biežu (atkarībā no pieņemtā iepakojuma apjoma) transportēšanu no manuālās pieņemšanas vietām, jo mazajās tirdzniecības vietās ir ierobežotas telpu platības pieņemtā iepakojuma uzglabāšanai.

3.1.3.5. IT risinājums, uzskaitē un norēķināšanās process

DIO pārvaldīs visu depoziņa iepakojuma kustības uzskaiti, balstoties uz konkrētā produkta kodu (EAN vai kvadrātkods). Pateicoties šim uzskaites principam, būs pieejama precīza un uzticama (pārbaudāma) informācija:

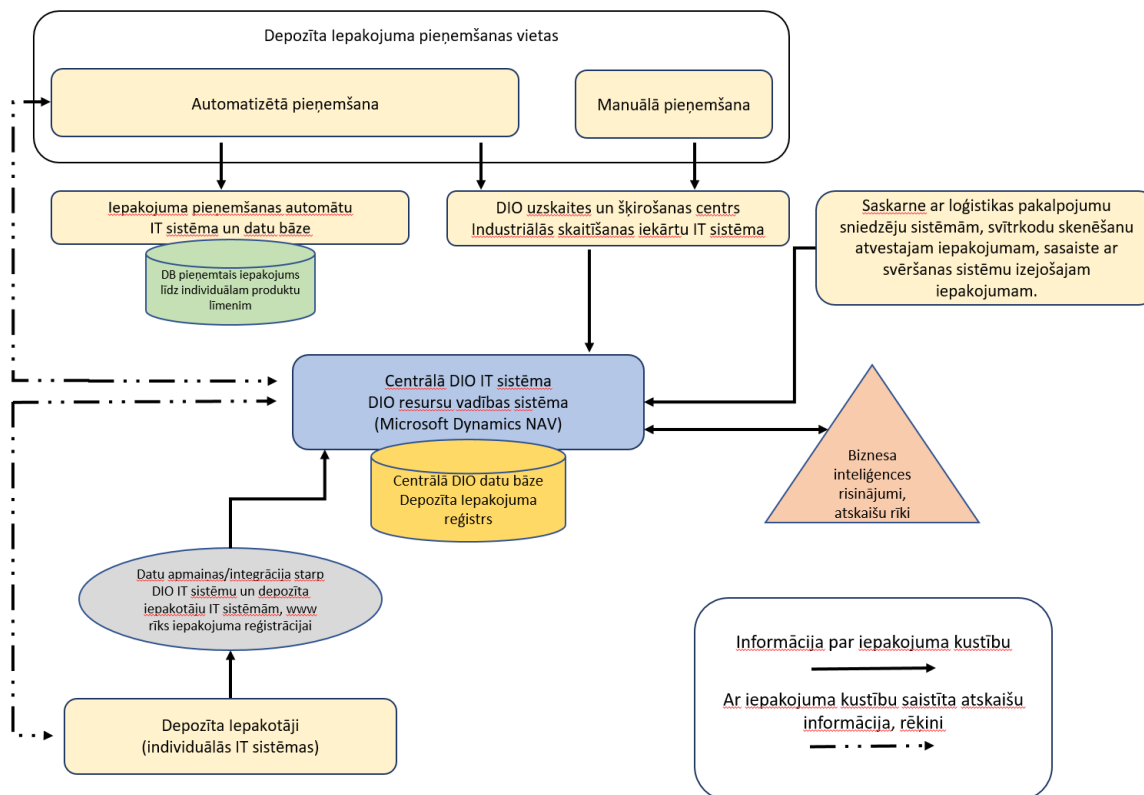
- Kādi produkti depoziņa iepakojumā ietilpst depoziņa sistēmā (depoziņa iepakotājs ir noslēdzis attiecīgu līgumu ar DIO, reģistrējis produktu iepakojuma reģistrā)
- cik katra produkta vienības ar konkrēto kodu attiecīgajā mēnesī laidis tirgū katrs depoziņa iepakotājs;
- cik katra produkta vienības ar konkrēto kodu attiecīgajā mēnesī pieņēma katra depoziņa iepakojuma pieņemšanas vieta.

Tā kā DIO Iepakojuma reģistrā būs informācija par katru kodu, kas piedalās depoziņa sistēmā, tad būs pieejama pilnīga un uzticama informācija par katra depoziņa iepakotāja tirgū laistā depoziņa iepakojuma faktisko apjomu un DIO pieņemtā depoziņa iepakojuma apjomu. Turklāt, šāds uzskaites princips izslēdz krāpšanās iespējamību no depoziņa iepakotāju puses, sniedzot nepatiesas ziņas par tirgū laisto apjomu. Ja depoziņa iepakotājs sniegs ziņas par mazāku apjomu, tad pieņemtā iepakojuma vienību skaits pārsniegs 100% un tiks konstatēta depoziņa iepakotāja sniegto ziņu neprecizitāte.

Uzsākot depoziņa sistēmas darbību, DIO izvirzīs prasību visiem depoziņa iepakotājiem veikt produktu kodu nomaiņu, un depoziņa sistēmas ietvaros produkti tiks laisti tirgū ar jauniem kodiem. Tas nepieciešams tādēļ, lai būtu pilnībā atsekojama depoziņa sistēmas ietvaros tirgū laisto produktu izlietotā iepakojuma plūsma un depoziņa maksas atgriešana. Neveicot kodu nomaiņu operatoram nav iespējams identificēt, vai atgrieztā iepakojuma apsaimniekošana tiek veikta saskaņā ar līdz depoziņa sistēmas darbības uzsākšanai pastāvošo kārtību (un par to depoziņa iepakotājs ir samaksājis dabas resursa nodokli vai izmantojis kādas no atkritumu apsaimniekošanas sistēmām pakalpojumus) un par to atgriezt depoziņa maksu nav pamata.

Jāpiebilst, ka saskaņā ar DIO veikto izpēti vadošie RVM ražotāji ražo un piegādā iekārtas, kas spēj pieņemt saplacinātu iepakojumu, noteikt tā materiālu bez koda identificēšanas, tomēr, ņemot vērā, ka katra iepakojuma kods ir depoziņa sistēmas iepakojuma aprītes kontroles stūrakmens, šādu iespēju depoziņa sistēmas operatori neizmanto.

Zemāk redzamajā shēmā ir attēlots, kā informācija par depoziņa iepakojuma kustību (laišana tirgū un pieņemšana no gala lietotāja) sasniegs Centrālo DIO IT sistēmu un tiks nosūtīta DIO, pieņemšanas vietām un depoziņa iepakotājiem.

Depoziņa iepakotāji līdz katra tekošā mēneša 7. datumam ziņos DIO par iepriekšējā mēnesī tirgū laistajiem produktu depoziņa iepakojumā apjomiem. Šajā atskaitē būs ietverta informācija par katra produkta depoziņa iepakojumā pārdošanas apjomiem, minot attiecīgo produkta kodu.

Lai nodrošinātu datu apmaiņu starp depoziņa iepakotāju IT sistēmām un Centrālo DIO IT sistēmu, DIO izstrādās ārēju tīmekļa datu apmaiņas risinājumu, kurā katrs depoziņa iepakotājs varēs augšupielādēt savu ziņojumu noteiktā formātā vai ievadīt nepieciešamos datus manuāli. Depoziņa iepakotāju iesniegtie dati tiks automātiski nodoti Centrālajai DIO IT sistēmai.

Ņemot vērā depoziņa iepakotāju paziņotos tirgū laistā depoziņa iepakojuma apjomus, Centrālā DIO IT sistēma ģenerēs un izsūtīs katram depoziņa iepakotājam rēķinu par atbilstošu depoziņa maksu un depoziņa sistēmas dalības maksu summu, kas maksājama DIO līdz tekošā mēneša 20. datumam.

3.1.3.6. Depoziņa iepakojuma pieņemšanas uzskaitē un norēķināšanās kārtība

Patērētājam nododot depoziņa iepakojumu RVM iekārtā, RVM IT sistēma:

- fiksēs pieņemto depoziņa iepakojuma apjomu koda līmenī;
- fiksēs izsniegto kuponu ar individuālu kupona numuru un izmaksājamo summu.

Informācija par izsniegtajiem kuponiem tiks automātiski nodota depoziņa iepakojuma pārdevējam, kura tirdzniecības vietā atrodas RVM iekārta. Šis process notiks automātiski, izmantojot RVM IT sistēmas integrāciju ar depoziņa iepakojuma pārdevēja IT sistēmu. Saņemot kuponu no patērētāja, depoziņa iepakojuma pārdevējs to nolasīs, salīdzinās attiecīgā kupona numuru ar savu datubāzi un pārbaudīs, vai kupons ar šādu numuru ir ticis izsniegts, izmaksas summa sakrīt un vai kupons ar šādu numuru nav jau apmaksāts. Šāds IT risinājums nodrošinās, ka depoziņa iepakojuma pārdevējs apmaksās tikai derīgus kuponus un vienu kuponu nebūs iespējams apmaksāt vairākas reizes. DIO paredzējis, ka RVM iekārtu piegādātājiem jānodrošina RVM IT savietošanas iespējas ar depoziņa iepakojuma pārdevēju norēķinu sistēmām. DIO izpēte liecina, ka minētā funkcionalitāte ietilpst lielāko RVM iekārtu piegādātāju funkcionalitātes klāstā.

Manuālās pieņemšanas vietās galalietotājam būs iespēja saņemt atlaidi no pirkuma atgrieztā iepakojuma depoziņa maksas apjomā vai saņemt depoziņa maksu skaidrā naudā. DIO paredz, ka iespēja izdot kuponu manuālās pieņemšanas vietās netiks plaši izmantota. Par to liecina arī Igaunijas un Lietuvas pieredze. Manuālās pieņemšanas vietās izlietojamo iepakojumu pieņems tirdzniecības vietas pārdevējs, tādēļ atlaides piešķiršana vai naudas atmaksa būs realizējama veikala kases sistēmas ietvaros. Pēc manuāli pieņemtā iepakojuma saņemšanas DIO Šķirošanas centrā, tas tiks sašķirots un pārskaitīts, un attiecīgā transportēšanas dokumenta informācija (nepieciešamības gadījumā atbilstoši koriģēta, ja saņemtais apjoms nesakrīt) tiks ievadīta un fiksēta Centrālajā DIO IT sistēmā (skatīt arī DIO Plāna 4.1.2. nodaļu “*Depoziņa iepakojuma apstrāde DIO Šķirošanas centrā*”). Informācija par DIO saņemtā manuāli pieņemtā iepakojuma vienību skaitu tiks uzskatīta par galīgu un tiks izmantota turpmākajā uzskaites un norēķinu procesā ar depoziņa iepakojuma pieņemšanas vietu valdītājiem.

Katras ar RVM iekārtu aprīkotas pieņemšanas vietas informācija par iepriekšējā mēnesī pieņemto apjomu kodu līmenī no RVM IT sistēmas tiks nodota Centrālajai DIO IT sistēmai līdz tekošā mēneša 5. datumam. RVM IT sistēmas nodotā informācija par PET un metāla depozīta iepakojumu tiks uzskatīta par galīgu un tiks izmantota turpmākajā uzskaites un norēķinu procesā ar depozīta pieņemšanas vietas valdītājiem.

Tā kā RVM iekārtās nodotais stikla depozīta iepakojums netiks presēts un saglabās savu formu RVM pieņemšanas procesā, tad pastāv risks, ka vienu un to pašu pudeli negodīgs personāls varēs nodot vairāk nekā vienu reizi. Lai izvairītos no šādiem krāpniecības gadījumiem, DIO Šķirošanas centrā tiks uzstādītas industriālās skaitīšanas iekārtas, kas paredzētas depozīta iepakojuma skaitīšanai un pārskaitīs visas stikla pudeles, kas saņemtas no depozīta iepakojuma pieņemšanas vietām. Šī skaitīšanas procesa laikā katras pieņemšanas vietas pieņemto depozīta iepakojuma vienību skaits EAN koda līmenī tiks fiksēts skaitīšanas iekārtas programmatūrā un automātiski nodots Centrālajai DIO IT sistēmai. Industriālo skaitīšanas iekārtu ģenerētā informācija par pieņemtā stikla depozīta iepakojuma skaitu tiks uzskatīta par galīgu un tiks izmantota turpmākajā uzskaites un norēķinu procesā.

Atkārtoti lietojamā universālās formas (BBH) stikla iepakojuma loģistika tiks veikta specializētās atkārtoti izmantojamās plastmasas kastēs (režģos), kas nodrošina to drošu pārvadāšanu. BBH iepakojuma apjoms tiks pārbaudīts un saskaitīts manuāli, depozīta iepakojuma pieņemšanas vietas personālam ievietojot šādas pudeles kastēs un tiks izsniegts atbilstošs transportēšanas dokuments, kuru apliecinās pieņemšanas vietas valdītājs un DIO pārstāvis (transportlīdzekļa vadītājs). Pēc BBH iepakojuma saņemšanas DIO Šķirošanas centrā, tās tiks pārskaitītas un attiecīgā transportēšanas dokumenta informācija (nepieciešamības gadījumā atbilstoši koriģēta, ja saņemtais apjoms nesakrīt) tiks ievadīta un fiksēta Centrālajā DIO IT sistēmā. Šī informācija par DIO saņemtā BBH iepakojuma vienību skaitu tiks uzskatīta par galīgu un tiks izmantota turpmākajā uzskaites un norēķinu procesā ar depozīta iepakojuma pieņemšanas vietu valdītājiem.

Individuāla dizaina atkārtoti lietojamā iepakojuma pieņemšanas un uzskaites principi līdzināsies augstāk aprakstītajiem BBH iepakojuma pieņemšanas un uzskaites principiem, bet loģistikas, uzskaites un norēķinu funkcijas tiks uzticētas depozīta iepakotājiem, kuriem pieder attiecīgais individuāla dizaina iepakojums. Lai nodrošinātu precīzu uzskaiti, depozīta iepakotājiem būs pienākums nosūtīt DIO informāciju par individuāla dizaina atkārtoti lietojamā iepakojuma pieņemšanas apjomiem. Detalizētāk individuāla dizaina atkārtoti lietojamā depozīta iepakojuma aprites process ir aprakstīts DIO Plāna 3.3.1. nodaļā par atkārtoti lietojamā depozīta iepakojuma aprites procesu.

Pamatojoties uz fiksētajiem pieņemšanas apjomiem, Centrālā DIO IT sistēma līdz katra mēneša 12. datumam sagatavos un izsūtīs katram depozīta pieņemšanas vietas valdītājam atskaiti ar informāciju par pieņemtajiem depozīta iepakojuma apjomiem iepriekšējā mēnesī. Pamatojoties uz šīm atskaitēm, depozīta pieņemšanas vietas valdītājs izrakstīs DIO rēķinu par tam pienākošos depozīta maksu un depozīta iepakojuma apsaimniekošanas maksu. Rēķina apmaksu DIO veiks līdz tekošā mēneša beigām par iepriekšējā mēnesī DIO nodoto depozīta iepakojuma apjomu.

3.1.3.7. Centrālā DIO IT sistēma

DIO investēs specializētā IT programmatūrā jeb resursu vadības sistēmā, lai pārvaldītu augstāk aprakstīto depozīta iepakojuma pieņemšanas uzskaiti un norēķinus, kā arī DIO uzņēmuma grāmatvedību. DIO ir izpētījis šādus iespējamus centralizētās IT programmatūras variantus:

- Navision;
- SAP;
- Axapta;
- Tilde.

Izvērtējot augstāk minētās centrālo IT sistēmu alternatīvas tika secināts, ka SAP un Axapta sistēmas piedāvā ļoti plašu funkcionalitāti un veiktspēju kombinācijā ar augstām sistēmas licenču, ieviešanas un uzturēšanas izmaksām. Šo sistēmu veiktspēja pārsniedz DIO vajadzības un to iegāde nav ekonomiski pamatota. Savukārt Tildes grāmatvedības uzskaites sistēmas funkcionalitāte neatbilst paredzamajiem DIO transakciju apjomiem.

Ņemot vērā augstāk minēto argumentāciju, DIO plāno izvēlēties Navision piedāvāto risinājumu, ņemot vērā salīdzinoši zemās sistēmas izmaksas pret tās veiktspēju un faktu, ka šī programmatūra nodrošina pietiekošu funkcionalitāti un ir piemērota depozīta sistēmas darbības nodrošināšanai, ar paredzamām pielāgošanas izmaksām un atbilstošu veiktspēju, vadoties no datu bāzes ierakstu skaita, produktu skaita, datu integrācijas un apmaiņas iespējām.

Navision ir vienkārši integrējama ar dažādiem datu analīzes, biznesa inteliģences un papildu atskaišu veidošanas rīkiem. Lietuvas un Igaunijas depozīta sistēmas operatori veiksmīgi izmanto Navision depozīta iepakojuma uzskaiti un, integrācijā ar atbilstošiem biznesa inteliģences rīkiem, nodrošina iepakojuma aprites informāciju, atskaites, analīzes iespējas un kontroli. Pēc līguma noslēgšanas ar Valsts vides dienestu, DIO plāno izsludināt konkursu Latvijas un ārvalstu IT uzņēmumiem, kuri ir sertificēti Navision programmatūras ieviesēji un pielāgotāji, un izvēlēsies uzvarētāju, balstoties uz zemākās cenas piedāvājumu.

DIO veiktā tirgus izpēte liecina, ka Latvijā un tuvajās kaimiņvalstīs ir pieejams pietiekoši liels potenciālo piegādātāju skaits, lai, veicot iepirkumu, varētu izvēlēties saimnieciski izdevīgāko piedāvājumu.

3.2. Izlietotā dzērienu depoziņa iepakojuma loģistikas organizēšana (apraksts)

3.2.1. DIO Šķirošanas centrs

DIO dzērienu iepakojuma depoziņa sistēmas ieviešanas koncepcija paredz, ka neatņemama un nozīmīga sistēmas sastāvdaļa ir depoziņa iepakojuma uzskaites un šķirošanas centrs (DIO Šķirošanas centrs). Ņemot vērā Latvijas ģeogrāfisko izmēru, un depoziņa iepakojuma apjomu, DIO plānot ierīkot vienu, centrālu DIO Šķirošanas centru.

DIO Šķirošanas centram būs sekojošas būtiskākās funkcijas:

- Visa veida vienreizlietojamā depoziņa iepakojuma šķirošana un sagatavošana pārstrādei;
- Nesapresētā metāla un PET, visa vienreizlietojamā stikla depoziņa iepakojuma centralizēta uzskaitē, šķirošana, sagatavošana pārstrādei;
- Universāla dizaina (BBH) atkārtoti lietojamā stikla iepakojuma uzskaitē, uzglabāšana līdz nodošanai atkārtotai lietošanai;
- Pārstrādei sagatavotā iepakojuma uzglabāšana līdz nodošanai pārstrādātājiem.

Plānots, ka vienā ēkā ar DIO Šķirošanas centru atradīsies arī DIO biroja telpas administrācijai un DIO darbību atbalstošajām struktūrvienībām, kā arī telpas strādniekiem – ģērbtuves, atpūtas telpas, sanitārais bloks.

Ņemot vērā prognozētos depoziņa iepakojuma apjomus līdz 2029. gada 31. decembrim, DIO ir aprēķinājis, ka DIO Šķirošanas centra iekārtošanai nepieciešamas industriālas telpas ar platību 4500m², biroja telpas (ieskaitot strādnieku telpas) – 600m², ēkām pieguļošā teritorija vismaz 3000m² platībā.

DIO darbības efektivitātes nodrošināšanai būtiska ir DIO Šķirošanas centra atrašanās vieta. Tam jābūt Rīgā vai Rīgas tuvumā, tiešā maģistrālo autoceļu tuvumā, kur nepastāv ierobežojumi smagā autotransporta kustībai, vienlaikus būtisks ir lielo mazumtirgotāju tīklu ar centralizētu loģistiku centralizēto noliktavu tuvums, kā arī Latvijā esošo pārstrādātāju pārstrādes vietu tuvums, lai iespējamie loģistikas maršruti būtu pēc iespējas optimālāki un ar mazāku ietekmi uz vidi. Vietā, kurā atradīsies DIO Šķirošanas centrs, jābūt atļautai B kategorijas piesārņojošai darbībai un tai jāatrodas teritorijā, kas paredzēta industriālai darbībai.

DIO Šķirošanas centra telpām tiks izvirzītas sekojošas būtiskākās prasības:

- 1) Griestu augstums vismaz 8 m;
- 2) Industriālas klases betona grīdas ar bezputekļu pārklājumu un nestspēju vismaz 5000 kg/m²;
- 3) Smagā transporta piebraukšanas doki, kravas iekraušanai un izkraušanai;
- 4) Elektrības ievada pieejamā jauda - vismaz 250 kW;
- 5) Dabas gāzes pieejamība;
- 6) Ērts piebraucamais ceļš smagajam transportam;
- 7) Laba sabiedriskā transporta infrastruktūra, lai nodrošinātu darba spēja pieejamību.

DIO, gatavojot depozīta sistēmas ieviešanas plānu, ir veicis tirgus izpēti par augstāk minētajām prasībām atbilstošu telpu pieejamību ilgtermiņa nomai. Alternatīva ilgtermiņa nomai ir ēkas būvniecība pēc individuāla projekta un pasūtījuma.

DIO izpētes rezultāti liecina, ka tirgū ir pietiekams piedāvājums tāda tipa objektiem, kas būtu piemēroti DIO Šķirošanas centra vajadzībām. Slēdzot ilgtermiņa līgumu, attīstītāji ir ieinteresēti pielāgot būves DIO Šķirošanas centra prasībām. Nekavējoties pēc līguma ar Valsts Vides dienestu noslēgšanas, DIO uzsāks pārrunas ar objektu attīstītājiem un izvēlēsies DIO prasībām atbilstoši saimnieciski izdevīgāko piedāvājumu.

Kopumā plānots, ka DIO Šķirošanas centrā pirmajā depozīta sistēmas darbības gadā strādās vidēji (atkarībā no sezonas) 27 strādnieki, 2 maiņu vadītāji, mehāniķis, 2 autoiekrāvēja vadītāji.

DIO Šķirošanas centram nepieciešamo industriālās iepakojuma skaitīšanas iekārtu izvēles process ir aprakstīts DIO Plāna 3.4.1.3. nodaļā “*Industriālās iepakojuma uzskaites un kontroles tehnoloģiju izvēle*”. Pārējo aprīkojumu, kas nepieciešams DIO Šķirošanas centram, proti, industriālās preses, PET iepakojuma šķirošanas iekārtas, PET perforators, tērauda iepakojuma atdalītājs, stikla smalcinātāji u.c., DIO plāno iegādāties no kvalificētiem šādu iekārtu ražotājiem, izvēloties saimnieciski izdevīgāko piedāvājumu. DIO Šķirošanas centra kopējā ražošanas procesa, konveijeru sistēmu un automatizācijas projektējuma izstrādei un tā realizācijai saskaņā ar projektu, DIO plāno piesaistīt komersantu ar atbilstošu pieredzi.

3.2.2. Dzērienu depozīta iepakojuma transportēšana no pieņemšanas vietām

DIO plāno organizēt un pārvaldīt dzērienu depozīta iepakojuma loģistiku tā, lai tas radītu minimālu papildu noslodzi uz vispārējo satiksmi, ceļu infrastruktūru, gaisa un trokšņu piesārņojumu, kā arī neradot papildu CO₂ emisijas. Lai sasniegtu šos mērķus, DIO izmantos reversās loģistikas metodi, izmantojot tukšo telpu transportlīdzekļos, kas atgriežas no regulārajiem maršrutiem uz vai pārvietojas gar depozīta iepakojuma pārdevēju mazumtirdzniecības vietām.

DIO plāno ieviest šādus risinājumus dažāda veida depoziņa iepakojuma pieņemšanas kanālos:

1) Mazumtirdzniecības ķēdēs, kas izmanto preču centralizētu piegādi uz tirdzniecības vietām

Dažas mazumtirdzniecības ķēdes Latvijā izmanto savu centralizēto piegādes sistēmu, paši pārvaldot centrālās preču loģistikas noliktavas, uz kurām piegādātāji piegādā preces, bet mazumtirgotājs pats organizē tālāku preču piegādi uz veikaliem dažādās Latvijas vietās. Piegādes transportlīdzekļi pēc preču izkraušanas mazumtirdzniecības veikalos atgriežas mazumtirgotāja centrālajā noliktavā. Šobrīd, atgriežoties centrālajā noliktavā, šie transportlīdzekļi ir tukši vai daļēji tukši un tajos ir pietiekoši daudz vietas, lai transportētu savāktu un safasētu depoziņa iepakojumu no veikaliem. DIO plāno parakstīt loģistikas līgumus ar mazumtirdzniecības ķēdēm, kurām ir sava loģistika, lai nogādātu depoziņa iepakojumu DIO Šķirošanas centrā. Pateicoties sinerģijai, izmantojot daļēji noslogotu resursu (tukšo kravas telpu vietu atpakaļceļā), šāda vienošanās ir efektīvs risinājums abām pusēm un :

- mazumtirdzniecības ķēde saņem papildu ienākumus par loģistikas pakalpojumu sniegšanu DIO ar minimālām papildu tiešajām izmaksām;
- DIO izmaksas, izmantojot mazumtirgotāju loģistikas pakalpojumu, būs zemākas nekā alternatīva, izmantojot speciālus transportlīdzekļus, kas dotos savākt depoziņa iepakojumu no veikaliem;
- netiek radīti papildu CO2 izmeši un noslodze uz ceļu infrastruktūru.

Saskaņā ar DIO pieejamo informāciju, centralizētu loģistiku Latvijā šobrīd organizē šādas mazumtirdzniecības ķēdes: Rimi Latvija, Maxima Latvija, Latvian Retail Management (Citro), Iepirkumu Grupa (Top!), daļēji – Elvi. Paredzams, ka minētajām mazumtirdzniecības ķēdēm piederošās tirdzniecības vietas pieņems vairāk kā 50% no visa Latvijā atgrieztā depoziņa iepakojuma.

DIO Šķirošanas centrs atradīsies Rīgā vai tiešā Rīgas tuvumā. Viens no vietas izvēles kritērijiem būs centralizēto mazumtirdzniecības ķēžu centrālo noliktavu tuvums. Kravas transportlīdzekļi, kas atgriezīsies no šo mazumtirdzniecības ķēžu veikaliem vai reģionālajām noliktavām, apstāsies DIO Šķirošanas centrā, kur tiks izkrauts savāktais depoziņa iepakojums. Tādējādi transportējot depoziņa iepakojumu tiks radīta minimāla papildu noslodze uz vispārējo satiksmi, ceļu infrastruktūru, gaisa un trokšņu piesārņojumu, neradot papildu CO2 emisijas.

DIO uzsver, ka izlietotā depoziņa iepakojuma pārvadāšana tiks organizēta atbilstoši spēkā esošo normatīvo aktu par atkritumu apsaimniekošanu prasībām, ciktāl tās būs piemērojamas depoziņa iepakojumam. Visiem pārvadātājiem, kurus plānots piesaistīt kā DIO loģistikas partnerus, tiks izvirzīta prasība saņemt normatīvajos aktos paredzētās atļaujas DIO plānoto pakalpojumu sniegšanai.

2) Mazumtirdzniecības ķēdēs, kuras neizmanto centralizēto preču piegādi tirdzniecības vietām, un citos individuālos mazumtirdzniecības uzņēmumos (kas nepieder mazumtirdzniecības ķēdēm)

Preces šādiem veikaliem tiek piegādātas, izmantojot to ražotāju loģistikas risinājumus. DIO plāno vienoties ar ražotājiem, par to loģistikas risinājumu izmantošanu un sinerģiju atpakaļceļā (kas šobrīd nav pilnībā izmantota), līdzīgi kā iepriekš aprakstītajā metodē ar mazumtirdzniecības ķēdēm, kas izmanto centralizētu piegādes sistēmu saviem veikaliem. DIO plāno slēgt līgumus ar vienu vai vairākiem ražotājiem, kuriem ir jau izveidots ikdienas loģistikas tīkls savu preču piegādēm. Vairāki ražotāji individuāli pārvalda savus loģistikas risinājumus un spēj nodrošināt pietiekošu kravas telpu, lai atpakaļceļā pārvadātu pieņemto depozīta iepakojumu. Turklāt jau šobrīd ražotāju loģistikas risinājums nodrošina stikla pudeļu tukšo plastmasas kastu atgriešanu ražotājam. Pēc depozīta sistēmas ieviešanas šīs tukšās kastes atgriezīsies papildītas ar atkāroti lietojamo depozīta iepakojumu, kas neradīs nekādu prasību pēc papildu vietas. Pateicoties sinerģijai, izmantojot daļēji noslogotu resursu (tukšo kravas telpas vietu atpakaļceļā), šāda vienošanās ir efektīvs risinājums visām pusēm:

- ražotāji saņem papildu ienākumus par loģistikas pakalpojumu sniegšanu DIO ar minimālām papildu izmaksām;
- DIO izmaksas, izmantojot šādu loģistikas pakalpojumu, būs zemākas nekā alternatīva, izmantojot speciālus transportlīdzekļus, kas dotos savākt depozīta iepakojumu no veikaliem;
- Netiek radīti papildu CO2 izmeši un noslodze uz ceļu infrastruktūru.

Šis transportēšanas risinājums (sadarbībā ar ražotājiem) tiks izmantots arī depozīta iepakojuma transportēšanai no komersantiem, kuri darbojas viesnīcu, restorānu, kafējnīcu, konferenču centru u.c. jomās, kur regulāri tiek patērēti lieli apjomi dzērienu depozīta iepakojumā (skatīt DIO Plāna 3.1.1.2. nodaļu).

DIO uzsver, ka izlietotā depozīta iepakojuma pārvadāšana tiks organizēta atbilstoši spēkā esošo normatīvo aktu par atkritumu apsaimniekošanu prasībām, ciktāl tās būs piemērojamas depozīta iepakojumam. Visiem pārvadātājiem, kurus plānots piesaistīt kā DIO loģistikas partnerus, tiks izvirzīta prasība saņemt normatīvajos aktos paredzētās atļaujas DIO plānoto pakalpojumu sniegšanai.

3) Atkritumu apsaimniekošanas laukumi

Atkritumu apsaimniekošanas laukumos pieņemtā depozīta iepakojuma izvešana tiks nodrošināta ar pieņemšanas vietas valdītāju saskaņotā grafikā un bez maksas. DIO piesaistītajiem apakšuzņēmējiem ir pieredze jau vairāk kā 2000 šķirošanas punktu apsaimniekošanā visā Latvijas teritorijā, kā arī ir saņemtas atbilstošas atļaujas šādu pakalpojumu sniegšanai. Apakšuzņēmēji ir apņēmušies nepieciešamības gadījumā arī veikt papildinājumus jau esošajās atļaujās, lai nodrošinātu DIO piedāvātā pakalpojuma sniegšanu atbilstoši normatīvajam regulējumam. Ir plānots, ka minētie partneri iekļaus depozīta savākšanas vietas un laukumus savos esošajos maršrutos, tādējādi nepalielinot radīto CO2 izmešu daudzumu.

Atkritumu apsaimniekošanas laukumos jau dotajā brīdī tiek apsaimniekoti dažāda veida iepakojumi un veikta to pāršķirošana, lai nodrošinātu to nodošanu tālākai pārstrādei.

Ņemot vērā, ka līdz ar depozīta sistēmas ieviešanu esošie iepakojuma apjomi kritīsies, tas dos atkritumu apsaimniekotājiem papildus kapacitāti depozīta iepakojuma apsaimniekošanai. Atkritumu apsaimniekotāju rīcībā ir transportlīdzeklis ar divdaļīgu nodalījumu, kas ļauj izlietoto depozīta iepakojumu (gan plastmasas pudeles un skārdenes, gan stikla pudeles) uzreiz savākt vienā transportlīdzeklī, palielinot efektivitāti un operatīvu pakalpojuma sniegšanu, kā arī samazinot izmešu daudzumu.

3.2.3. Pieņemtā depozīta iepakojuma transportēšanas iesaiņojuma risinājums

Lai pieņemto depozīta iepakojumu transportētu no pieņemšanas vietām uz DIO Šķirošanas centru, tiks izmantoti īpaši maisi (vienreizlietojamā) un kastes (atkārtoti lietojamā) depozīta iepakojuma pārvadāšanai. DIO par saviem līdzekļiem nodrošinās visas depozīta iepakojuma pieņemšanas vietas ar maisiem (tostarp ar drošām maisu aizdares plombām un etiķetēm ar informāciju par attiecīgās pieņemšanas vietas atrašanās vietu un unikālu etiķetes numuru un svītrkodu). Atkārtoti lietojamā iepakojuma kastes veikalos nonāks kopā ar gatavo produkciju. Ja kādu iemeslu radīsies nepieciešamība pēc papildu kastēm, DIO tās nodrošinās sadarbībā ar depozīta iepakotājiem.

1) Maisi vienreiz lietojamam iepakojumam

DIO izmantos 2 izmēru polietilēna maisus vienreiz lietojamā iepakojuma iesaiņošanai un transportēšanai:

- Lielie plastmasas maisi (šobrīd plānotais izmērs ir 910 x 1500 mm) tiks izmantoti:
  - a. RVM šķīrotajam un presētajam metāla iepakojumam;
  - b. RVM šķīrotajam un presētajam PET iepakojumam;
  - c. nepresētajam PET un metāla iepakojumam, kas pieņemts manuālās pieņemšanas punktos.
- Mazie plastmasas maisi (šobrīd plānotais izmērs ir 750 x 750 mm) tiks izmantoti vienreiz lietojamā stikla iepakojuma savākšanai gan manuālajos, gan RVM pieņemšanas punktos.

Pēc lielā vai mazā maisa piepildīšanas pieņemšanas vietas darbinieks aizdarīs maisu un pievienos plastikāta atpazīšanas zīmi ar unikālu pieņemšanas vietas numuru un svītrkodu (kuru iepriekš izsniedzis DIO). Šādi maisi tiks uzskatīti par gataviem transportēšanai un tiks uzglabāti līdz nodošanai pārvadāšanai.

2) Atkārtoti izmantojamā iepakojuma kastes

Lai transportētu atkārtoti izmantojamo iepakojumu, DIO izmantos specializētas plastmasas kastes. Šādas kastes ir īpaši izstrādātas, lai uzglabātu un transportētu atkārtoti lietojamo iepakojumu un izvairītos no tā sabojāšanas transportēšanas gaitā. Dažāda dizaina atkārtoti lietojamā iepakojuma transportēšanai tiks izmantotas dažāda veida kastes. Katra veida kastes būs paredzēts noteiktam iepakojuma vienību skaitam (piemēram, 20 vai 24 vienībām).

Pieņemšanas vietas darbinieks sašķiros atkārtoti lietojamo iepakojumu pēc pudeļu tipiem, ievērojot DIO norādes, un ievietos tās atsevišķās kastēs. Kad kaste ir pilna, tā tiks uzskatīta par gatavu transportēšanai un tiks uzglabāta līdz nodošanai pārvadāšanai.

3.2.4. Izlietotā depoziņa iepakojuma transportēšanas un uzskaites process

Depoziņa iepakojuma pieņemšanas vietā DIO pārstāvis (transportlīdzekļa vadītājs) veiks sekojošas darbības:

- 1) pārbaudīs, vai maisi ir gatavi transportēšanai – pienācīgi aizdarīti, pievienota plastikāta atpazīšanas zīme;
- 2) pārbaudīs, vai kastes ir gatavas transportēšanai – pilnas ar atkārtoti lietojamo iepakojumu un tas ir pareizi sašķirots;
- 3) iekraus maisus un kastes kravas transportlīdzeklī.
- 4) sagatavos iekraušanas dokumentu, norādot skaitu ar:
  - a. lielajiem maisiem, kuros ir presētie metāla iepakojumi (no RVM pieņemšanas vietām);
  - b. lielajiem maisiem, kuros ir presētie PET iepakojumi (no RVM pieņemšanas vietām);
  - c. lielajiem maisiem ar nepresētajam PET un metāla iepakojumiem, kas pieņemti un sajaukti kopā manuālās pieņemšanas vietās;
  - d. mazajiem maisiem, kuros ir vienreizlietojamais stikla iepakojums (no visām pieņemšanas vietām);
  - e. kastēm ar universālas formas BBH iepakojumu (no visām pieņemšanas vietām).

Pieņemšanas vietas pārstāvis un DIO pārstāvis apliecinās, ka iekraušanas dokumentā minētā informācija ir patiesa, un parakstīs dokumentu; sākot ar šo brīdi, tiks uzskatīts, ka pieņemšanas vietas valdītājs ir nodevis pieņemto depoziņa iepakojumu DIO.

DIO transports no pieņemšanas vietas savāko iepakojumu (maisus un kastes) nogādās DIO Šķirošanas centrā:

- 1) maisi un kastes tiks izkrauti;
- 2) maisu atpazīšanas zīmes tiks skenētas izkraušanas brīdī un automātiski uzskaitītas, Centrālā DIO IT sistēma automātiski saņems informāciju par katra tipa maisu skaitu, kas saņemts no katras pieņemšanas vietas;
- 3) saņemtās kastes ar atkārtoti izmantojamo BBH iepakojumu tiks uzskaitītas manuāli, un rezultāts tiks ievadīts Centrālajā DIO IT sistēmā;
- 4) saņemtais depoziņa iepakojuma apjoms tiks salīdzināts ar iekraušanas dokumentu informāciju un apstiprināts.

Izkrautie depozīta iepakojuma maisi un kastes tiks novietoti pagaidu glabāšanā tam paredzētā vietā, kas atradīsies DIO Šķirošanas centrā.

3.2.5. Iepakojuma transportēšana pārstrādei un atkārtotai lietošanai

DIO uzņemsies pilnu atbildību vai pieprasīs pilnu atbildību no izvēlētajiem pārstrādes partneriem par pārstrādei sagatavotā iepakojuma transportēšanu uz pārstrādes (atkārtotas izmantošanas) vietām, atkarībā no pārstrādes partneru piedāvājuma saimnieciskā izdevīguma.

Izlietotā depozīta iepakojuma pārvadāšana tiks organizēta atbilstoši spēkā esošo normatīvo aktu par atkritumu apsaimniekošanu prasībām, ciktāl tās ir piemērojamas depozīta iepakojuma apsaimniekošanai. Visiem pārvadātājiem, kurus plānots piesaistīt kā DIO apakšuzņēmējus, tiks izvirzīta prasība saņemt atbilstošu atkritumu pārvadāšanas atļauju attiecīgu darbību veikšanai, kā arī tiks izvirzīta prasība saņemt Autotransporta direkcijas izsniegtu speciālo atļauju (licenci) kravas komercpārvadājumiem un nepieciešamās licences kartītes katram transportlīdzeklim. Tāpat plānota veikto pārvadājumu maršrutu un pārvadāto kravu reģistrācija un uzskaitē normatīvo prasību ietvaros.

3.3. Izlietotā dzērienu depoziņa iepakojuma atkārtotā lietošana

3.3.1. DIO plānotās izlietotā depoziņa iepakojuma nodošanas atkārtotai lietošanai apraksts

3.3.1.1. Divi plānotie atkārtoti lietojamā iepakojuma aprites procesi

Šobrīd Latvijā dzērienu ražošanas nozarē atkārtoti tiek izmantots stikla iepakojums – pārsvarā alus, bet arī ūdens, sidra un bezalkoholisko dzērienu atkārtotai pildīšanai.

Pēc DIO rīcībā esošās informācijas un prognozēm Latvijā 2022. gadā tirgū tiks laistas pavisam 83,4 mlj. atkārtoti uzpildāmā iepakojuma vienības, no tiem periodā no 01.02.2022. līdz 31.12.2022. depoziņa iepakojuma sistēmas ietvaros – 73,4 mlj. atkārtoti uzpildāmā iepakojuma vienības.

No 01.02.2022. līdz 31.12.2022. pirmo reizi tirgū laisto atkārtoti lietojamā iepakojuma vienību skaits tiek prognozēts 22 mlj. iepakojuma vienības.

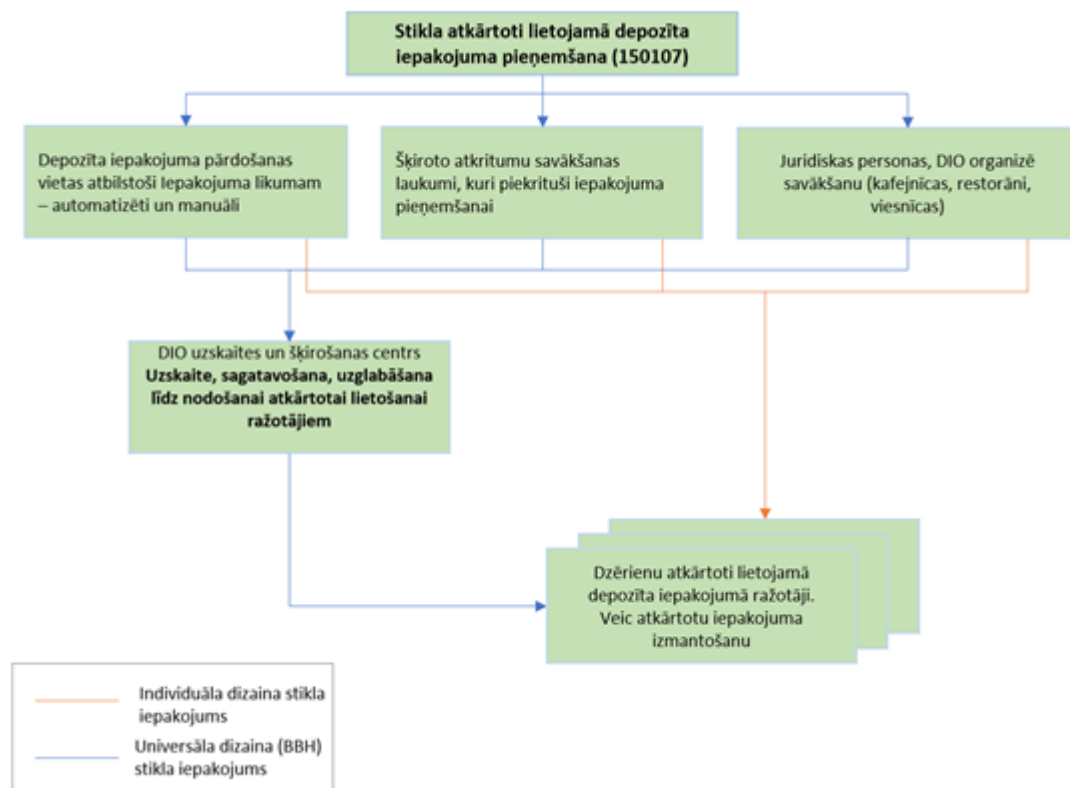
Saskaņā ar DIO aprēķiniem, kas veikti, balstoties uz depoziņa iepakotāju sniegto informāciju, no visa kopā tirgū laistā apjoma:

- 1) 49% veido universālās (tā sauktās BBH tipa) stikla pudeles, kuras savu produktu iepildīšanai izmanto vairāki dzērienu ražotāji, savukārt
- 2) atlikušos 51% veido dažādu ražotāju individuāla dizaina stikla pudeles.

Šī ir uzskatāma par Latvijas dzērienu iepakojuma struktūras specifiku, jo gan Igaunijā, gan Lietuvā universālo pudeļu apjomi ir nebūtiski. Minētās Latvijas tirgus specifikas dēļ, lai nodrošinātu pēc iespējas lielāku caurspīdīgumu un atkārtoti lietojamā stikla iepakojuma atkārtotas uzpildīšanas atsekojamību un pēc iespējas lielāku iepakojuma atkārtotas izmantošanas īpatsvaru, DIO plāno ieviest divus atšķirīgus atkārtoti lietojamā iepakojuma aprites procesus:

- 1) universālajai atkārtoti lietojamai stikla pudelei (turpmāk arī – “**BBH iepakojums**”) un
- 2) ražotāju individuāla dizaina atkārtoti lietojamām pudelēm.

Zemāk shematiski attēloti atkārtoti lietojamā stikla depozīta aprites procesi (detalizēti aprakstīti DIO Plāna 3.3.1.2. un 3.3.1.3. nodaļās zemāk).

3.3.1.2. Plānotais universālā (BBH) atkārtoti izmantojamā iepakojuma aprites process

DIO plānotais modelis paredz, ka Depozīta iepakotājs, kurš plāno laist tirgū produktus universālajā (BBH) stikla iepakojumā, saskaņā ar MK noteikumiem (8.punkts) noslēgs attiecīgu līgumu ar DIO, kurš paredzēs, ka:

- 1) Depozīta iepakotājs maksā DIO depozīta sistēmas daļības maksu un depozīta maksu par katru tirgū laisto universālo atkārtoti uzpildāmo pudeli, kā arī
- 2) Depozīta iepakotāja pienākumu pieņemt no DIO un atkārtoti izmantot depozīta sistēmas ietvaros savāktās universālās BBH stikla pudeles.

Loģistika: Atkārtoti izmantojamās universālās stikla pudeles tiks pieņemtas kopējā depozīta iepakojuma pieņemšanas infrastruktūrā un to pilnu loģistikas procesu no iepakojuma pieņemšanas vietas līdz DIO Šķirošanas centram, uzskaiti un sagatavošanu nodošanai atpakaļ Depozīta iepakotājiem nodrošinās DIO.

Uzskaitē: Pieņemtā atkārtoti lietojamā BBH iepakojuma uzskaitē tiks īstenota atbilstoši DIO Plāna 3.1.3.6. nodaļā aprakstītajiem principiem.

Norēķini: DIO norēķināsies ar depozīta iepakojuma pieņemšanas vietu valdītājiem, samaksājot gan depozīta maksu, gan atbilstošo depozīta iepakojuma apsaimniekošanas maksu, balstoties uz DIO Šķirošanas centrā saņemto BBH iepakojuma vienību skaitu. DIO Šķirošanas centrā saņemto vienību skaits tiks salīdzināts ar konkrētās depozīta iepakojuma pieņemšanas vietas pieņemto un uz DIO Šķirošanas Centru nosūtīto iepakojuma vienību skaitu, par kuru informācija tiks iegūta no sagatavotajiem transporta pavaddokumentiem. Ja tiks konstatētas atšķirības, DIO tālākā uzskaitē izmantos tikai faktiski Šķirošanas Centrā saņemto iepakojuma skaitu.

Sagatavošana atgriešanai: DIO Šķirošanas centrā saņemtais atkārtoti lietojamais BBH iepakojums tiks sagatavots atgriešanai depozīta iepakotājiem, balstoties uz viņu noteiktā periodā tirgū laistā BBH iepakojuma vienību skaitu un atbilstošajā periodā kopējo BBH iepakojuma atgriešanas īpatsvaru. Piemēram, ja depozīta iepakotājs ir noteiktā periodā laidis tirgū 100,000 BBH iepakojuma vienības un šī perioda atgriešanas īpatsvars BBH iepakojumam ir 85%, attiecīgajam depozīta iepakotājam būs pienākums pieņemt par noteikto periodu atkārtotai uzpildīšanai 85,000 BBH iepakojuma vienības. Par atskaites periodu DIO plāno noteikt vienu kalendāro mēnesi.

Atkārtota uzpilde: Līgumā ar depozīta iepakotāju tiks noteikts arī pienākums depozīta iepakotājam nodrošināt atpakaļ saņemtā BBH iepakojuma atkārtotu uzpildi (atskaitot transportējot bojāto iepakojumu, kurš identificēts ražošanas procesā). Depozīta iepakotājam līgumā būs paredzēts pienākums katru mēnesi iesniegt DIO atskaiti par attiecīgajā periodā atkārtoti izmantotā BBH iepakojuma faktisko apjomu. BBH iepakojuma aprites procesa ietvaros depozīta maksa par gala lietotāju neatgriezto iepakojumu paliks DIO rīcībā un tiks izmantota iepakojuma apsaimniekošanas izmaksu segšanai.

Centralizētam universālā (BBH) atkārtoti lietojamā iepakojuma aprites procesam ir šādas priekšrocības:

- 1) Centralizēta, Depozīta Iepakotāju pārdošanas un atgriešanas datos balstīta, DIO pārraudzīta, godīga atgriezto pudeļu sadale starp depozīta iepakotājiem;
- 2) Mazākas šī iepakojuma veida apsaimniekošanas izmaksas, jo pārdevējiem nebūs jāveic BBH iepakojuma proporcionāla sadale starp daudziem ražotājiem;
- 3) Iespēja arī nelieliem ražotājiem ieviest savā ražošanas praksē atkārtoti izmantojamu iepakojumu, izmantojot centralizēti apsaimniekotas universālās (BBH) atkārtoti izmantojamās pudeles (piemēram, Lietuvā un Igaunijā katrs depozīta iepakotājs pats atbild par savu atkārtoti

lietojamo pudeļu savākšanu no pārdevējiem, tādēļ ražotājiem ar nelieliem pārdošanas apjomiem nav ekonomiski izdevīgi nodrošināt iepakojuma atgriešanu no visām iepakojuma pieņemšanas vietām).

3.3.1.3. Plānotais individuāla dizaina atkārtoti izmantojamā iepakojuma aprites process

Individuāla dizaina atkārtoti izmantojamais iepakojums ir dzēriena pudele, kuras dizains (krāsa, forma) pieder un kuru attiecīgi lieto tikai viens noteikts depoziņa iepakotājs, vai īpaša savstarpēja līguma gadījumā vairāki depoziņa iepakotāji. Tas nozīmē, ka individuāla dizaina iepakojuma piederības noteikšana iespējama pēc tā izskata. Saskaņā ar DIO rīcībā esošo informāciju depoziņa iepakotāji Latvijā izmanto no 12 līdz 17 individuāla dizaina dzērienu iepakojumus.

DIO atkārtoti lietojamā iepakojuma apsaimniekošanas modelis paredz, ka depoziņa iepakotājs, kurš plāno laist tirgū dzērienus individuāla dizaina atkārtoti lietojamā iepakojumā, slēgs attiecīgus līgumus par šāda iepakojuma apsaimniekošanu ar DIO un depoziņa iepakojuma pieņemšanas vietu valdītājiem, kuri saturēs sekojošus pamatprincipus:

1) Līgums ar DIO:

- attiecībā uz individuāla dizaina atkārtoti lietojamo iepakojumu DIO organizē iepakojuma uzskaiti un nodrošina, ka tas tiek pieņemts depoziņa iepakojuma pieņemšanas vietās kopā ar pārējo depoziņa iepakojumu;
- par DIO veiktajiem pakalpojumiem, depoziņa iepakotājs maksā DIO attiecīgo depoziņa sistēmas daļības maksu par katru tirgū laistā individuāla dizaina iepakojuma vienību, bet nemaksā depoziņa maksu;
- depoziņa iepakotājs uzņemas pienākumu un atbildību par individuāla dizaina atkārtoti lietojamā iepakojuma loģistikas organizēšanu no depoziņa iepakojuma pieņemšanas vietām līdz savai ražotnei un samaksāt pieņemšanas vietu valdītājiem DIO noteikto individuāla dizaina iepakojuma apsaimniekošanas maksu par katru saņemto iepakojuma vienību;
- depoziņa iepakotājam ir pienākums nodrošināt atpakaļ saņemtā individuāla dizaina depoziņa iepakojuma atkārtotu uzpildi (atskaitot bojāto iepakojumu, kurš identificēts produktu ražošanas procesā);
- depoziņa iepakotājam ir pienākums katru mēnesi iesniegt DIO atskaiti par attiecīgajā periodā saņemtā un atkārtoti izmantotā individuālā dizaina iepakojuma faktisko apjomu.

2) Līgumi ar depoziņa iepakojuma pieņemšanas vietu valdītājiem:

- depoziņa iepakotājs saņem no depoziņa iepakojuma pieņemšanas vietas savu individuāla dizaina atkārtoti lietojamo iepakojumu;

- par katru depozīta iepakojuma pieņemšanas vietā pieņemto un depozīta iepakotājam nodoto individuāla dizaina iepakojuma vienību depozīta iepakotājs maksā depozīta iepakojuma pieņemšanas vietas valdītājam depozīta maksu un DIO noteikto individuāla dizaina atkārtoti lietojamā iepakojuma apsaimniekošanas maksu.

Attiecīgi, individuāla dizaina atkārtoti lietojamā iepakojuma tipa aprites procesā depozīta maksa par neatgriezto iepakojumu paliek depozīta iepakotāja rīcībā, un depozīta iepakotājs arī organizē šāda iepakojuma loģistiku un sedz loģistikas izmaksas.

DIO funkcijas individuāla dizaina atkārtoti lietojamā iepakojuma aprites procesā būs sekojošas:

- 1) Nodrošināt individuālas dizaina atkārtoti lietojamā iepakojuma reģistrāciju DIO Iepakojuma reģistrā un nodrošina, ka individuāla dizaina atkārtoti lietojamais iepakojums tiek pieņemts depozīta iepakojuma pieņemšanas vietās;
- 2) Aprēķināt un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā noteikt individuāla dizaina atkārtoti lietojamā iepakojuma veida apsaimniekošanas maksu, kas maksājama depozīta iepakojuma pieņemšanas vietām;
- 3) Nodrošināt individuāla dizaina atkārtoti lietojamā iepakojuma uzskaiti - tirgū laistais šāda veida iepakojuma apjoms, tirgotāju pieņemtais šāda veida iepakojuma apjoms, atkārtoti izmantotais šāda veida iepakojuma apjoms
- 4) Nodrošināt MK noteikumos noteikto depozīta iepakojuma atkārtotas izmantošanas mērķu izpildi.

3.3.1.4. Laiks no atkārtoti lietojamā iepakojuma pieņemšanas brīža līdz tā atkārtotai izmantošanai

Atbilstoši DIO plānotajam atkārtoti lietojamā iepakojuma aprites procesam aptuvenais iepakojuma aprites laiks sastāv no sekojošiem posmiem:

- 1) 1. posms – iepakojuma pieņemšana depozīta sistēmā iepakojuma pieņemšanas vietās un tā nošķirošana no vienreiz lietojamā iepakojuma uzreiz pēc iepakojuma atpazīšanas un pieņemšanas (**līdz 1 darba dienai**);
- 2) 2. posms – iepakojuma transportēšana no pieņemšanas vietas līdz DIO Šķirošanas centram vai ražotāja ražošanas (atkārtotās izmantošanas) vietai. DIO plāno nodrošināt loģistiku no iepakojuma pieņemšanas vietām ne retāk kā vienreiz divās nedēļās, vadoties pēc konkrētās vietas pieņemšanas apjomiem un pieņemšanas telpu platības (**1 – 16 darba dienas**);
- 3) 3. posms - universālā dizaina (BBH) iepakojuma gadījumā – transportēšana no DIO Šķirošanas centra līdz ražotāja ražošanas (atkārtotās izmantošanas) vietai. DIO plāno vienoties ar ražotājiem par minimālo iepakojuma savākšanas termiņu, vadoties pēc katra ražotāja iepakojuma apjomiem. Paredzams, ka iepakojuma savākšanas laiks būs no vairākām reizēm dienā līdz vienai reizei nedēļā (**1 – 7 darba dienas**).

Tātad atkārtoti lietojamā iepakojuma aprites laiks DIO depozīta sistēmā būs sākot no 3 darba dienām ātrākajā iespējamā gadījumā līdz pat 21 darba dienai.

Laiks no nodošanas ražotājam līdz iepakojuma atkārtotai izmantošanai atkarīgs no katra ražotāja ražošanas procesa, konkrētā produkta derīguma termiņa, produkta pieprasījuma un tā aprites ātruma, sezonalitātes un citiem faktoriem un tie visi ir ārpus DIO kontroles. Atbilstoši informācijai, ko DIO ir saņēmis no ražotājiem, atkārtoti izmantojama iepakojuma rotāciju skaits viena gada laikā ir svārstās no 2 līdz 5 reizēm un DIO prognozē, ka vidēji tas ir 3,5 reizes gadā.

3.3.1.5. Tehniskais risinājums iepakojuma aizsardzībai pret bojājumiem pieņemšanas, savākšanas un transportēšanas laikā

Atkārtoti izmantojamā stikla iepakojuma pieņemšana tiks organizēta DIO plānotās depoziņa iepakojuma pieņemšanas infrastruktūras ietvaros – gan automatizētā, gan manuālā veidā.

Lai nodrošinātu atkārtoti lietojamā iepakojuma aizsardzību pret bojājumiem automatizētās pieņemšanas laikā, DIO ir izvirzījis RVM iekārtām īpašas prasības (skatīt DIO Plāna 3.1.3.2. nodaļu) šāda iepakojuma apstrādē – sākot no iepakojuma ievietošanas automātā, līdz iepakojuma nošķirošanai, tai skaitā īpaši konstruētai šķirošanas virsmai jeb galdam vai t.s. “*soft drop*” (mīkstās nomešanas virsma) modulim. Tas īpaši konstruēts tā, lai iepakojums nošķirošanas procesā netiktu pakļauts bīstamiem triecieniem, kas var to padarīt nederīgu atkārtotai izmantošanai. RVM iekārta atkārtoti lietojamās pudeles, identificējot tās pēc formas, koda vai abiem, novirza minētajā nodalījumā, kur pieņemšanas vietas personāls iepakojumu pārvieto uz plastmasas pudeļu kastēm, tās sašķirojot pa veidiem (universāla (BBH) vai individuāla dizaina) un ražotājiem (individuāla dizaina).

Atkārtoti izmantojamā depoziņa iepakojuma pārvadāšanā un loģistikā tiks izmantotas tikai speciāli šim nolūkam ražotas un paredzētas plastmasas vairākkārt izmantojamas kastes, kas nodrošina atkārtoti lietojamā iepakojuma aizsardzību pret bojājumiem pārvadāšanas un uzglabāšanas laikā.

Pēc depoziņa iepakojuma ievietošanas kastēs, tās tālāk tiek transportētas un uzskaitītas, neizņemot tās no kastēm, līdz nonāk pie Depoziņa Iepakotāja, kas veic to sagatavošanu atkārtotai uzpildīšanai.

3.3.1.6. Aprēķinātais atkārtoti lietojamā depozīta iepakojuma apjoms pret kopējo depozīta iepakojuma apjomu

Zemāk redzamajā tabulā parādīts DIO plānotais atkārtoti izmantojamā iepakojuma apjoms. Atkārtotai uzpildei 2022. gadā periodā no 01.02. līdz 31.12. plānots nodot ražotājiem atkārtotai uzpildīšanai 51,4 mlj vienību jeb 17 469 tūkst. kg jeb 44,6% no visa depozīta iepakojuma masas, kas šajā periodā laists tirgū, jeb 55,5% no visa tirgū laistā stikla iepakojuma apjoma kg.

Nr.p.k.	Izlietotais depozīta iepakojums	Tirgū laistais depozīta iepakojums, kg kopumā periodā 01.02.22-31.12.22.	No 2022. gada 1. februāra līdz 2022. gada 31. decembrim	
			Kg. nodoti atkārtotai izmantošanai depozīta iepakotājiem, kas nodrošina atkārtotu izmantošanu	Kg. Nodoti atkārtotai izmantošanai depozīta iepakotājiem, kas nodrošina atkārtotu izmantošanu - % pret visu tirgū laisto iepakojumu
1.	Viss depozīta iepakojums	39 194 000	17 469 000	44,6%

Nr.p.k.	Izlietotā depozīta iepakojuma materiāla veids	Tirgū laistais stikla depozīta iepakojums, kg. periodā 01.02.22-31.12.22.	No 2022. gada 1. februāra līdz 2022. gada 31. decembrim	
			Kg. nodoti atkārtotai izmantošanai depozīta iepakotājiem, kas nodrošina atkārtotu izmantošanu	Nodots atkārtotai izmantošanai depozīta iepakotājiem, kas nodrošina atkārtotu izmantošanu - % pret visu tirgū laisto stikla iepakojumu
1.	Stikls	30 428 000	17 469 000	57,4%

3.3.2. Komersanti, kuri atkārtoti izmantos depoziņa iepakojumu

Komersanti (depozīta iepakotāji), kuri parakstījuši nodomu protokolus ar DIO par depoziņa iepakojuma atkārtotu izmantošanu, ir uzskaitīti tabulā zemāk.

"Komersanti, kuri atkārtoti izmantos depoziņa iepakojumu"			
Nr. p.k.	Depoziņa iepakotājs	Reģistrācijas Nr. uzņēmumu reģistrā	Juridiskā adrese
1.	A/S Aldaris	40003073627	Rīga, Tvaika iela 44, LV-1005
2.	SIA Bauskas Alus	50003428811	Bauskas nov., Īslīces pag., Bērzkalni, "Imantas", LV-3901
3.	A/S Cēsu Alus	40003030721	Cēsu nov., Cēsis, Aldaru laukums 1, LV-4101
4.	SIA Cido Grupa	40003176944	Rīga, Ostas iela 4, LV-1034
5.	SIA Coca-Cola HBC Latvia	40003108882	☒ Rīga, Ulbrokas iela 40, LV-1021
6.	A/S Tērvete AL	48503018367	Tērvetes nov., Tērvetes pag., Kroņauce, "Alus darītava", LV-3730
7.	SIA Piebalgas Alus	40003376664	Jaunpiebalgas nov., Jaunpiebalgas pag., Jaunpiebalga, Gaujas iela 2, LV-4125
8.	SIA Užavas Alus	41201005223	Ventspils nov., Užavas pag., "Alutiņi", LV-3627
9.	SIA Alus Nams	40003448498	☒ Rīga, Stabu iela 64 - 3, LV-1009

3.4. Depozīta iepakojuma plūsmas uzskaitē un kontrole

3.4.1. Depozīta iepakojuma uzskaitē un tās kontrole

3.4.1.1. Iepakojuma reģistrācija DIO Iepakojuma reģistrā

DIO nodrošinās un uzturēs visu produktu depozīta iepakojumā, kas tiks laisti tirgū Latvijas teritorijā, depozīta iepakojuma reģistru (DIO Iepakojuma reģistrs).

Iepakojuma reģistrs saturēs sekojošu informāciju par katru produktu depozīta iepakojumā:

- EAN kods un/vai kvadrātkods;
- depozīta iepakotāja (ražotāja vai importētāja) nosaukums;
- depozīta iepakotāja (ražotāja vai importētāja) identifikators;
- produkta nosaukums;
- produkta kategorija;
- iepakojuma izmēri un tilpums;
- iepakojuma materiāla veids;
- iepakojuma svars kg;
- iepakojuma reģistrēšanas datums;
- iepakojuma anulēšanas datums.

Depozīta iepakotājam pirms jauna produkta depozīta iepakojumā pārdošanas uzsākšanas būs jānodrošina DIO ar attiecīgā produkta paraugiem, kā arī jānodrošina DIO Iepakojuma reģistrā reģistrējamā informācija, aizpildot DIO nodrošinātu tīmekļa vietnes formu.

Pēc depozīta iepakojuma paraugu saņemšanas DIO:

- pārbaudīs vai DIO Iepakojuma reģistra formā sniegtā informācija saskan ar iesniegtajiem paraugiem;
- pārbaudīs vai iepakojums ir depozīta iepakojums atbilstoši normatīvo aktu prasībām un ir iekļaujams DIO Iepakojuma reģistrā,
- pārbaudīs vai iepakojuma noformējums atbilst DIO izstrādātajiem noteikumiem par depozīta zīmes lietošanu (depozīta zīmes izmērs uz etiķetes, uzlīmes, koda izmērs, krāsa novietojums);
- nosūtīs saņemto iepakojuma paraugu RVM iekārtu piegādātājam (-iem), lai tas (tie) veiktu produkta iepakojuma formas trīsdimensiju skenēšanu un skenējuma datu saglabāšanu RVM IT sistēmas datu bāzē.

Pēc iepakojuma verifikācijas procesa pabeigšanas konkrētais depoziņa iepakojuma veids tiks reģistrēts DIO Iepakojuma reģistrā un ieraksts tiks uzglabāts Centrālajā DIO IT sistēmā. Centrālās DIO IT sistēmas ieraksti tiks sinhronizēti ar RVM IT sistēmām un DIO Šķirošanas centrā esošajām industriālajām iepakojuma skaitīšanas iekārtām. Tiklīdz attiecīgā iepakojuma reģistrācija DIO Iepakojuma reģistrā būs pabeigta, visās depoziņa iepakojuma pieņemšanas vietās būs iespējams pieņemt šo iepakojumu.

DIO Iepakojuma reģistrs būs publiski pieejams DIO tīmekļa vietnē un jebkurš varēs pārbaudīt vai konkrētais produkts un/vai tā iepakojums ir reģistrēts DIO Iepakojuma reģistrā un attiecīgi atgriežams Latvijas depoziņa sistēmā.

DIO Šķirošanas centrā tiks uzglabāti visi iesniegtie produktu iepakojuma paraugi visu līguma par depoziņa sistēmas nodrošināšanu darbības laiku, lai vienmēr būtu iespējams pārbaudīt praktiski konkrētā produkta iepakojumu un tā atbilstību iesniegtajam paraugam.

Depoziņa iepakojuma uzskaites un kontroles process, kā arī Centrālās DIO IT sistēmas izveidei un darbības nodrošināšanai nepieciešamais IT risinājums ir detalizēti aprakstīti DIO Plāna 3.1.3.5 un 3.1.3.6. nodaļās augstāk.

3.4.1.2. DIO depoziņa sistēmas drošības kontrole un aizsardzība pret krāpniecību

Depoziņa sistēmas operatoram viena no svarīgākajām funkcijām ir iepakojuma aprites kontrole un depoziņa sistēmas negodīgas izmantošanas novēršana. DIO plāno kontrolei pievērst būtisku uzmanību.

Pastāv četri izplatītākie krāpšanās veidi, kas var apdraudēt depoziņa sistēmas darbību:

- Ar depoziņa iepakojuma tirgū laišanu saistīta krāpniecība, ko veic depoziņa iepakotājs – daži depoziņa iepakotāji var mēģināt uzrādīt mazākus pārdošanas apjomus, piemēram, ziņot par 200 000 pārdotu vienību mēnesī, kad patiesais tirgū laisto vienību skaits ir 300 000. Lai pārvaldītu ar depoziņa iepakojumu saistīto krāpniecību, DIO izstrādās īpašas ar risku novēršanu saistītas prasības un iekļaus tās līgumos ar depoziņa iepakotājiem. Piemēram, līgumā būs paredzēts, ka depoziņa iepakotāji ir atbildīgi par visiem zaudējumiem, kurus radīs depoziņa sistēmā pieņemtais iepakojums, kas pārsniedz 100 % no tirgū laistā iepakojuma. DIO ir ieplānojis nodarbināt īpašu darbinieku - datu analītiķi, lai pārvaldītu visus datus, kas būs pieejami Centrālajā DIO IT sistēmā.
- Ar depoziņa iepakojuma atgriešanu saistīta krāpniecība, ko veic galalietotājs – daži galalietotāji var mēģināt apkrāpt depoziņa pieņemšanas vietas, tādējādi kaitējot depoziņa sistēmai. Piemēram, piesiet aukliņu pie iepakojuma un mēģināt to izvilkēt pēc tam, kad iepakojums ir noskenēts ar RVM skeneri un depoziņa izmaksa ir akceptēta. Izmantojot modernas RVM iekārtas, šāds scenārijs vairs nav iespējams.
- Ar depoziņa iepakojuma apstrādi pieņemšanas vietā saistīta krāpniecība, ko veic pieņemšanas vietas darbinieki – piemēram, gadījumā, ja pieņemšanu nodrošina RVM, darbinieks var paņemt vienreiz lietojama stikla iepakojumu un/vai atkārtoti lietojama stikla iepakojumu no

RVM savācēja (RVM iekārtas daļas, kurā tiek savākta pieņemtā stikla tara) un nodot to atkārtoti kā “galalietotājs”. Tādēļ vienreiz lietojamais nesapresētais iepakojums tiks pārskaitīts DIO Šķirošanas centrā.

- Ar depozīta iepakojuma nelegālu importu saistīta krāpniecība – iepakojumi no citām valstīm, lielākoties no kaimiņvalstīm (Polijas, Krievijas, Baltkrievijas), var tikt izmantoti, lai apkrāptu sistēmu, ja depozīta iepakojuma pieņemšanas tehnoloģijas (RVM) nenodrošina pietiekoši augstu iepakojuma atpazīšanas līmeni un tiek pieļauta iepakojuma pieņemšana bez svītrkoda un formas skenēšanas. Aizsardzība pret šo krāpniecības veidu būs jānodrošina RVM iekārtu piegādātājiem.

Galvenās DIO prasības un darbības, kas saistītas ar produktu depozīta iepakojumā pārdošanas kontroli:

- Regulāras pārdošanas un ieņēmumu atskaites – katrs depozīta iepakotājs, ar kuru noslēgts līgums, divreiz gadā (janvāris-jūnijs un janvāris-decembris) iesniegs DIO atskaiti katra produkta līmenī par visu tirgū laisto produktu depozīta iepakojumā apjomu.
- Tiks veikta regulāra problemātisko produktu depozīta iepakojumā (iekrojums tiek atgriezts vairāk nekā laists tirgū) analīze un sagatavotas atskaites par atgriešanas rādītājiem – detalizētas atskaites par visu DIO Iepakojuma reģistrā iekļauto depozīta iepakojumu pārdošanu un atgriešanu (gan aktīviem (pārdošanā esošiem), gan pasīviem (vairs netiek laisti tirgū) iepakojumiem). Tādējādi tiks nodrošināta informācija par problemātiskajiem iepakojumiem, jo pārdošanas un atgriešanas apjomi tiks uzskaitīti proporcionāli (procentos). Lai atskaišu dati būtu pēc iespējas precīzāki, šādas atskaites tiks gatavotas divas reizes gadā.
- Saziņa ar depozīta iepakotājiem – kad konstatēti problemātiskie iepakojumi (pieņemts vairāk nekā laists tirgū) notiek saziņa ar konkrēto depozīta iepakotāju. Šādi ražotāji tiek informēti par novirzi un tiek lūgts skaidrojums par šiem produktiem. Var būt dažādi iemesli, kāpēc pieņemšanas apjomi pārsniedz pārdošanas apjomus – ražotājs ir pārtraucis tirgot attiecīgo produktu, produkts ir sezonāls, vairumtirdzniecībā vai noteiktā tirgus sektorā (piemēram, alus, enerģijas dzērienu vai citu) ir ievērojams samazinājums u.c. Ja depozīta iepakojuma atgriešanas rādītājs ilgstoši pārsniedz tirgū laisto apjomu, ko deklarējis depozīta iepakotājs, atbilstoši līgumam DIO paturēs tiesības, piemērot soda naudas - paaugstinātas depozīta dalības maksas un depozīta maksa apmērā par katru atgriezto iepakojuma vienību virs 100%.

Galvenie DIO plānotie pasākumi, kas saistīti ar iepakojuma pieņemšanas vietu kontroli:

- Problemātisko pieņemšanas vietu (vietu, kurās, piemēram, tiek konstatēta viltotu iepakojumu nodošana, pārrobežu iepakojumu nodošana, uz DIO Šķirošanas centru atvesto iepakojumu skaits ir mazāks nekā RVM iekārtu uzskaitītais u.c.) identifikācija, veicot iepakojuma aprites datu analīzi. DIO veidos sarakstu ar šādām pieņemšanas vietām un nepieciešamības gadījumā veiks to apsekošanu.
- DIO plāno izmantot ārpakalpojumu gadījumos, kad jāveic problemātisko pieņemšanas vietu novērošana, videomateriālu analīze, papildu izmeklēšana – galvenokārt gadījumos, kad novērojamas pastāvīgas nesakritības vai viltota depozīta iepakojuma atgriešana lielos apjomos.
- Pieņemtā iepakojuma transportēšanas ķēdes kontrole – transportēšanas pakalpojumu sniedzēju godīguma kontrole veicot iekšēju pakalpojuma sniedzēju auditus.

DIO uzsver, ka izlietotā depoziņa iepakojuma uzskaites un aprites kontroles stūrakmens ir nolasāms katra iepakojuma kods (EAN vai kvadrātkods), kas apliecina iepakojuma piederību valsts depoziņa sistēmai un to, ka par šo iepakojumu ir samaksāta depoziņa maksa. Modernas RVM iekārtas nodrošina iespējas iepakojuma noskenēto kodu salīdzināt ar RVM identificēto iepakojuma materiāla veidu un iepriekš reģistrēto konkrētā iepakojuma formu, tādējādi būtiski paaugstinot pieņemamā depoziņa iepakojuma kontroles pakāpi.

Visbeidzot, Atkritumu apsaimniekošanas likuma 42.panta 2.daļa nosaka, ka Latvijas teritorijā ir aizliegts ievest atkritumus apglabāšanai vai ilgstošai uzglabāšanai. Izlietotais vienreiz lietojamais depoziņa iepakojums, tāpat kā jebkurš cits iepakojums, atbilstoši atkritumu klasifikatoram ir uzskatāms par sadzīves atkritumiem. Tādēļ DIO Centrālā IT sistēma ar unikālu IT risinājumu atpazīs atpakaļ nodoto depoziņa iepakojuma vienību pēc uz tās etiķetes izvietotās Latvijas depoziņa sistēmas speciālās norādes. Šāda automatizēta atpazīšana ļaus ne tikai izvairīties no krāpšanas, kad, nododot atpakaļ citās valstīs savāktās pudeles, tās tiek uzdotas par Latvijā savāktām, gan arī tiks novērsta situācija, kad Latvijā prettiesiski tiek ievesti citu valstu atkritumi, palielinot arī depoziņa sistēmas apsaimniekošanas izmaksas.

3.4.1.3. Industriālās iepakojuma uzskaites un kontroles tehnoloģiju izvēle

DIO plāno rīkot iepirkumu, lai izvēlētos saimnieciski izdevīgāko piedāvājumu, ņemot vērā iekārtu veiktspēju, tehniskās iespējas, paplašināšanas iespējas un izmaksas uz vienu uzskaitīto/sašķiroto iepakojumu. Izvēlētais industriālās iepakojuma uzskaites tehnoloģijas tiks uzstādītas DIO Šķirošanas centrā.

3.4.2. Auditora izvēle

Auditora izvēli DIO organizēs, veicot aptauju. Auditori, kuri tiks uzaicināti piedalīties aptaujā, tiks izvēlēti, balstoties uz tādiem kritērijiem kā DIO publiski pieejamā un citādi DIO rīcībā esošā informācija par auditoru reputāciju, sniegto pakalpojumu kvalitāti un pieredzi. Aptaujā tiks uzaicināti piedalīties vismaz 3 (trīs) auditori.

Aptaujā sākotnēji tiks vērtēta pretendenta atbilstība kvalifikācijas prasībām. No kvalifikācijas prasībām atbilstošajiem pretendentiem tiks izvēlēts tas pretendents, kurš piedāvās zemāko cenu.

DIO aptaujā, cita starpā, izvirzīs kvalifikācijas prasības, kas attieksies uz pretendenta:

- pieredzi līdzīgu pakalpojumu sniegšanā atbilstošā kvalitātē, par ko saņemtas citu pakalpojumu saņēmēju pozitīvas atsauksmes;
- atbilstību akreditācijas, kompetences un citām prasībām, ko auditoram izvirza 2007. gada 19. jūnija Ministru kabineta noteikumi Nr.404 "Kārtība, kādā aprēķina un maksā dabas resursu nodokli, izsniedz dabas resursu lietošanas atļauju un auditē apsaimniekošanas sistēmas".

Jebkurā gadījumā aptaujā izvirzītās prasības tiks formulētas tādējādi, ka tiks izvēlēts tikai tāds auditors, kurš atbildīs minētajos Ministru kabineta noteikumos Nr.404 auditoram izvirzītajām prasībām. Tajā skaitā, 92.¹¹ punktam, atbilstoši kuram depozīta sistēmas operators “ir tiesīgs noteikt tādu apsaimniekošanas sistēmu auditoru, kas akreditēts nacionālajā akreditācijas institūcijā kā neatkarīga trešās puses inspicēšanas institūcija atbilstoši normatīvajiem aktiem par atbilstības novērtēšanas institūciju novērtēšanu, akreditāciju un uzraudzību, vai cita Eiropas Savienības dalībvalstu, Turcijas vai Eiropas Ekonomikas zonas valstu akreditēta inspicēšanas institūcija, kas atbilst šajos noteikumos noteiktajām prasībām”.

Auditora izvēles process tiks uzsākts nekavējoties pēc līguma par depozīta sistēmas ieviešanu noslēgšanas ar Valsts vides dienestu. Līgums ar auditoru tiks noslēgts savlaicīgi, lai nodrošinātu auditora pārbaudes veikšanu normatīvajos aktos, ieskaitot Ministru kabineta noteikumos Nr.404, noteiktajos termiņos.

4. IZLIETOTĀ DZĒRIENU DEPOZĪTA IEPAKOJUMA PĀRSTRĀDES ORGANIZĀCIJA

4.1. Izlietotā dzērienu depoziņa iepakojuma pārstrāde

4.1.1. Depoziņa iepakojuma pieņemšana un nogādāšana DIO Šķirošanas centrā

DIO plānotā izlietotā depoziņa iepakojuma pieņemšanas kārtība ir detalizēti aprakstīta DIO Plāna 3.1. nodaļā “*Izlietotā dzērienu depoziņa pieņemšana*”, kur pieņemšanas vietu teritoriālais pārklājums kopsakarā ar pieņemšanas tehniskajiem risinājumiem garantē depoziņa iepakojuma pieņemšanu vismaz MK noteikumu 3.pielikumā noteiktajos apjomos. Savukārt DIO Plāna 3.2.nodaļā “*Izlietotā dzērienu depoziņa loģistikas organizēšana*” ir aprakstīta kārtība, kādā tiks organizēta pieņemtā depoziņa iepakojuma transportēšana uz DIO Šķirošanas centru un nodošana glabāšanā līdz to apstrādāšanai.

4.1.2. Depoziņa iepakojuma apstrāde DIO Šķirošanas centrā

Visu depoziņu sistēmas ietvaros pieņemto depoziņa iepakojumu DIO apstrādās DIO Šķirošanas centrā, ar mērķi nodot pārstrādei vai atkārtotai lietošanai.

1. *Lielo maisu, kuros ir presētie PET iepakojumi, apstrādes process:*

- maisu pārvietošana no glabātuves uz PET iepakojuma pārstrādes līnijas sākumpunktu;
- maisu atpazīšanas zīmju skenēšana, automātiski fiksējot noteikta maisa pārvietošanu no glabātuves (krājumu daudzums tiek samazināts) uz apstrādes līniju;
- maisa atvēršana un iztukšošana uz apstrādes līnijas konveijera;
- PET pudeles tiek pārvietotas ar konveijeru un tiek šķīrotas pēc krāsas šķirošanas iekārtā; tiek sašķīrotas caurspīdīgās, caurspīdīgi zilās un citas (necaurspīdīgās) PET pudeles;
- sašķīrotās PET pudeles pa konveijeru tiek virzītas tālāk uz industriālās presēšanas iekārtām, kur tiek sapresētas;
- pēc sapresēšanas PET materiāls tiek novietots glabātuvē un ir gatavs tālākai transportēšanai līdz pārstrādātājam pārstrādei.

2. *Lielo maisu, kuros ir presētie metāla iepakojumi, apstrādes process:*

- maisu pārvietošana no glabātuves uz metāla iepakojuma pārstrādes līnijas sākumpunktu;

- maisu atpazīšanas zīmju skenēšana, automātiski fiksējot noteikta maisa pārvietošanu no glabātuves (krājumu daudzums tiek samazināts) uz apstrādes līniju;
- maisa atvēršana un iztukšošana uz apstrādes līnijas konveijera;
- metāla iepakojumi pa konveijeru tiek pārvietoti un nonāk šķirošanas iekārtās; alumīnija materiāls ar īpaša elektromagnētiskā šķirotāja palīdzību tiek atdalīts no tērauda materiāla;
- sašķirotais metāla materiāls pa konveijeru tiek virzīts tālāk uz fasēšanas iekārtām, kur tiek sapresēts; atsevišķi tiek presēts alumīnija materiāls un tērauda materiāls;
- pēc sapresēšanas metāla materiāls tiek novietots glabātvē un ir gatavs tālākai transportēšanai un pārstrādei.

3. *Lielo maisu, kuros ir nepresētie PET un metāla iepakojumi, apstrādes process:*

- maisi tiek pārvietoti no glabātuves uz industriālajām skaitīšanas iekārtām;
- maisu atpazīšanas zīmju skenēšana, automātiski fiksējot noteikta maisa pārvietošanu no glabātuves (krājumu daudzums tiek samazināts) un saskaitot;
- maisu satura skaitīšana: industriālās skaitīšanas iekārtas nolasa EAN kodu uz katra iepakojuma veida un saskaita rezultātu; skaitīšanas rezultāts tiek automātiski nodots DIO Centrālajai datu bāzei un pieskaitīts attiecīgajai pieņemšanas vietai, vadoties pēc maisa atpazīšanas zīmes;
- ja industriālā šķirošanas iekārta identificē iepakojumu, kas neietilpst DIO Iepakojuma reģistrā, tas tiek nošķirts atsevišķi manuālai pārbaudei; ja arī manuāli tiek konstatēts, ka šāds iepakojums ir kļūdaini pieņemts, tiek veikta atbilstoša korekcija uzskaitē DIO Centrālajā datu bāzē un vēlāk koriģēts norēķins ar konkrēto depozīta iepakojuma pieņemšanas vietu;
- maisu satura šķirošana – industriālās skaitīšanas iekārtas sašķiro un novirza:
  - PET pudeles uz PET iepakojumu apstrādes līniju, kur tās tiek apstrādātas tādā pašā veidā un kopā ar pārējo PET iepakojumu;
  - metāla iepakojumus uz metāla iepakojumu apstrādes līniju, kur tie tiek apstrādāti tādā pašā veidā un kopā ar pārējo metāla iepakojumu;
- pēc sapresēšanas PET un metāla materiāls tiek novietots glabātvē un ir gatavs tālākai transportēšanai un pārstrādei.

Centralizēta manuāli pieņemtā depozīta iepakojuma uzskaitē un pārbaude ir nepieciešama, lai pārlicinātos, ka viss savāktais depozīta iepakojums ir depozīta sistēmā un par to ir samaksāta depozīta maksa.

4. *Mazo maisu, kuros ir vienvirziena stikls, apstrādes process:*

- maisi tiek pārvietoti no glabātuves uz industriālajām skaitīšanas iekārtām;
- maisu atpazīšanas zīmju skenēšana, automātiski fiksējot noteikta maisa pārvietošanu no glabātuves (krājumu daudzums tiek samazināts) un saskaitot;
- maisu satura skaitīšana: industriālās skaitīšanas iekārtas nolasa EAN kodu uz katras maisa pudeles un saskaita rezultātu; skaitīšanas rezultāts tiek automātiski nodots DIO Centrālajai datu bāzei un pieskaitīts attiecīgajai pieņemšanas vietai, vadoties pēc maisa atpazīšanas zīmes;
- šķirošana: industriālā šķirošanas iekārta sašķiro stikla pudeles pēc krāsas (caurspīdīgās, brūnās un pārējās);
- smalcināšana lauskās – stikla pudeles, kas sašķirotas pēc krāsas, pa konveijeru tiek nogādātas stikla smalcinātājā un pārstrādātas stikla lauskās;
- pēc smalcināšanas stikla materiāls tiek novietots glabātuvē un ir gatavs tālākai transportēšanai un pārstrādei.

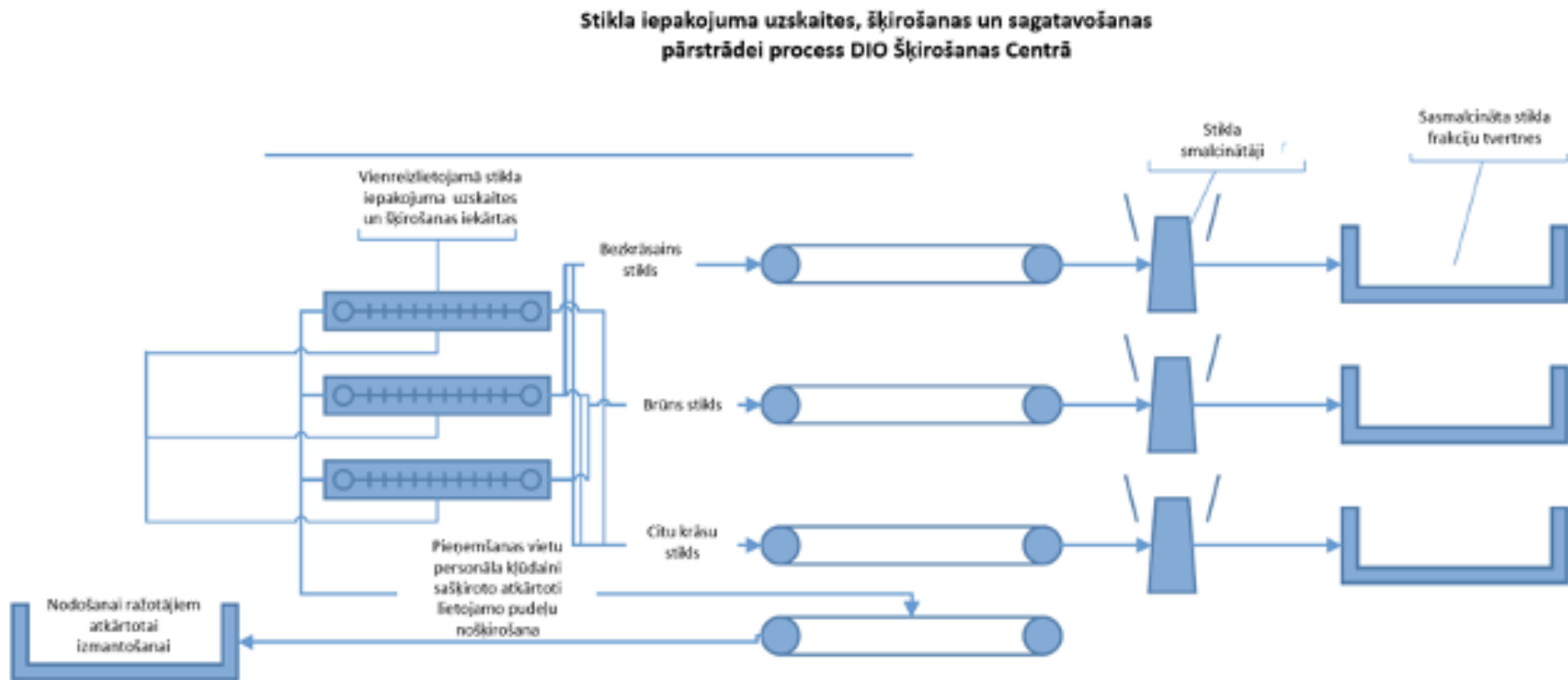
Stikla šķirošana pa krāsām nodrošina lielākus ieņēmumus no materiāla pārdošanas un efektīvāku pārstrādes procesu un iegūtā materiāla plašāku izmantojamību.

5. *Tukšo maisu, aizdaru un birku pārstrāde*

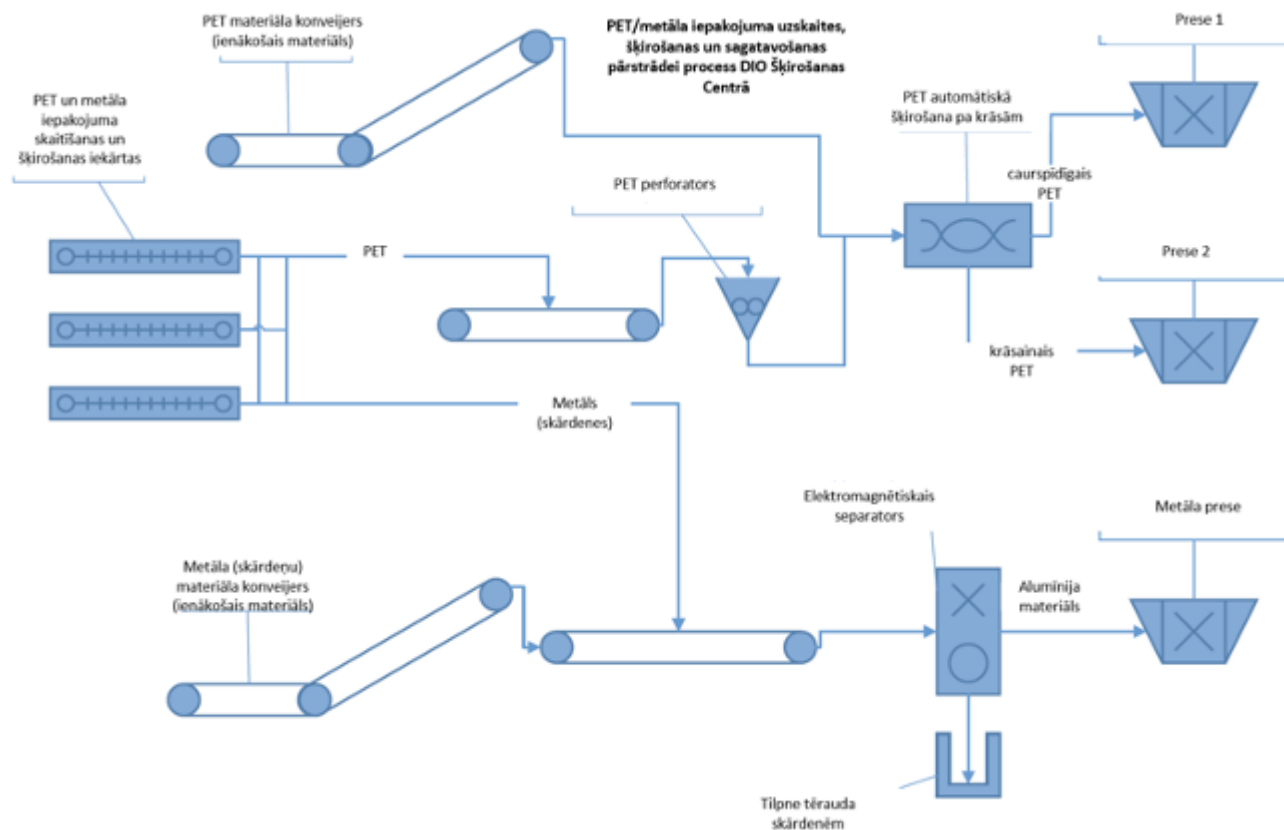
- pēc depožīta iepakojuma apstrādes, izmantotie maisi, plastmasas maisu aizdares un maisu atpazīšanas zīmes tiek savāktas, sapresētas un nosūtītas pārstrādei;
- plastmasas maisi nonāk pie pārstrādātāja, kurš tos var pārstrādāt un pārstrādāto materiālu nosūtīt maisu ražotājam, kurš to izmanto jaunu maisu ražošanā. Šāda sistēma darbojas praksē Lietuvas depožīta sistēmā un ir pārbaudīta kā efektīva;
- plastmasas aizdares nonāk pie pārstrādātāja, kurš tās var pārstrādāt un pārstrādāto materiālu nosūtīt aizdaru ražotājam, kurš to izmanto jaunu aizdaru ražošanā.

Atkārtoti lietojamā iepakojuma plastmasas kastes tiks izmantotas atkārtoti.

Attēlā zemāk parādīta būtiskākā daļa no DIO Šķirošanas centrā paredzētā vienreizlietojamā stikla šķirošanas, uzskaites un sagatavošanas pārstrādei procesa:

Savukārt attēlā zemāk parādīta būtiskākā daļa no DIO Šķirošanas centrā paredzētā PET un metāla depoziāta iepakojuma šķirošanas, uzskaites un sagatavošanas pārstrādei procesa:

Kā norādīts augstāk, PET materiālu DIO plāno šķirot, nodalot caurspīdīgo materiālu no krāsainā. Šādi iespējams sasniegt lielāku depoziāta sistēmas efektivitāti, jo caurspīdīgā PET materiāla cena ir būtiski augstāka un atkārtotas izmantošanas iespējas plašākas. Atbilstoši tam DIO arī plāno noteikt atsevišķu depoziāta sistēmas daļības maksu caurspīdīgajam PET iepakojumam, šādi motivējot ražotājus izvērtēt iespējas laist tirgū produktus, kas iepakoti tieši caurspīdīgajā PET iepakojumā.

4.1.3. Pārstrādātāju izvēles procedūra

Līdz Depozīta sistēmas darbības sākumam 2022.gada 1.februārī, DIO ir jānodrošina, ka savāktais depozīta iepakojums tiek nodots atkārtotai pārstrādei saskaņā ar normatīvo regulējumu. Ņemot vērā, ka depozīta iepakojuma pārdošana veido būtisku daļu no DIO ienākumiem un iepakojuma materiāla cenu apzināšana ir nepieciešama DIO finanšu plāna sastādīšanai, lai nodrošinātu depozīta atkritumu apsaimniekošanas subjektu (pārstrādātāju) ar atbilstošu pieredzi, kapacitāti un kvalificētu izvēli, DIO jau 2020.gada jūnijā izsludināja trīs konkursus, lai izvēlētos pārstrādātājus visās trīs depozīta iepakojuma kategorijās – PET, metālam un stiklam. Konkursos tika aicināti piedalīties attiecīgo materiālu pārstrādātāji Latvijas Republikā un ārvalstīs. PET un stikla materiālu konkursi ir veiksmīgi noslēgušies un DIO ir saņēmis saistošus piedāvājumus depozīta iepakojumu veidu pārdošanai un pārstrādei.

Attiecībā uz metālu (tēraudu un alumīniju), sākotnējais konkurss noslēdzās bez rezultātiem, jo netika iesniegts pietiekošs piedāvājumu skaits, lai DIO varētu veikt kvalificētu izvēli. Uz DIO Plāna sagatavošanas brīdi, DIO ir noslēdzis nodomu protokolus ar diviem pārstrādātājiem, kuri ir gatavi pārstrādāt DIO savākto metāla depozīta iepakojuma materiālu, bet vēl nav panākta vienošanās par cenu. Līdz depozīta sistēmas darbības uzsākšanai DIO plāno izsludināt atkārtotu konkursu šiem materiālu veidiem.

DIO organizēto konkursu prasības pārstrādātājiem detalizētāk izklāstītas zemāk.

- 1) Konkursa kārtībā izvēlētie pārstrādātāji saskaņā ar līgumu būs gan depozīta iepakojuma pircēji, gan pakalpojumu sniedzēji pārstrādei. Sadarbības priekšnoteikums ir izpildīt visus normatīvajos aktos noteiktos, depozīta sistēmas operatoram piemērojamus noteikumus attiecībā uz depozīta iepakojuma pārstrādes apjomu nodrošināšanu.
- 2) Konkursu prasības paredz, ka pārstrādātājiem ar līgumu tiks uzlikts pienākums nopirkt un pārstrādāt visu depozīta sistēmas ietvaros savākto attiecīgās kategorijas iepakojumu. DIO, izstrādājot skaidrus un saprotamus konkursa noteikumus, ir nodrošinājis, ka pārstrādātāji saprot un piekrīt, ka depozīta iepakojuma depozīta sistēma Latvijas Republikā nav darbojusies, tāpēc nav iespējams paredzēt precīzu iepakojuma atkritumu daudzumu, attiecīgi šis daudzums nav atkarīgs no DIO gribas. Vienlaikus, DIO kā potenciālajam operatoram ir būtiski, ka pārstrādātājs nodrošina pilnīgi visu depozīta iepakojuma iegādi un pārstrādi, tāpēc DIO neuzņemsies pārdot piegādātājam tikai daļu no attiecīgās kategorijas depozīta atkritumu daudzuma. Tāpat pārstrādātājs apzinās un saprot, ka pārdodamo depozīta iepakojuma atkritumu daudzums var būt zemāks vai lielāks, nekā prognozēts konkursā. Līguma darbības laikā pārstrādātājs varēs iegādāties no DIO jebkuru Depozīta iepakojuma daudzumu par līgumā noteikto pirkuma cenu. Gadījumā, ja piegādātājam pārdotā depozīta iepakojuma gada summa ir ievērojami mazāka par prognozēto līgumā noteikto daudzumu (diapazonu), piegādātājs ir tiesīgs reizi gadā pārskatīt piedāvāto depozīta iepakojuma pirkuma cenu, pamatojoties uz kopējo pārdoto depozīta iepakojuma atkritumu daudzumu iepriekšējā gadā. Gadījumā, ja

nākamā gada depozīta iepakojuma atkritumu gada apjoms atgriežas pie sākotnēji aplēstās summas, nākamā gada pirkuma cenu nekavējoties pārrēķina līdz sākotnējām piedāvājumā un līgumā noteiktajai pirkuma cenai.

Šobrīd plānotie pārstrādātājiem pārdodamie depozīta iepakojuma daudzumi ir šādi:

Depozīta iepakojuma veids	Tonnas (gadā)
PET	4000-7000
Metāls	
Alumīnijs	1200-3000
Tērauds	12 - 25
Stikls	3000 – 8000

- 3) Pārstrādātājam būs pienākums no DIO savākt pārstrādei sagatavoto depozīta iepakojumu paredzot, ka DIO uzkrātais depozīta iepakojuma apjoms jebkurā laikā nepārsniegs vairāk kā vienas nedēļas depozīta iepakojuma atkritumu daudzumu, kas savākts depozīta sistēmā (depozīta iepakojuma pieņemšanas vietās). Pārstrādātājam būs pienākums nodrošināt katras depozīta iepakojuma vienības pārstrādi noteiktā termiņā pēc depozīta iepakojuma savākšanas no DIO, lai nodrošinātu DIO plānotos pārstrādes mērķus.
- 4) Dokumentus, kas apliecinās no DIO iegādāto depozīta iepakojuma pārstrādes daudzumu, pārstrādātājs iesniegs DIO ne vēlāk kā 30 (trīsdesmit) kalendāro dienu laikā no konkrētās depozīta iepakojuma vienības savākšanas. Apliecinājošu dokumentu forma atbilst Latvijas Republikas normatīvo aktu prasībām. Depozīta iepakojuma pārstrādi apliecinājošos dokumentos būs norādīta pārstrādātā depozīta iepakojuma daudzums, pārstrādes metode, otrreizējās pārstrādes rezultātā saņemtās izejvielas un cita DIO prasītā informācija.
- 5) Pārstrādātājam ir pienākums nodrošināt, ka izmantotā(-ās) depozīta iepakojuma pārstrādes metode(-es) atbilst visām normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, pārstrādes metodes ir atzītas un sasniedz visus būtiskos depozīta sistēmas darbības mērķus.
- 6) Konkursa nolikumā ir ietverts pienākums pārstrādātājam savā piedāvājumā par depozīta iepakojuma pirkumu norādīt cenu par vienu depozīta iepakojuma tonnu, ieskaitot visu apsaimniekošanu (transportēšana, pārstrāde, apstiprinājuma/sertifikāta izsniegšana). Piegādātāji piedāvājumā var norādīt pirkuma cenas sadalījumu, tostarp aprēķina mehānismu. Piemēram, ja PET materiāla pirkuma cena tika aprēķināta, pamatojoties uz formulu, kas sastāv no ICIS (www.icis.com) nedēļas attiecīgās depozīta iepakojuma kategorijas pārskata piedāvājuma un paša pretendenta uzcenojuma, tas bija jānorāda piedāvājumā atsevišķi. Pārstrādātājam jāsamaksā DIO pirkuma cenu par katru Depozīta iepakojuma partiju 30 (trīsdesmit) darba dienu laikā no attiecīgās Depozīta iepakojuma partijas savākšanas.

7) Visbeidzot, pārstrādātājam jāatbilst šādām minimālajām obligātajām kvalifikācijas prasībām:

- Spēkā esoša uzņēmuma reģistrācija.
- Aizliegums atrasties jebkurā bankrota vai maksātnespējas procedūras vai tā draudu posmā, likvidācijas, pārstrukturēšanas, tiesiskās aizsardzības vai kādā citā līdzīgā procedūrā, kas ierobežotu kreditoru tiesības.
- Pārstrādātājs ir izpildījis saistības, kas saistītas ar nodokļu, sociālās apdrošināšanas iemaksu veikšanu, un tam nav nodokļu parāda.
- Pārstrādātājam ir tiesības un kvalifikācija atkritumu apsaimniekošanas darbību veikšanai, kas nepieciešamas līguma ar DIO izpildei, t.i., tam ir tiesības veikt darbības, kas saistītas ar Depozīta iepakojuma savākšanu un pārstrādi.
- Pārstrādātājam jābūt vidējiem gada ienākumiem no atkritumu apsaimniekošanas darbības pēdējā finanšu gadā vai laika posmā no pārstrādātāja reģistrācijas dienas (ja tas ir savu darbību veicis mazāk nekā 1 (vienu) pilnu finanšu gadu) - vismaz 5 000 0000,00 (pieci miljoni) eiro.
- Pēdējā finanšu gada laikā vai laika posmā no piegādātāja reģistrācijas dienas (ja pārstrādātājs darbību veicis mazāk nekā gadu) pārstrādātājs ir veiksmīgi izpildījis vismaz 5 (piecus) atkritumu apsaimniekošanas un pārstrādes pakalpojumu līgumus (atsaukmes no iepriekšējiem klientiem).
- Pārstrādātājam ir kapacitāte izpildīt līgumu ar DIO.
- Pārstrādātājam ir visi nepieciešamie sertifikāti, lai varētu kontrolēt depozīta iepakojuma svaru/daudzumu.

Pārstrādātājam jārada DIO pilna pārlicība par savu kapacitāti un kvalifikāciju nodrošināt visefektīvāko depozīta iepakojuma pārstrādi par visaugstāko iepirkuma cenu. Pārstrādātājam jāuzņemas finansiāla atbildība par neatbilstošu depozīta iepakojuma iegādes un pārstrādāšanas pakalpojuma sniegšanu.

Konkursos iesniegto piedāvājumu rūpīgas izvērtēšanas rezultātā DIO ir līgumu slēgšanas procesā ar šādiem potenciālajiem pārstrādātājiem, kuri darbu sāktu ne vēlāk kā 2022. gada 1. februārī:

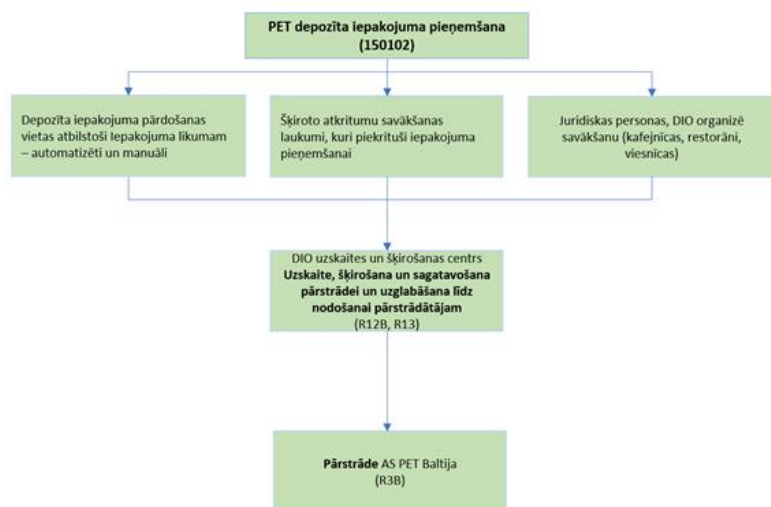
Depozīta iepakojuma veids	Izvēlētais pārstrādātājs
PET	AS "PET Baltija"
Stikls	UAB Kauno Stiklas

Kā minēts iepriekš, sākotnējais DIO konkurss par metāla materiāliem beidzās bez rezultātiem (netika saņemts pietiekošs piedāvājumu skaits) un pirms saistošu līgumu noslēgšanas par šo materiālu veidu, DIO plāno izsludināt atkārtotu konkursu.

4.1.4. PET depozīta iepakojuma pārstrāde

Konkursa kārtībā atbilstoši 4.1.3. nodaļā augstāk aprakstītajai procedūrai attiecībā uz PET materiāla pārstrādi DIO ir izvēlējis sadarbīties ar AS PET Baltija, kurš nodrošinās visa DIO pieņemtā PET depozīta iepakojuma, vāciņu un etiķešu pārstrādi PET pārslās atbilstoši kodam R3B. Pārstrādi paredzēts veikt AS PET Baltija pārstrādes vietā, Jelgavā, Aviācijas ielā 18.

Zemāk shematiski attēlota PET materiāla aprīte:

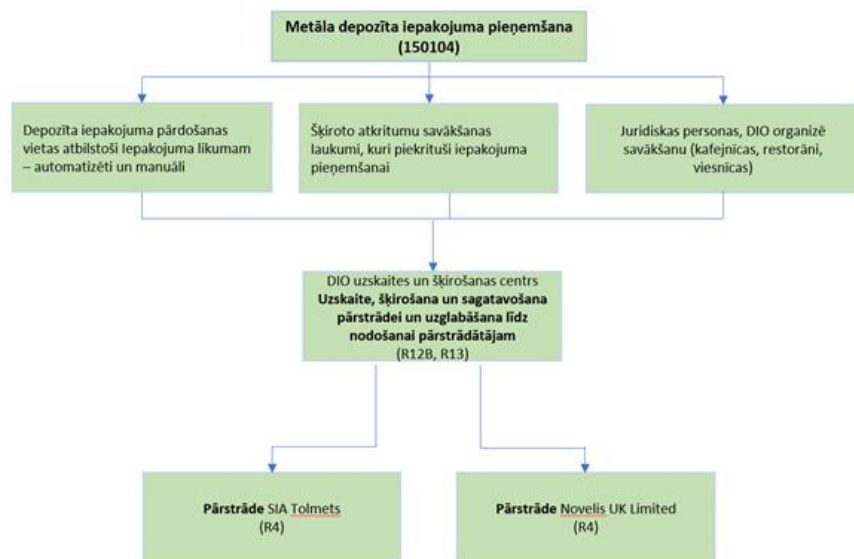

4.1.5. Metāla (tērauda un alumīnija) depozīta iepakojuma pārstrāde

Attiecībā uz tērauda materiāla pārstrādi, uz DIO Plāna iesniegšanas brīdi DIO ir noslēdzis nodomu protokolu ar SIA Tolmets, kurš ir izteicis gatavību nodrošināt visa DIO pieņemtā tērauda depozīta iepakojuma pārstrādi atbilstoši kodam R4.

Attiecībā uz alumīnija materiāla pārstrādi, uz DIO Plāna iesniegšanas brīdi DIO ir noslēdzis nodomu protokolu ar Novelis AG, kurš ir izteicis gatavību nodrošināt visa DIO pieņemtā alumīnija depozīta iepakojuma pārstrādi atbilstoši kodam R4.

Zemāk shematiski attēlota metāla materiāla aprīte:

4.1.6. Vienreiz lietojamā stikla depozīta iepakojuma pārstrāde

Konkursa kārtībā atbilstoši 4.1.3. nodaļā augstāk aprakstītajai procedūrai attiecībā uz stikla materiāla pārstrādi, DIO ir izvēlējies sadarboties ar UAB Kauno Stiklas, kurš nodrošinās visa DIO pieņemtā vienreizlietojamā stikla depozīta iepakojuma pārstrādi atbilstoši kodam R5. Pārstrādi paredzēts veikt UAB Kauno Stiklas stikla pārstrādes vietā Kauņā, Europos avēnijā 91, Lietuvā.

Zemāk shematiski attēlota vienreizlietojamā stikla materiāla aprīte:

5. SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANAS PASĀKUMI

5.1. Komunikācijas pasākumu plāns

Nr. p. k.	Pasākuma mērķis (Punkti Nr.1, 2, 3)	Pasākuma veids ⁶ / apraksts (Apakšpunkti Nr.1.1., 2.1., 3.1., utt.)	Mērķauditorija (ne mazāk par 100 dalībniekiem reālajā vidē vai tiešsaistē)	Plānotais īstenošanas laiks ¹	Plānotā pasākuma norises vieta vai informācijas publicēšanas vieta, aptvertā teritorija (atkritumu apsaimniekošanas reģions)
1.	Sabiedrības informēšana par depozīta sistēmas nepieciešamību un savāktā iepakošanas tālāku izmantošanu un pārstrādi, kā arī vides ieguvumiem				
1.1.	Regulāras mediju attiecības par depozīta sistēmas ieviešanu	- Tirgotāji, ražotāji, viedokļu līderi, vides organizācijas un aktīvistu, Latvijas iedzīvotāji - dažādas iedzīvotāju grupas (Skat. 5.2.3. nodaļu Mērķa auditorijas)	2021. gads un 2022. gada sākums		- Nacionālie un reģionālie mediji (TV, radio, internets, drukātie mediji) - Sociālie mediji (FB, Twitter, LinkedIn) - DIO mājas lapa Visi atkritumu apsaimniekošanas reģioni
1.2.	Mediju pasākums par depozīta sistēmas ieviešanas plānu Latvijā	- Tirgotāji, ražotāji, viedokļu līderi, vides organizācijas un aktīvistu, valsts institūcijas; - Mediji - TV, radio, internets, drukātie mediji.	2021. gada sākums		Pasākuma vieta - Rīga Informācijas publicēšanas vietas - - Nacionālie un reģionālie mediji (TV, radio, internets, drukātie mediji) - Sociālie mediji (FB, Twitter, LinkedIn) - DIO mājas lapa Visi atkritumu apsaimniekošanas reģioni

¹ Iezīmētais īstenošanas laiks var tikt koriģēts pēc situācijas, bet, paturot prātā, ka depozīta sistēmas ieviešana Latvijā ir 2022. gada 1. februāris

1.3.	Depozīta sistēmas mājas lapas izveide, kuras ietvaros tiek nodrošināta visa aktuālā un noderīgā informācija par depozīta sistēmu Latvijā atbilstoši MK noteikumu Nr.519 45.5. punktam. Tāpat mājas lapā tiks iekļauti arī interaktīvi risinājumi, piemēram, depozīta sistēmas pieņemšanas vietu karte	-Tirgotāji & ražotāji; -Visi Latvijas iedzīvotāji - dažādi segmenti.	2021. gada otrā puse	Lapas domēns tiks precizēts radošās koncepcijas izstrādes laikā Visi atkritumu apsaimniekošanas reģioni
1.4.	Sabiedrības informēšanas kampaņas radošās koncepcijas izstrāde, reklāmas materiālu dizains un ražošana	- Visi Latvijas iedzīvotāji - dažādi segmenti (Skat. 5.2.5. nodaļu <i>Komunikācijas rīki</i>).	2021. gada otrā puse, 2022. gada pirmā puse	<i>Skat. Sadaļu sabiedrības informēšanas plāns - Mediju plāns</i>
1.5.	Mediju kampaņa (TV, radio, internets, vide) ar reklāmas video, radio rullīšu, banneru, VOD un citu reklāmas risinājumu izmantošanu. (Skat. <i>Sadaļu sabiedrības informēšanas plāns - Mediju kampaņa</i>)	- Visi Latvijas iedzīvotāji - dažādi segmenti .	2022. gads (pirmais pusgads)	Nacionālie un reģionālie mediji un interneta platformas, sociālie mediji un citas interneta platformas (Google, Whatsapp)
1.6.	Digitālā komunikācija sociālajos tīklos (saturs, video, vizuāli, infografika, atbildes uz jautājumiem, u.c.)	-Tirgotāji & ražotāji; - Viedokļu veidotāji; - Jaunieši - (visi 10-17 un 18-24); -Sievietes 25-49; -Vīrieši 25-49.	2021./2022. gads	Facebook, Twitter, LinkedIn, Youtube, TikTok Visi atkritumu apsaimniekošanas reģioni
1.7.	Satura veidotāju (influenceru) kampaņa	- Jaunieši - (visi 10-17 un 18-24); -Sievietes 25-49.	2022. gada vidus	Facebook, Instagram Visi atkritumu apsaimniekošanas reģioni
1.8.	Banneru kampaņa, lai veicinātu mājas lapas apmeklējumu, kur atradīsies pamata informācija par visām ar depozīta sistēmu saistītām tēmām	-Tirgotāji & ražotāji; - Viedokļu veidotāji; - Jaunieši - (visi 10-17 un 18-24); -Sievietes 25-49; -Vīrieši 25-49; - Visi 50-64.	2021. gada otrā puse, 2022. gada sākums	Google Visi atkritumu apsaimniekošanas reģioni
1.9.	Tirgotāju informēšanas un motivācijas programma (informatīvi materiāli, tiešā komunikācija)	Mazie tirgotāji (apmēram 900 veikali) visā Latvijā.	2021. gada otrā puse un 2022. gada pirmā puse	Visi atkritumu apsaimniekošanas reģioni

1.10.	Satura mārketinga projekti par depoziņa sistēmu, tās lietošanu, savāktā iepakojuma tālāku izmantošanu un pārstrādi, kā arī vides ieguvumiem	-Tirgotāji & ražotāji; - Viedokļu veidotāji; -Sievietes 25-49; -Vīrieši 25-49; - Visi 50-64.	2021. gada nogale, 2022. gada vasara	Delfi.lv, TvNet, Skaties.lv Visi atkritumu apsaimniekošanas reģioni
1.11.	Pirmsskolas un skolu programmas izveide kopā ar vides organizāciju, skolotājiem, kā arī bērniem aktuāliem un atpazīstamiem tēliem, lai veicinātu viņu izpratni par depoziņa sistēmu un tās lomu, kā arī motivētu izmantot depoziņa sistēmu;	- Jaunieši - (visi 10-17 un 18-24); - Ģimenes ar bērniem.	2021. gada nogale un 2022. gada pirmā puse	Latvijas pirmsskolas, pamatskolas, vidusskolas visā Latvijā Visi atkritumu apsaimniekošanas reģioni
1.13.	Mobilais depoziņa sistēmas punkts (taromāts) sporta pasākumos, pilsētas svētkos, festivālos, u.c. aktuālos pasākumos	- Visi Latvijas iedzīvotāji.	2022. gada vasara un otrā puse	Dažādas pasākuma vietas visā Latvijā Visi atkritumu apsaimniekošanas reģioni
1.14.	Informatīvie materiāli - infografikas, atbildes uz biežāk uzdotajiem jautājumiem, plakāti, kā arī uzlīmes, kuras var izmantot arī depoziņa sistēmas atpazīstamības veidošanai dažādos kanālos	- Tirgotāji; - Ražotāji; - Ģimenes ar bērniem; - Jaunieši 18-24; - Sievietes 25-49; - Vīrieši 25-49; - Visi 50-64; - Visi 65+.	2021. gada otrā puse, 2022. gada pirmā puse	Depoziņa sistēmas mājas lapa, sociālie tīkli, tirdzniecības vietas, skolas Visi atkritumu apsaimniekošanas reģioni
2.	Sabiedrības informēšana par depoziņa sistēmas darbības rezultātiem			
2.1.	Ikgadējais sabiedrības pētījums par depoziņa sistēmu Latvijā	- Visi Latvijas iedzīvotāji (18 - 75).	2021. un 2022. gada rudens	Tiešās intervijas visā Latvijā (1000+ respondenti) Visi atkritumu apsaimniekošanas reģioni
2.2.	Regulāras mediju attiecības par depoziņa sistēmas darbības gaitu, sistēmas lietošanu, nodoto iepakojumu un kopējiem rezultātiem	- Tirgotāji, ražotāji, viedokļu līderi, vides aktīvisti, valsts institūcijas un lēmumu pieņēmēji, Latvijas iedzīvotāji (dažādas sabiedrības grupas).	2022. gads	Nacionālie un reģionālie mediji Visi atkritumu apsaimniekošanas reģioni

2.3.	Informatīvs pasākums par depozīta sistēmas pirmā gada rezultātiem un nākamā gada plāniem	- Tirgotāji, ražotāji, viedokļu līderi, vides organizācijas un aktīvisti, valsts institūcijas; - Mediji - TV, radio, internets, drukātie mediji.	2022. gada nogale	Pasākuma vieta - Rīga Informācijas publicēšanas vietas - - Nacionālie un reģionālie mediji (TV, radio, internets, drukātie mediji) - Sociālie mediji (FB, Twitter, LinkedIn) - depozīta mājas lapa Visi atkritumu apsaimniekošanas reģioni
2.4.	Digitālā komunikācija sociālajos tīklos (saturs, video, vizuāli, infografika, atbildes uz jautājumiem, u.c.)	-Tirgotāji & dzērienu ražotāji; - Viedokļu veidotāji; - Jaunieši - (visi 10-17 un 18-24); - Sievietes 25-49; - Vīrieši 25-49; - Visi 50-64.	2021./2022. gads	Facebook, Twitter, LinkedIn, Youtube Visi atkritumu apsaimniekošanas reģioni
3.	Sabiedrības informēšana par izlietotā dzērienu depozīta iepakojuma pieņemšanas vietām			
3.1.	Regulāras mediju attiecības par depozīta sistēmas tehnoloģiskā risinājuma piegādātāja atlasī un izvēli, depozīta sistēma plānoto izvietojumu, to izbūvi, atpazīšanas zīmēm, depozīta sistēmas atklāšanu, utt.	- Tirgotāji, ražotāji, viedokļu līderi, vides aktīvisti, valsts institūcijas, Latvijas iedzīvotāji (dažādas sabiedrības grupas).	2021. gada otrā puse, 2022. gads	Nacionālie un reģionālie mediji Visi atkritumu apsaimniekošanas reģioni
3.2.	Informatīvs pasākums par depozīta sistēmas tehnoloģiskā risinājuma piegādātāja izvēli pēc konkursa rīkošanas	- Tirgotāji, ražotāji, viedokļu līderi, vides aktīvisti, valsts institūcijas, mediji.	2021. gada vidus	Pasākuma vieta - Rīga Informācijas publicēšanas vietas - - Nacionālie un reģionālie mediji (TV, radio, internets, drukātie mediji) - Sociālie mediji (FB, Twitter, LinkedIn) - depozīta mājas lapa Visi atkritumu apsaimniekošanas reģioni

3.3.	Depozīta sistēmas pieņemšanas vietu vizuālās identitātes izstrāde, lai nodrošinātu depozīta sistēmas atpazīstamību	- Visi Latvijas iedzīvotāji.	2021. gada otrā puse	Visi atkritumu apsaimniekošanas reģioni
3.4.	Interaktīvas depozīta iepakojuma pieņemšanas vietu kartes izstrāde (<i>Skat. Punktu 1.4.</i>)	- Tirgotāji & ražotāji; - Visi Latvijas iedzīvotāji - dažādi segmenti.	2021. gada otrā puse	Lapas domēns tiks precizēts Visi atkritumu apsaimniekošanas reģioni
3.5.	Depozīta sistēmas atklāšanas pasākums, ieskaitot DIO uzskaites un šķirošanas centra atklāšanu	- Visi Latvijas iedzīvotāji.	2022. gada 1. februāris	Visi atkritumu apsaimniekošanas reģioni
3.6.	Sabiedrības informēšanas reklāmas materiālu dizains un ražošana par depozīta iepakojuma pieņemšanas vietām	- Visi Latvijas iedzīvotāji - dažādi segmenti (<i>Skat. 5.2.5. nodaļu Komunikācijas rīki</i>)	2021. gada otrā puse, 2022. gada pirmā puse	<i>Skat. Sadaļu sabiedrības informēšanas plāns - Mediju plāns</i>
3.7.	Mediju kampaņa (TV, radio, internets, vide) ar reklāmas video, radio rullīšu, banneru, VOD un citu reklāmas risinājumu izmantošanu (<i>Skat. Sadaļu sabiedrības informēšanas plāns - Mediju kampaņa</i>)	- Visi Latvijas iedzīvotāji - dažādi segmenti (<i>Skat. 5.2.5. nodaļu Komunikācijas rīki</i>)	2022. gads	Nacionālie un reģionālie mediji un interneta platformas, sociālie mediji un citas starptautiskās interneta platformas (Google, Whatsapp) Visi atkritumu apsaimniekošanas reģioni
3.8.	Satura mārketinga projekti par depozīta sistēmu un tās lietošanu, ietverot arī tematiku par depozīta nodošanas vietām	- Jaunieši 18-24; - Sievietes 25-49; - Vīrieši 25-49; - Visi 50-64.	2022. gada vasara	Delfi.lv, TvNet, Skaties.lv Visi atkritumu apsaimniekošanas reģioni
3.9	Pirmsskolas un skolu programmas izveide kopā ar vides organizāciju, skolotājiem, kā arī bērniem aktuāliem un atpazīstamiem tēliem, lai veicinātu viņu izpratni par depozīta sistēmu un tās lomu, kā arī motivētu izmantot depozīta sistēmu;	- Jaunieši - (visi 10-17 un 18-24); - Ģimenes ar bērniem.	2022. gada otrā puse	Latvijas pirmsskolas, pamatskolas, vidusskolas visā Latvijā Visi atkritumu apsaimniekošanas reģioni
3.10.	Digitālā komunikācija dažādos sociālajos tīklos (saturs, video, vizuāli, infografika, atbildes uz jautājumiem, u.c.)	- Tirgotāji & ražotāji; - Viedokļu veidotāji; - Jaunieši - (visi 10-17 un 18-24); - Sievietes 25-49; - Vīrieši 25-49.	2022. gads	Facebook, Twitter, LinkedIn, Youtube, TikTok Visi atkritumu apsaimniekošanas reģioni

5.2. Informācija par to, kā tiks nodrošināts informatīvais atbalsts saziņai ar galalietotājiem

5.2.1. Fona informācija

2022. gada 1. februārī Latvijā sāks darboties iepakojuma depozīta sistēma. Zemāk ir aprakstīta DIO piedāvātā sabiedrības informēšanas stratēģija un pasākumu virzieni 2021. un 2022. gadā, lai nodrošinātu veiksmīgu depozīta sistēmas ieviešanu un darbību Latvijā, kā arī nodrošinātu depozīta iepakojuma pārstrādes mērķu sasniegšanu.

Izstrādājot sabiedrības informēšanas stratēģiju un pasākumu virzienus, ir ņemts vērā sekojošais:

- 1) Depozīta sistēmas mērķis ir nodrošināt Eiropas Savienības iepakojuma un savākšanas un pārstrādes mērķus līdz 2029. gadam;
- 2) Latvijā iepakojuma savākšana tiks nodrošināta gan automatizētā, gan manuālā veidā, atkarībā no tirdzniecības vietas lieluma;
- 3) Vienreiz lietojamā un atkārtoti lietojamā iepakojuma veidi (stikls, PET, metāla iepakojums (skārdenes)), to tilpumi, dzērienu veidi un mērķauditorijas, kas visbiežāk patērē šos dzērienus konkrētajos iepakojumos;
- 4) Depozīta iepakojuma speciālais marķējums, kas apliecina depozīta sistēmas piemērošanu vienreiz lietojamam iepakojumam vai atkārtoti lietojamam iepakojumam;
- 5) Depozīta maksa par depozīta iepakojuma vienību ir 0,10 eiro.

Tāpat tika analizēta Latvijas sabiedrības gatavība depozīta sistēmai. Saskaņā ar TNS Atlas datiem:

- 1) “Visgatavākie” depozīta sistēmai ir cilvēki, kam ir bērni, īpaši skolas vecumā, jo:
  - “ir gatavi mainīt dzīves stilu, ja apkārtējā vide iegūst”;
  - “piedomā un pieliek pastiprinātu piepūli, lai šķirotu atkritumus”.
- 2) Vairāk nekā citi šķirošanas sistēmā “ir iekšā” cilvēki 16–19, 45–49 un 65–74 g. v., kam ir 2 vai vairāk bērni, jo:
  - “piedomā un pieliek pastiprinātu piepūli, lai šķirotu atkritumus”.
- 3) “Visnegatavākie” depozīta sistēmai ir vīrieši vecumā 45+, dzīvojoši laukos vai mazpilsētās, ar pamatizglītību un zemiem ienākumiem, jo:
  - “uzskata, ka bažas par vidi ir pārspīlētas”.

Plānojot mediju kampaņu 2022. gadā, tika analizēti arī identificēto mērķauditoriju mediju lietošanas paradumi, lai nodrošinātu to efektīvu sasniegšanu, kā arī ņemtas vērā paredzamās izmaiņas reklāmas tirgū, kad sabiedriskie mediji vairs nebūs šī tirgus dalībnieki.

5.2.2. Mērķi un uzdevumi

Sabiedrības informēšanas plāna ietvaros tika izvirzīti sekojoši mērķi un uzdevumi:

1) Sabiedrības informēšanas mērķi

- Nodrošināt veiksmīgu jaunās depozīta sistēmas ieviešanu Latvijā, sasniedzot depozīta iepakojuma pārstrādes mērķus;
- Veidot jaunu ieradumu sabiedrībā attiecībā uz dzērienu izlietotā depozīta iepakojumu atgriešanu.

2) Sabiedrības informēšanas uzdevumi

- Izglīt Latvijā sabiedrību par jaunās depozīta sistēmas priekšrocībām un to lietošanu;
- Izglīt Latvijā sabiedrību par dažādiem iepakojuma veidiem un to atgriešanu depozīta sistēmas ietvaros;
- Informēt Latvijā iedzīvotājus par jaunās depozīta sistēmas ieviešanas gaitu Latvijā un vēlāk – par rezultātiem;
- Informēt par depozīta iepakojuma pieņemšanas vietām un šajās vietās lietoto tehnoloģiju.

5.2.3. Mērķa auditorijas

Lai nodrošinātu augstāk minēto mērķu sasniegšanu un uzdevumu izpildi, tika identificētas **sekojošas mērķa grupas**:

- 1) **Tirgotāji** - Tirdzniecības vietas būs galvenie depozīta iepakojuma pieņemšanas punkti. Tirgotājiem ir būtiski depozīta sistēmas praktiski apsvērumi – kā izveidot depozīta sistēmu savā mazumtirdzniecības vietā?
- 2) **Dzērienu depozīta iepakotāji** - depozīta sistēma būs paplašinātā dzērienu ražotāju un importētāju atbildības sistēma. Būtiski nodrošināt laicīgu visu depozīta iepakotāju informēšanu par depozīta sistēmas ieviešanu, depozīta iepakotāja pienākumiem, tiesībām.
- 3) **Viedokļu līderi un aktīvisti**
  - a. Sabiedriski aktīvā sabiedrības daļa – aktīva sociālajos tīklos, gatava uzņemties atbildību, bieži vien ir jaunu ieradumu veidotāji un var bieži skaļi paust savu viedokli;
  - b. NVO / vides eksperti, kuriem būtiska depozīta sistēmas ieviešana un, kas arī var kalpot par papildus platformu sabiedrības informēšanai.
- 4) **Latvijas sabiedrība - dažādi iedzīvotāju segmenti**
  - a. **Jaunieši - “Z paaudze”**, kurai būtiska vides aizsardzība un aktīvi cīnās par šo tēmu. (Primāri karbonizētu un nekarbonizētu bezalkoholisko dzērienu lietotāji visās iepakojuma grupās – stikls, PET, skārdenes);
  - b. **Sievietes - 20 - 40 gadu vecuma grupā**, fermentēto dzērienu galvenā auditorija (e.g. sidrs, alkoholiskie kokteiļi – stikls, PET, skārdenes);
  - c. **Sievietes 35+** - visbiežāk pērk pārtiku, svarīga auditorija informēšanai par depozīta iepakojuma pieņemšanas iekārtu (RVM) atrašanās vietām, procesu, labajām praksēm. Sievietes kā medijs pārējai ģimenei;
  - d. **Vīrieši** - galvenā alus lietotāju mērķa grupa vecuma grupā **35-44 un 45+**, pārsvarā lielo pilsētu iedzīvotāji;

- e. **Ģimenes ar bērniem.** Pamatā karbonizētu un nekarbonizētu bezalkoholisko dzērienu lietotāji PET pudelēs. Bērniem tā ir iespēja apgūt vides tematiku, kā arī krāt naudiņu par nodotajiem iepakojumiem;
- f. **Seniori** - liela sabiedrības daļa, kura nereti neaizdomājas par vides aizsardzību un kuriem tehniski varētu būt sarežģītāka depozīta sistēmas lietošana. Ekonomiskais ieguvums arī šai auditorijai varētu būt svarīgs.

5.2.4. Stratēģiskā pieeja

DIO piedāvā sabiedrības informēšanu dalīt divos posmos – Sagatavošanās fāze un Kampanjas fāze:

1) Sagatavošanās fāze - Depozīta sistēmas ieviešana Latvijā! - 2021. gads

Šajā posmā priekšplānā būs depozīta sistēmas operators un tā darbs, lai ieviestu Latvijā efektīvu un funkcionējošu depozīta sistēmu. Galvenais uzdevums šajā fāzē būs soli pa solim informēt mērķauditorijas par depozīta sistēmas ieviešanas gaitu, kā arī pamazām sākt gatavot Latvijas sabiedrību depozīta sistēmas ieviešanai. Sagatavošanās fāzē galvenokārt dominē praktiska informācija un racionāli vēstījumi par depozīta sistēmu.

Šajā posmā primārās auditorijas ir:

- Tirgotāji
- Dzērienu depozīta iepakotāji
- Viedokļu līderi

Kā sekundārās auditorijas šajā periodā ir Latvijas iedzīvotāji (dažādi segmenti), kurus gada nogalē var sākt pamazām iepazīstināt ar depozīta sistēmas plānoto darbību.

Galvenās tēmas sagatavošanās posmā:

PIRMAIS CETURKSNIS	PIRMAIS / OTRAIS CETURKSNIS	TREŠAIS/ CETURTAIS CETURKSNIS
Depozīta sistēmas ieguvumi	Depozīta sistēmas pieņemšanas punktu karte	Depozīta sistēmas punktu izbūve
DIO dalībnieki	Jaunas pārstrādes un šķirošanas vietas būvniecība	Iepazīstināšana ar depozīta vienību veidiem un to marķējumu
DIO loma, mērķi un prioritātes	RVM piegādātāju izvēle	Iepazīstināšana ar RVM atpazīšanas zīmēm
	Tirgotāju sagatavošana pieņemšanas vietu iekārtošanai	Tirgotāju sagatavošana manuālās pieņemšanas ieviešanai

Komunikācijas rīki

Tirgotāji	Ražotāji	Viedokļu līderi	Latvijas sabiedrība (dažādi iedzīvotāju segmenti)
<ul style="list-style-type: none"> - tiešs kontakts - speciāli pasākumi - speciālu materiālu izveide tirgotājiem & kasieriem - mediju attiecības - e-pasti (newsletter) 	<ul style="list-style-type: none"> - tiešs kontakts - speciāli pasākumi - speciālu materiālu izveide - mediju attiecības - e-pasti (newsletter) 	<ul style="list-style-type: none"> - sociālie mediji - mediju attiecības - iesaiste komunikācijā ar pārējām auditorijām - e-pasti (newsletter) 	<ul style="list-style-type: none"> - mājas lapa - sociālie mediji - informatīvie materiāli tirdzniecības vietās - mediju attiecības (nacionālie un reģionālie mediji)

Cita informācija:

2021. gadā tiks izstrādāta depozīta sistēmas vizuālā identitāte, kā arī sabiedrības informēšanas kampaņas radošā koncepcija, kas tālāk palīdzēs arī konkrētāk attīstīt taktiskos komunikācijas risinājumus sabiedrības informēšanas ietvaros. Tam sekos arī mājas lapas izstrāde, kas būs viens no pamata kanāliem, kur tiks apkopota visa informācija par depozīta sistēmas ieviešanu un darbību. Mājas lapa kalpos kā pamata komunikācijas kanāls darbā ar gala lietotāju. Tāpat 2021. gadā tiks uzsākts ikgadējais pētījums par Depozīta sistēmu Latvijā, kas palīdzēs vairāk identificēt Latvijas sabiedrības izpratni par depozīta sistēmu, kā arī vēlāk novērtēt depozīta sistēmas ieviešanas un darbības rezultātus.

2) Kampaņas fāze - Depozīts ir klāt! - 2021.g. beigas - 2022.g beigas

Šajā posmā priekšplānā būs depozīta sistēmas pieņemšanas punkti, to atrašanās vietas un to pareiza lietošana.

Galvenie uzdevumi šajā posmā būs:

- Nodrošināt, ka Latvijas sabiedrība ir informēta par depozīta sistēmas darbību un lietošanu, iepakojuma pareizu uzglabāšanu, depozīta pieņemšanas punktiem;
- Motivēt Latvijas iedzīvotājus rīkoties atbildīgi un nodot izlietoto iepakojumu;
- Iedzīvināt jaunu paradumu.

2022. gadā sākas visaptveroša komunikācijas kampaņa, kuras ietvaros tiek uzrunāta visa Latvijas sabiedrība dažādās augstāk identificētajās mērķa grupās. Praktiskai informācijai un racionāliem ziņojumiem šajā laikā pievienojas arī emocionāli vēstījumi, lai motivētu Latvijas sabiedrību izmantot depozīta sistēmu.

Galvenās tēmas sabiedrības informēšanas kampaņas laikā:

Iepakojuma depozīta sistēma ir klāt!	Galvenie soļi vienkāršai depozīta sistēmas lietošanai	Depozīts ir vienkāršāks veids, kā rūpēties par vidi
Atrodi savu tuvāko depozīta iepakojuma pieņemšanas vietu	Depozīta iepakojumu ir viegli atpazīt	Iepakojums tagad ir valūta
Kā atpazīt sev tuvāko depozīta iepakojuma punktu		Depozīts ir maza, bet patīkama lieta, lai darītu lielas lietas ilgtermiņā

5.2.5. Komunikācijas rīki

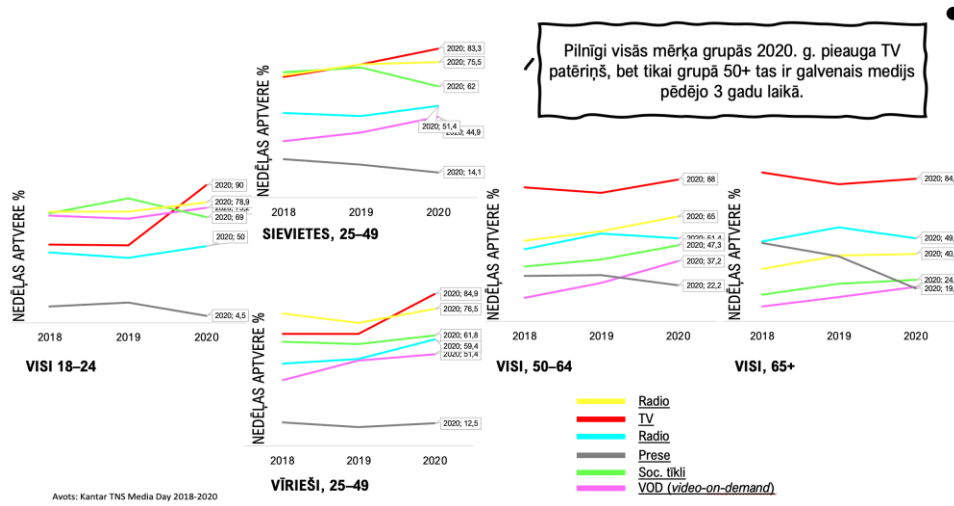
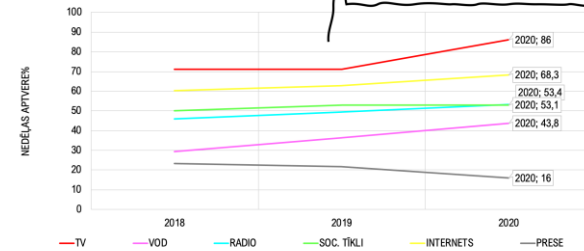
1) Mediju kampaņa

Ņemot vērā plašo mērķa grupu (visi Latvijā vecumā no 4 gadiem) un dažādo gatavību iesaistīties un piedalīties veiksmīgā depozīt sistēmas ieviešanā – mediju plānošanas grupas tiks sadalītas pēc kopīgā mediju lietošanā un kanālu izvēlē:

- Visi 10–17
- Visi 18–24
- Sievietes 25–49
- Vīrieši 25–49
- Visi 50–64
- Visi 65+

MEDIJU LIETOŠANA VISI 16–74

Vecuma grupa 16–74 – galvenais medijs ir TV, TV patēriņa pieaugums – dēļ COVID-19 pandēmijas. Straujākais dabiskais pieaugums – video satura skatīšanās internetā (VOD – *video-on-demand*).

Plānotie mediju kanāli pa mērķa grupām:

MĒRĶA GRUPA	TV KANĀLI SATURA INTEGRĀCIJAS PROJEKTIEM	TV GRUPAS ĀTRAI ZIŅAS PIEGĀDEI	RADIO KANĀLI SATURA INTEGRĀCIJAS PROJEKTIEM	RADIO GRUPAS ĀTRAI ZIŅAS PIEGĀDEI	VIETĒJIE INTERNETA KANĀLI	STARPTAUTISKI E INTERNETA PLATFORMAS
VISI 10–17	-	-	LR5, StarFM	EHR grupa	Inbox.lv, Delfilv, TVNet.lv, Skaties.lv, Apollo.lv, Jauns.lv	Google, YouTube, Facebook, Instagram, WhatsApp
VISI 18–24	-	-	LR5, StarFM	EHR grupa		
SIEVIETES 25–49	Pjātnica (Kr.), STV (Lat.), TV360 (Lat.), TV3 Life (Lat.),	TNT grupa (Kr.), TV3 grupa (Lat., Kr.)	Star FM	Skonto grupa, SWH Grupa	Inbox.lv, Delfilv, TVNet.lv, Skaties.lv, Apollo.lv, Jauns.lv, NRA.lv, Lsm.lv, LA.lv	Google, YouTube, Facebook, Instagram, WhatsApp
VĪRIEŠI 25–49	TV6 (Lat.), 3+ (Kr.)	TNT grupa (Kr.), TV3 grupa (Lat., Kr.)	Radio SWH, Skonto, StarFM	EHR grupa, Skonto grupa, SWH grupa	Inbox.lv, Delfilv, TVNet.lv, Skaties.lv, Apollo.lv, Jauns.lv, NRA.lv, Lsm.lv, LA.lv	Google, YouTube, Facebook, Instagram, WhatsApp
VISI 50–64	Riga24 (Lat.), Re:TV (Lat.), 3+ (Kr.), TV3 Life (Lat.), STV (Lat.)	TV3 grupa (Lat., Kr.), BMA (Kr.), LTV grupa (Lat.)*, Helio! (Lat.)	Skonto	LR grupa	Inbox.lv, Delfilv, TVNet.lv, Skaties.lv, Apollo.lv, Jauns.lv, NRA.lv, Lsm.lv, LA.lv	Google, YouTube, Facebook
VISI 65+	Riga24 (Lat.), Re:TV (Lat.), 3+ (Kr.), TV3 Life (Lat.)	TV3 grupa (Lat., Kr.), BMA (Kr.), LTV grupa (Lat.)*, Helio! (Lat.)	Skonto	LR grupa	Inbox.lv, Delfilv, TVNet.lv, Skaties.lv, Apollo.lv, Jauns.lv, NRA.lv, Lsm.lv, LA.lv	Google, YouTube, Facebook

*Plānots, ka LTV kanālu grupa no 2021. g. iziet no reklāmas tirgus.

**Visām starptautiskajām platformām un sociālajiem tīkliem auditorijas mērījums ir tikai no datoriem; nav uzskaitīta lietošana no mobilajiem telefoniem.

Proporcionāli mediju intensitāte tiek plānota - TV (34%), Radio (19%), Internets (27%), Vides reklāma (20%).

Mediju kampaņa tiks plānota trijos lielākos posmos:

1. Pirms un depoziņa sistēmas palaišanas laikā (janvāris - februāris)
2. Zemes dienas un Lielās Talkas mēnesī (aprīlis)
3. Ap Līgo svētku laiku, kad tiek patērēts ļoti daudz dzērienu (jūnijs)

Interneta reklāmas risinājumus plānots izmantot visu cauru gadu, ar lielāku intensitāti tieši vasaras laikā, pieliekot klāt arī satura mārketinga projektus.

Plānotā mērķauditorijas sasniedzamība mediju kampaņas ietvaros pa dažādiem mediju kanāliem:

MEDIJS	BUDŽETA DAĻA	KANĀLI	MĒRKA AUDITORIJA	FORMĀTS
TV	34%	TV3 group, BMA group, TNT group, Heliol Gr	Visi, 25+	Ad-block plānošana
		<i>Paredzēts sasniegt 1+ %</i>		91%
RADIO	19%	StarFM	Visi, 10-17	Konkursi
		<i>Paredzēts sasniegt (All 16-18) 1+ %</i>		21%
		StarFM	Visi, 18-24	Konkursi
		<i>Paredzēts sasniegt 1+ %</i>		21%
		SWH, Skonto	Visi, 25-49	Konkursi
		<i>Paredzēts sasniegt 1+ %</i>		27%
INTERNETS	27%	Facebook, Instagram etc.	Visi, 7-65	Display, stāsti, video
		Google ad + YouTube		Display, Stāsti, video
		Video-on-demand vietējās platformās		Video
		Inbox.lv, Delfi.lv, TVNet, etc.		Display ads
		Delfi.lv or TVNet or Skaties.lv		Satura projekti
		<i>Paredzēts sasniegt 1+ %</i>		89%
VIDE	20%	JCDecaux, Clear Channels, Visual Media	Visi, 15+	Pilsētas gaismas, kolonnas, stabi, reklāmas
		<i>Paredzēts sasniegt (Rīga, Visi, 15+) 1+ %</i>		91%
		<i>Paredzēts sasniegt (Visi, 15+) 1+ %</i>		62%
Kopējā kampaņas sasniedzamība (Visi, 10+) 1+ % 97%				

Kopumā mediju kampaņas ietvaros plānots sasniegt līdz 97% visas Latvijas sabiedrības.

Mediju kampaņu papildinās arī citi pasākumi un aktivitātes dažādām auditorijām atbilstoši stratēģijai un Tabulā 5.1. minētajām aktivitātēm, kas nodrošinās komunikāciju ar gala lietotāju.

2) Pasākumi

Paralēli mediju kampaņai, visu cauru gadu tiks plānoti dažādi pasākumi, lai informētu Latvijas sabiedrību par dažādiem iepakošanas veidiem, to marķējumu, saglabāšanu un izmantošanu, kā arī depozīta sistēmas pieejamību, lomu un lietošanu:

1. Depozīta sistēmas atklāšanas pasākums visā Latvijā;
2. Tiks izveidots mobilais depozīta sistēmas punkts (RVM), kuru varēs izmantot dažādos pasākumos visā Latvijā. Tie būs gan sporta pasākumi, gan pilsētas svētki, gan festivāli;
3. Tāpat tiks organizēta DIO dalība festivālā “Lampa”, lai diskutētu par depozīta sistēmas darbību un ar to saistītām aktuālām tēmām.

3) Speciālie projekti

Sabiedrības informēšanas ietvaros tiks izveidoti arī dažādi speciāli projekti, lai veicinātu dažādu mērķauditoriju informēšanu un izglītošanu par depozīta sistēmas lietošanu un priekšrocībām:

1. Skolu programmas izveide kopā ar vides organizāciju, skolotājiem, kā arī bērniem aktuāliem un atpazīstamiem tēliem, lai veicinātu viņu izpratni par depozīta sistēmu un tās lomu, kā arī motivētu izmantot depozīta sistēmu;
2. Depozīta čeku loterijas izveide, lai veicinātu cilvēkus vairāk padomāt par izlietotā iepakošanas nodošanu ar balvu palīdzību, tādējādi sākot veidot jaunu ieradumu;
3. Motivācijas programma mazajām mazumtirdzniecības vietām, kur atradīsies manuālās depozīta sistēmas punkti, lai izglītotu viņus par nepieciešamību, kā arī aicinātu pircējus izmantot depozīta sistēmu.

4) Digitālā komunikācija

Visu cauru gadu tiks nodrošināta sociālo mediju komunikācija tādos kanālos kā Facebook, Twitter, Youtube, TikTok, LinkedIn – atbilstoši katras mērķa auditorijas paradumiem.

2022. gadā ir plānota arī satura veidotāju (influenceru) iesaiste, lai viņi ar savu piemēru un saturu motivētu savus sekotājus iekļaut jaunu paradumu savās ikdienas gaitās. Tāpat satura veidotāji varētu būt svarīgs rīks, lai iemācītu pareizi lietot depozīta sistēmu. Sociālo mediju aktivitātēm tiks

paredzēts arī papildus budžets sponsorēto ierakstu nodrošināšanai.

Tāpat depozīta sistēmas darbības gadā tiks regulāri nodrošināta e-pastu vēstuļu (newsletter) izsūtīšana katru mēnesi par aktuāliem jautājumiem depozīta sistēmas kontekstā. Tas tiks sūtīts visiem Latvijas iedzīvotājiem, kas būs parakstījušies uz e-pastu saņemšanu.

5) Satura projekti

Dažādot posmos gada laikā tiks veidoti satura projekti ar vadošajiem interneta medijiem Latvijā par būtiskām tēmām, kas saistītas ar depozīta sistēmas ieviešanu, lai nodrošinātu, ka sabiedrība ir informēta par depozīta sistēmas lietošanu.

6) Speciālie informatīvie materiāli

Lai nodrošinātu, ka Latvijas sabiedrība, tirgotāji un ražotāji ir informēti par būtiskākajiem jautājumiem, kas saistīti ar depozīta sistēmas ieviešanu un darbību, katrai auditorijai tiks izstrādāti speciālie informatīvie materiāli. Tās būs infografikas, atbildes uz biežāk uzdotajiem jautājumiem, plakāti, kā arī uzlīmes, kuras var izmantot arī depozīta sistēmas atpazīstamības veidošanai dažādos kanālos.

7) Ikgadējais pētījums par depozīta sistēmu Latvijā

Arī 2022. gadā tiks turpināts iesāktais pētījums par depozīta sistēmu Latvijā, lai varētu novērtēt sabiedrības informētību, izpratni un depozīta sistēmas ieviešanu kopumā.

6. DEPOZĪTA SISTĒMAS DARBĪBAS FINANŠU PLĀNS

DIO depozīta sistēmas darbības finanšu plāns, kas tika iesniegts Valsts vides dienestam, šobrīd netiek publiskots, lai nekavētu DIO iespējas saņemt pēc iespējas labākus piedāvājumus no iekārtu un pakalpojumu sniedzējiem, kur šobrīd tiek organizēti konkursi. Par DIO izstrādāto sistēmas finanšu plānu pretendentu izvērtēšanas laikā savu vērtējumu ir sniegusi Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija, atzīstot to par atbilstošu komisijas izstrādātajai metodoloģijai.

7. DEPOZĪTA IEPAKOTĀJU SARAKSTS

Aktuālais DIO dalībnieku saraksts ir publiski pieejams LR Uzņēmumu reģistrā. Informācija par depozīta iepakotājiem, ar kuriem DIO būs noslēdzis līgumus par dalību depozīta sistēmā, tiks publiskota DIO tīmekļa vietnē.

8. DEPOZĪTA IEPAKOJUMA PĀRDĒVĒJU SARAKSTS

Ņemot vērā, ka DIO plāns paredz izlietoto dzērienu depozīta iepakojuma pieņemšanu organizēt pamatā tirdzniecības vietās, kurās depozīta iepakojums ir jāpieņem atbilstoši Iepakojuma likumam, kā arī ierobežotā apjomā iesaistot šķirotu atkritumu savākšanas laukumus (skatīt DIO Plāna 3.1.1.2. nodaļu “*Citi pieņemšanas kanāli*”) uz DIO Plāna sagatavošanas brīdi DIO netika uzrunājis papildus depozīta iepakojuma pārdevējus, lai saņemtu apliecinājumus par to gatavību pieņemt depozīta iepakojumu savās tirdzniecības vietās. Atbilstoši DIO plānotajam pieņemšanas vietu pārklājumam, sistēmā pamatā tiks iesaistīti depozīta iepakojuma pārdevēji, kuriem depozīta iepakojuma pieņemšana ir jānodrošina saskaņā ar Iepakojuma likumu.

Depozīta iepakojuma pārdevēju, kuri pieņems depozīta iepakojumu, pieņemšanas vietu saraksts un adreses tiks publicēti DIO tīmekļa vietnē.

Apliecinu, ka norādītā informācija ir pilnīga un patiesa.

*(skatīt laika zīmogā, jo
parakstīts elektroniski)*

(datums)

Vadītājs vai paraksttiesīgā persona	<u>Valdes priekšsēdētājs</u> (amats)	<u>Mīks Stūrītis</u> (vārds, uzvārds)	<u>(parakstīts elektroniski)</u> (paraksts)
Informāciju sagatavoja	<u>Valdes priekšsēdētājs</u> (amats)	<u>Mīks Stūrītis</u> (vārds, uzvārds)	<u>(parakstīts elektroniski)</u> (paraksts)